

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

TEHCİRDEN İNTİFADAYA

Ebu Cihad'ın Öyküsü

TEHCİRDEN İNTİFADAYA

Ebu Cihad'ın Öyküsü

Salih el-Kallab

Salih el-Kallab

BELGE YAYINLARI:551

Yaşam ve Anılar

TEHCİRDEN İNTİFADAYA

Ebu Cihad'ın Öyküsü

© Salih el-Kallab

Türkçesi

Lütfullah Göktaş

Yayına Hazırlayan

Attila Tuygan

Kapak Tasarım

Alparslan Tuygan

Birinci Baskı

Ocak 2007

İç/Kapak Baskı-Cilt

Berdan Matbaacılık

BELGE ULUSLARARASI YAYINCILIK

Divanyolu Cad. Binbirdirek İşhanı No:15/1

Sultanahmet/İstanbul

Tel: 0 (212) 638 34 58

Fax: 0 (212) 517 44 53

E-mail: belgeyayinevi@hotmail.com

belgekitapkulubu@yahoo.com

TEHCİRDEN İNTİFADAYA

Ebu Cihad'ın Öyküsü

Salih el-Kallab

I İŞGALİN ARKA PLANI ve DİRENİŞ RUHUNUN MİMARLARI

Söze başlamazdan önce, ilk iş olarak şu sorulara yanıt aramak durumundayız: FETİH Örgütü'nün kuruluş amacı nedir? FETİH niçin doğdu? Nasıl doğdu? Nasıl başladı bu hareket?

Bu soruları yanıtlayabilmemiz için doğal olarak Filistin halkının yıkımı yaşamaya başladığı ve daha sonra da bu olgunun sürüp gittiği yıllardaki tarihsel arkaplana göz atmamız gerekiyor. Filistin halkını hedef alan somut komploların ortaya çıkışı, Filistin'in İngiliz manda yönetiminin egemenliğine girmesiyle ve o tarihten itibaren Siyonistlerin ülkemize yönelik hamlelerinin hızlanmasıyla başlar.

İngilizlerin izlediği politika, manda yönetiminin öngörülleri doğrultusunda, ekonomik, toplumsal ve siyasal açılardan o günkü koşullar altındaki Filistin'i haritadan silmeyi ve de ulusal bir Yahudi devleti kurulabilmesi için en uygun zemini oluşturabilmeyi amaçlamaktaydı.

Bu bağlamda İngiltere'nin çabaları, Arap Filistin halkının sosyal yapısını bütünüyle çökertmeye yönelikti. Filistinlilerin, birlikteliklerini, kurumlarını ve de -sosyal, siyasal, ekonomik yaşamlarına ilişkin herhangi bir alanda- varlıklarını koruyabilmek amacıyla örgütlenmelerine kesinlikle izin verilmiyordu. Manda yönetimi tüm icraatlarında, attığı her adımda, amacına ulaşabilmek için Filistinlilere karşı belirlenen planın gerektirdiği her şeyi somut bir biçimde uyguluyordu.

Nitekim eğitim-öğretim konusunda tüm ipler artık, İngilizlerin eline geçmişti. Manda yönetiminin bu noktadaki işlevi, kültürü yaymak değil, tam tersine Filistinlilere güçsüz, başarısız oldukları duygusunu aşılardı. 1945-1947 arasında, "matrik" yani lise diploması alabilmiş Filistinlilerin yurt dışında toplam kaç kişi olduklarını araştırdığımızda, bunların otuz beş kişiyi geçmediğini görüyoruz. Bu lise mezunlarından, her yıl beş kişi seçilmekte ve yüksek öğrenim görmek üzere İngiltere'ye gönderilmekteydi.

Bu eğitim politikasının uzantısı olarak, ilkokul, ortaokul ve liselerdeki müfredat programları konusunda da tek söz sahibi, İngiliz Eğitim Öğretim Müdürlüğüydü. Eğitim-öğretim, Batı'ya, Batı'nın izlediği politikaya, Batı uygarlığına ve yapıtlarına övgüler yağdırılmasını, ayrıca çocuklarımızın kafasındaki Doğu uygarlığı ile bunun Arap ve İslami uzantılarıyla ilintili özgürlük kavramının silinmesini sağlamaya yönelikti. Yurdunu seven, değişik uygarlıklara beşiklik etmiş bölgesel kültürüne bağlı kalan, böylece ulusal kimliğini koruyan bir Filistinli yetişmesin diye, manda yönetimi her çareye başvuruyordu.

Sosyal alana gelince, Filistinlilerin ulusal kurum ve kuruluşları kesinlikle desteklenmemiştir. Bununla da yetinilmeyip, ister bir hayır cemiyeti, ister bir sosyal kurum, ister Arap Filistin toplumunu örgütlemeye yönelik bir dernek olsun, bu tür girişimlerde bulunan herkes taciz edilmiştir.

Ekonomik alanda ise halkımız, aldatmacalarla ve yüklü vergilerle perişan edilmiştir. Tarım, ne modernize ediliyor ne de özendiriliyordu. Bunun da ötesinde, halkımızın haklarını savunmaya yönelik bir örgütlemeye kesinlikle izin verilmiyordu.

Manda yönetiminin amacı, Filistinlileri, perişan etmek, zayıflatmak ve kendilerini tanıyamaz hale getirmektir. Bu gerçekleştiğinde Filistinliler, o dönemde İngilizlerin vesayeti ve koruması altındaki Siyonistlerin, yepyeni yöntemlerle atağa geçmelerini engelleyeceklerdi.

Tüm bunların yanısıra İngilizler, Filistin topraklarından, özellikle de manda yönetiminin direkt tasarrufu altındaki mirî arazilerden, onbinlerce dönümlük toprağı, hibe suretiyle ya da sembolik ücretler karşılığında siyonist kuruluşlara veriyordu. Siyonist kuruluşlar ve komiteler, sadıkları bu toprakları tarıma elverişli hale getirir getirmez, yeni topraklara göz dikiyorlardı. Tabii ki İngilizler de, Filistinli çiftçileri sürekli borçlandırarak, yüklü vergilerle ezerek, topraklarımızın ister istemez Siyonistlere satılmak durumunda kalmasına zemin hazırlıyorlardı.

İngilizler bir yandan halkımızın sosyal yapısını çökertirken, öte yandan çocuklara ilişkin derneklerden tutun da gençlere, yaşlılara, öksüzlere, işçilere varana dek toplumun her kesiminin nabzını elinde tutabilecek Siyonist derneklerin ve örgütlerin kurulabilmesi için Yahudilere çok geniş olanaklar sağlıyordu. Eğitim konusunda da Siyonistler, manda yönetimi sayesinde kendi özel okullarını kurmuş durumdaydılar. Manda yönetimi onların okullarına hiç bir biçimde müdahale etmiyordu. Siyonistler, anaokulundan üniversiteye varana dek her düzeyde eğitim-öğretim olanağına kavuşmuşlardı. Bunun yanısıra yine dinî, meslekî ve teknik okullar, enstitüler açmışlardı.

Ekonomik alanda ise Siyonistler, “Keren Kayameth” ve “Keren Haymud” gibi çeşitli fonlar oluşturmuşlar ve çeşitli dernekler kurmuşlardı. Bu tür kurumların, Siyonist toplumun ekonomik gelişmesinde büyük katkısı vardı.

Yargı alanında bile Siyonistler, hiç bir dış gücün karışmadığı bağımsız mahkemelere sahiptiler. Bunlar o sıralarda, dini mahkemeler adı altında yapılıyordu. Üstelik söz konusu dini mahkemeler, tüm gücüyle Filistin Arap toplumunu ezmeye çabalayan İngiliz manda yönetiminin koruması altındaydı.

Siyonistler, işçî sendikaları vb. türden sendikalar, ayrıca meslekî dernekler, birlikler, konfederasyonlar kurma konusunda da mutlak bir özgürlüğe sahiptiler.

Sonuçta Siyonistler, kendi uluslarını geliştirme ve gerekli yapılanma konusunda, toplumun her katmanında mutlak bir denetim sağlayabiliyorlardı. Öte yandan Filistinliler ise, yürürlükteki yasalara aykırı olduğu gerekçesiyle, bir spor kulübü, herhangi bir dernek ya da bir hayır cemiyeti kurma hakkından bile yoksun bırakılıyordu.

“Terör Örgütlerinin Kollanması”

Siyonistler her türlü siyasal etkinliklerini özgürce gerçekleştirebilmektedirler. Filistinlilerin siyasal etkinliklerine ise tamamen ket vurulmuştu. Siyonistler kendi askerî güçlerini geliştirme noktasında da İngiliz manda yönetimince, sürekli kollanmaktaydılar. Birkaç kez, manda yönetimi ile Siyonist terör örgütleri konusunda küçük anlaşmazlıklar olmuşsa da, İngilizler söz konusu örgütleri sürekli korumuş ve desteklemişlerdir. Sonuçta, Filistinlilerin sistematik siyasal çalışmalar yapabilme noktasında her türlü olanaktan yoksun bırakıldıkları bu süreç zarfında, HAGANAH, IRGUN ve STERN gibi yeniyetme Siyonist eteler çok geçmeden, sözcüğün tam anlamıyla birer askerî güce dönüşmüştür. Manda yönetimince Siyonistler, kendi askeri düzenlerini kurmaları için sürekli yüreklendirilmekteydiler. Bu alanda Siyonistler ile İngilizler arasında oldukça sıkı ilişkiler vardı. Nitekim İkinci Dünya Savaşı’nın başlarında İngiltere, teçhizat ve mühimmat gereksinimlerinin bir bölümünü, bizim topraklarımız üzerinde kurulmuş olan Siyonist kolonilerden sağlamıştır. Bu kolonilerde, el bombası, mayın, hafif silahlar, mermi vb. türünden askeri mühimmat depolanıyordu. Siyonistler, söz konusu kolonilerdeki gizli sığınaklarda, belirli askerî araç gereçler üretebilecekleri atelyeler bile kurmuşlardı.

Bir yanda Siyonistlere bunca geniş olanaklar sağlanırken, diğer yanda bir Filistinli Arabın üzerinde boş bir fişek bile bulunsa bu, o kişinin ipe gönderilmesine yeterli bir sebep ve suç olarak değerlendiriliyordu. Manda yönetimince kurulmuş olan İngiliz hapis-

haneleri, cephane ya da ateşli silah bulundurmakla suçlanan Filistinlilerle dolup taşmaktaydı. Tüm bunlar, İngiltere'nin Siyonistleri nasıl kolladığını, topraklarımızda yeni Siyonist göçmenlere yer açma amacıyla Siyonistlerin Filistinli Arapları göçe zorlayabilmeleri için, önlerindeki taşların manda yönetimince nasıl yuvarlandığını açıkça ortaya koymaktadır. Nitekim tüm bu uygulamalar sayesinde, Filistin'deki Yahudi nüfusu çok kısa bir sürede arttırılmıştır. Başlangıçta elli bin dolaylarındaki Yahudi nüfusu, 15 Mayıs 1948'de İngiliz ordusu Filistin'i terk ettiği ve Siyonist devletin kuruluşu ilan edildiği zaman, altı yüz elli bine ulaşmıştı.

"El-Kassâm Liderliğindeki Başkaldırı"

İngilizlerin, halkımızın toplumsal yapısını çökertmeye yönelik sistematik çabalarına ve cezaevlerinin Filistinli mücahitlerle dolup taşmasına karşın, Filistin toplumunun bireyleri arasından, halkı örgütlemeye ve potansiyel gücü kadrolaştırmaya çabalayan şahsiyetlerin ortaya çıkışı engellenememiştir. Manda yönetiminin baskı politikasına bir tepki olarak, mücadele için Filistin halkına öncülük edebilme amacıyla, daha ilk dönemlerinden itibaren kimi girişimlerde bulunulduğuna tanık oluyoruz. Bu bağlamdaki girişimlerin ilki, Şeyh İzzeddin El-Kassâm önderliğindeki başkaldırıdır. Şeyh İzzeddin, geniş ulusal perspektifi, köklü islami inançları doğrultusunda, mücadele konusunda üzerine düşen görevi yerine getirmiş, gerçek Filistin devrimi yolunda camiler kanalıyla ilk atağı başlatmış olan liderlerimizden biridir.

Onun mücadele yöntemi, hutbeler okuyarak, halkı yüreklendirerek tüm Filistinlileri direnişe hazırlamak, onlara cihad ruhunu aşılama, sonra da aralarından güvendiği elemanları seçerek bunları, tüm yurt sathını kapsayacak biçimde planlanan illegal hücre çalışmaları için görevlendirmek biçimindeydi. Nitekim Şeyh İzzeddin El-Kassâm, silahını alıp dağa çıkmazdan önce, birkaç yıllık bir süre zarfında, arzuladığı çalışmaları yürütebilecek pek çok illegal hücre

oluşturmayı başarmıştı. Bunun üzerine İngilizler, Şeyh İzzeddin önderliğinde başlatılan bu geniş çaplı başkaldırıyı bastırabilmek için, Filistin'e yığabilecekleri en büyük askeri gücü yığdılar. Ünlü tarihî çatışma sonucunda, bu devrimci şeyh pek çok yandaşıyla birlikte şehit düştü.

Ancak, manda yönetiminin beklentilerinin tam tersine, Şeyh İzzeddin ve arkadaşlarının kanları bir anda, tüm Filistin'de devrim meşalesinin tutuşmasına vesile oldu. Şehit Şeyh İzzeddin'in Hayfa'daki cenaze töreni sırasında, oldukça hararetle ve herkesin patlama noktasına geldiği bir gün yaşandı. Hayfa'daki cenaze törenine katılan halk, yaşı da kuruyu da ateşe vermek üzere harekete geçerek, İngilizlerin ve Siyonistlerin yöredeki ikametgâhlarına saldırdı.

Bir anda Filistin'in dört bir yanını saran bu öfkeli hava, Filistin halkının 1936'dan 1939'a dek sürecektir olan silahlı ayaklanmasına zemin hazırladı. Söz konusu yıllarda tüm dünya, halkımızın gösterdiği kahramanlıklara tanık oldu. Bilindiği gibi Filistin halkı, tam altı ay boyunca devam eden tarihi grevini de bu dönemde gerçekleştirmiştir. Ki bu, dünya tarihinde bugüne dek tanık olunan en uzun süreli grevdir.

Şeyh İzzeddin El-Kassâm tarafından kurulan ve kısa sürede Filistinlilerin potansiyel güçlerini bir araya toplamayı başaran illegal hücre faaliyetleri kuşkusuz, Filistin'de devrim meşalesini tutuşturan temel etmenlerden birini olmuştur. Bu sayede Filistinliler, gerek eylemler gerek liderler bağlamında, üzerlerine düşeni hakkıyla yerine getirmişler bu süre zarfında devrimin ilk adımını atmasını sağlamışlardır.

Düşmanın uykularını kaçıran ve tüm Filistin halkının yekvücut olmasını sağlayan bu ayaklanma ne yazık ki, olaya kimi Arapların burnunu sokmasıyla haince baltalanmıştır. Bu acı olay, kimi Arap ülkelerinin liderlerince Filistin halkına hitaben, silahları bırakmaya ve ayaklanmaya son vermeye çağırarak bir bildiri yayımlanmasının ardından gerçekleşti. Söz konusu bildiride şöyle deniliyor-

du: *“Filistinli Arap kardeşlerimiz! Dostumuz İngiltere’nin iyi niyetine güvenerek sizleri evlerinize dönmeye ve sükûnete davet ediyoruz...”*. Çaresizlik içerisindeki Filistin halkı, “bir umut” diyerek, Araplardan gelen bu çağrıya icabet etti. Daha sonra, aslında aldatıldıklarını anladıklarında ise, artık iş işten geçmiş olacaktı. Olan olmuştu bir kez...

“Kutsal Cihad Ordusu”

Bu olayların ardından İkinci Dünya Savaşı geldi. İkinci Dünya Savaşı sırasında Filistin’de, Şehit Abdulkadir El-Huseynî, Şehit Hasan Selame ve bunların arkadaşları liderliğinde gerçekleştirilen çalışmalara tanık oluyoruz. Söz konusu kişiler, o dönemdeki uluslararası gelişmeleri ve emperyalizmin komplolarını göz önüne alarak Filistin halkından düzenli güçler oluşturabilmeye çalışıyorlardı. O yıllara baktığımızda, Siyonistlerin topraklarımızda gerçekleştirdikleri her türlü saldırıya, halkımızdan hakkettiği cevabı aldıklarını görüyoruz. Bizim özbeöz topraklarımız üzerinde Siyonist devlet kurulmazdan önceki yıllarda, baskı politikalarına karşılık halkımızın bir dizi ayaklanma gerçekleştirdiğini herkes biliyor. Bu dönemdeki ayaklanmalar zinciri, 1923 ayaklanmasıyla başlıyor, 1927, 1929, 1933, 1936 ve 1939’lardaki başkaldırılarla sürüyor ve de 1947’deki ayaklanmayla noktalanıyordu.

Bugün o dönemdeki ayaklanmalara baktığımızda bunların, kitleleri başkaldırmaya iten olayların bitimiyle birlikte çabucak sönmüveren duygusal kıvıltılardan öteye geçemediklerini görüyoruz. Ancak bunların, ayaklanma deneyimlerimizde bir birikim sağlama ve de Filistinliler arasında örgütlenmenin zorunluluğu düşüncesini oluşturma, bu düşüncüyü sürekli canlı tutma açılarından önemli katkıları beraberinde getirdikleri de yadsınamaz. Daha o dönemlerden başlayarak, Filistinlileri mücadele safına çeken ve yanan devrim meşalesini taşımayı üstlenen birçok illegal hücre çalışmasının gerçekleştirildiği doğrudur. Dolayısıyla Filistin halkı, tarihindeki en

büyük komployla yüz yüze geldiğinde devrimimiz zaten mayalanmış durumdaydı.

Tüm bu uzun ve acı deneyimler sonucunda Filistinlilerde artık köklü bir kanı oluşmuştu: Salt duygusal ve de bireysel dalgalanımlar, düşmanın komplolarına karşı koyabilmek için kesinlikle yeterli olamaz. Sadece ateşli söylevler çekmekle ya da bildiri dağıtmakla, emperyalizmin gerek yurt gerek halk bağlamında Filistin'i hedefleyen oyunlarının üstesinden gelebilmek, olası değildir. Salt bu tür etkinliklerle yetinildiği sürece, koloniler kurulması, topraklarımızın yağmalanması gibi olgular ne engellenebilir, ne de Siyonistlerin sürekli gelişen, artan askeri güçlerine karşı konulabilir.

İşte, Filistin ayaklanmasının ilk başlatıcıları ve davamızın avangartları olarak niteleyebileceğimiz söz konusu liderler, bu yerleşik kanıyı temel alarak, kitleleri eğitmek, silah sağlamak, silah eğitimi yaptırmak, Siyonist düşmana dur diyebilecek örgütsel etkinlikler gerçekleştirmek amacıyla kollarını sıvamışlar ve Filistin'deki her kentte, her köyde harekete geçmişlerdi. Bu çerçevede, Filistin halkını bilinçlendirmeye yönelik çalışmalar hızlanmıştı. Halkın örgütlenmesi özellikle, Şehit Abdulkadir El-Huseynî liderliğindeki Kutsal Cihad Ordusu'nun safları arasına katılmak biçiminde gerçekleşiyordu. Burada Abdulkadir El-Huseynî'nin Filistin davasında çok önemli rol oynamış bir şahsiyet olduğunu özellikle belirtmek istiyorum. O, özellikle 1947'den Manda Yönetimi'nin çekilmesine ve Siyonist devletin kurulmasına dek uzanan dönemde, Filistin halkının iradesinin adeta tek temsilcisi konumundaydı.

Bugün o döneme baktığımızda, Şehit Abdulkadir El-Huseynî ve arkadaşlarınca kurulan Kutsal Cihad Ordusu sayesinde, ülkemizin dört bir yanında Filistin halkının sesinin gerçekten dile getirilmiş olduğunu görüyoruz. Bu, Ulusal Komitelerce kentlerin ve köylerin tümünü kapsayacak biçimde yürütülen etkinliklerin en doğal semeresiydi. Nitekim Kutsal Cihad Ordusu'nun oluşumuna zemin hazırlayan örgüt ve teşkilatlanmalar da söz konusu komitelerin yap-

tıkları çalışmaları sonucunda ortaya çıkmıştı.

Kutsal Cihad Ordusu, tüm olanakları kullanarak Arap ülkelerinden destek toplamaya çalışıyordu. Yazık ki Kutsal Cihad Ordusu'nun bu yoldaki çabalarına olumlu yanıt verme lütfunda bulunan Arap ülkeleri yok denecek kadar azdı. Şehit Abdulkadir El-Huseynî, silah temin edebilmek umuduyla, Arap ülkeleri arasında durmadan mekik dokuyordu. 0 yıllarda Filistin sorununu izlemek üzere Arap Birliği tarafından oluşturulmuş Yüksek Arap Konseyi'yle temaslarda bulunuyor ve kimi taahhütler koparmaya çalışıyordu. El-Huseynî, şehadetinden bir kaç gün önce de, El-Kustul'un Siyonistlerin eline geçmesinin ardından, silah temin edebilmek amacıyla Yüksek Arap Konseyi'ne başvurmak üzere Şam'a gitmişti. Ne yazık ki konsey yetkililerinin hiç biri onun bu isteğine kulak vermemişti. Bunun üzerine Abdulkadir El-Huseynî, yüreği buruk bir biçimde Filistin'e dönerek silahını omuzlayıp ünlü El-Kustul savaşına katıldı. Nitekim 1948 Nisan'ında tüm gücüyle adeta ölesiye çarpıştığı bu savaşta şehit düştü.

Kutsal Cihad Ordusu'nun asıl önemi, Filistinlilerin topraklarından sürülmeleri ve yurdumuzun yağmalanması karşısında halkımızı örgütlü mücadeleye yöneltme noktasında ilk somut girişim olmasından kaynaklanmaktadır. Bu deneyim, Siyonizm'le mücadele konusunda halkımızın silaha başvurmadıkça, önce kendilerine sonra da diğer ülkelerdeki Arap halklarının maddi ve manevi desteklerine güvenmedikçe hiç bir ilerleme kaydedemeyeceğini açıkça göstermiştir.

Bunun ötürüdür ki, bazı kimseler Arap ordularına Filistin'i Siyonistlerin işgalinden kurtarmaları için davetiye çıkarmaya başladıklarında kimi Filistinliler seslerini yükselterek, meselenin aslında, Filistin konusunda Arap mücadelesinden, daha ziyade, her türlü destek ve yardımın mızrağın ucu konumundaki Filistin halkının bizzat kendisine verilmesinin çok daha yerinde olacağını vurguladılar. Bu görüş, hatasıyla sevabıyla Kutsal Cihad Ordusu deneyiminden kaynaklanıyordu. Buna göre, Filistin davasında ipler bizzat Filistinlilerin

elinde olmalıydı. Diğer Araplar da stratejik bağlamda, Filistin halkının direnişini ve mücadelesini destekleyebilmek için tüm olanaklarını seferber etmeliydi.

“Destek adına köstek!”

Arap Lejyonunun Filistin’e girişine zemin hazırlamak üzere önce Kurtarma Ordusu oluşturulmuştu. Bu ordu oluşturulurken, Filistin’de Filistinlilerce kurulmuş herhangi bir teşkilat kalmaması, illegal hücrelere ya da Kutsal Cihad Ordusu’na mensup hiç bir Filistinli’ye yeterince uzman ve son derece yetkin biri olsa bile kesinlikle komuta yetkisi verilmemesi şart koşulmuştu. Bu nedenle çok geçmeden Kurtarma Ordusu’ndaki askerler arasında anlaşmazlık baş gösterdi. Sonuçta söz konusu ordu ister istemez Kutsal Cihad Ordusu ve diğer Filistinli yerel güçlerle karşı karşıya gelme noktasına sürüklendi. Aslında Kurtarma Ordusu’nun safları arasında son derece samimi ve yurtsever Filistinliler de vardı. Yazık ki bu ordunun emir-komuta zincirinde egemen olan politik çizgi herşeyden önce, Filistin sınırları içerisinde çelişkiler oluşturmak, ulusal sorumluluğu yerine getirme yaftası altında, Filistin sorununda aralarında Arap olmayan unsurlarında yer aldığı içerideki belirli odakları daha etkin bir konuma getirmek amacına yönelikti.

15 Mayıs 1948’de Hayfa ve Yafa yörelerindeki kimi yerlerin düşman eline geçmiş durumda bulunduğu doğrudur. Ancak unutulmamalı ki yine aynı tarihte kentler ve köyler dahil olmak üzere Filistin topraklarının büyük bölümü henüz Filistin halkının elinde bulunuyordu. Yine pek çok kent, kasaba ve köyde Filistinliler elindeki tüm olanakları kullanarak, kahramanca ve onurlu bir biçimde direnişlerini hâlâ sürdürüyorlardı. O tarihlerde mücahitlerimiz, Tel Aviv’in ta göbeğine dek sızarak Siyonistlerin hesabını görmeyi başardıklarını, Selme’de sergilenen kahramanlıkları, Filistinli olup da kim anımsamaz? Tel El-Rîş, Ebû Kebîr ve El-Kenşiyye’de, ayrıca Hayfa mahallelerinde gösterilen kahramanlıkları, hangi Filis-

tinli hatırlamadığını söyleyebilir? Kudüs mahallelerinde, Şeyhcerrah ve El-Katmun'da verilen mücadeleleri, tarihimizde önemli bir yeri bulunan Bâb El-Vâd savaşını hangi Filistinli unutabilir? Tüm bu çatışmalarda, Filistinli mücahitlerin silahlarından çıkan kurşunlarla, nice Siyonist saldırganın cehennemi boylamış olduğu hepimizin bildiği bir gerçektir. Yine El-Tayra, Hayfa ve El-Nakab direnişlerini, halkımızın elindeki yetersiz ve eski silahlara karnın kahramanca mücadele vermiş olduğunu, Filistinli olup da hangimiz unutabilir?

Tarihimizin bu önemli döneminden söz ederken, analarımızın, bacılarımızın, eşlerimizin mücahitlere silah ve cephane sağlayabilmek için, ziynet eşyalarını bile satmak durumunda kaldıklarını ayrıca belirtmeliyim. Tarihe de geçtiği üzere halkımızdan bazı kişilerin, ta Libya çöllerine giderek, oralarda İkinci Dünya Savaşı'ndan kalma silah ve cephane aramak durumunda kaldıklarını da hatırlatmalıyım.

Siyonistler, 15 Mayıs 1948'de Filistin topraklarının belirli bir parçası üzerinde bir Yahudi devleti kurduklarını resmen ilan ettiler. Buna karşılık Arap rejimleri ise, halkımızın elinde bulundurduğu topraklar üzerinde Filistin Arap Devleti'ni kurduğunu ilan etmesini engellemekten başka bir şey yapmamışlardır. Bu aşamada devreye girmiş olan Arap Lejyonu, Filistin Arap Devleti'nin kuruluşunu ilan edeceği yerde, ülkemizi Siyonist saldırganlardan arıtma yaftası altında Filistin'e bizzat müdahale etti. Yazık ki, yurdu Siyonistlerden kurtarma yaftası altında, İngiliz General John Bagot Glupp komutasındaki yedi Arap ordusundan müteşekkil lejyonun bu aşamada, yirmi sekiz bin kilometrekarelik Filistin toprakları üzerinde yeni bir senaryo sahnelediğine tanık oluyoruz. Siyonistler bir Yahudi devleti kurduklarını ilan ettikleri tarihte, Filistin topraklarından sadece 1500 kilometrekarelik bir bölümü işgal edebilmiş durumdaydılar. Bu tarihten iki ay sonra, ikinci mütarekenin ardından yeni bir sürprizle yüz yüze geldik: Mısır Ordusu 17 bin kilometrekarelik, diğer Arap orduları da 2700 kilometrekarelik Filistin toprağını terk

edip geri çekildiklerini açıklıyordu.

Bu açıklamayla birlikte gelen gelişmeler sonucunda düşman da, kurmuş olduğu devletini, Filistin topraklarından 21 bin kilometrekarelik bir alanı kapsayacak biçimde genişletebilme olanağına kavuşuyordu. Geriye 6 bin kilometrekarelik bir toprağımız kalmıştı. Bu da Gazze ve Batı Şeria'dan ibaretti.

İsrail'in kurulurunun resmen ilanının ardından söz konusu iki aylık süre içerisinde, daha sonra tüm Arapların vicdan azabı çekmelerine neden olacak nice ihanetler yapıldığına ve nice cürümler işlendiğine tarih en büyük tanıktır. Bu acı gelişmelerin ardından Arap dünyasında, Mısır'da 23 Temmuz'daki devrimle bağlayan ve diğer Arap ülkelerinde de peşpeşe rejim değişiklikleriyle noktalanmış bir dizi ihtilal ve devrim biçiminde çeşitli çalkantılar patlak verdi.

Evet. Yazık ki yurdu Siyonistlerden arındırma yaftası altında Filistin'e giren Arap Lejyonunun amacı kendini güvence altına alma gerekçesiyle Filistin halkının elindeki silahlara el koymak; ardından Filistinlilerce kurulmuş askerî ya da yarı askeri örgütlerin feshedildiğine ilişkin kararlar yayımlamak; Filistinlilerin ulusal karar mekanizmasını ipotek altına alıp bu konuda tüm yetkiyi Arap Birliği'ne devretmek biçimindeydi. Yazık ki bunların hepsi de gerçekleştirildi. Arap Lejyonu Filistin'e girer girmez halkımızın elindeki silahları topladı. Babalarımızın, ağabeylerimizin ellerindeki silahları Arap Lejyonuna, sadece bir "alındı pusulası" karşılığında nasıl çaresiz teslim etmek durumunda kaldıkları hâlâ gözlerimin önündedir. Söz konusu pusulalardan kimisini bugün bile pek çok Filistinli aileden rica edip görebilmek hâlâ olasıdır sanırım. Kısacası sonuçta Arap Lejyonu tarafından kendi örgütlerimiz feshedilmiş, silahlarımıza el konulmuş ve ulusal siyasal irademiz ipotek altına alınmıştı. İşte Filistinli Arap halkının çocukları olan bizlerin yaşamaya mahkûm olduğumuz trajedinin özü, bence buradadır. Bugünkü perişanlığımız ve yaşadığımız yıkım aslında, o dönemde halkımıza yapılmış sözünü ettiğim bu "azizliğin" sonucudur...

II

EL-LİD ve EL-RAMLE'NİN DÜŞÜŞÜ

Kimi olaylar tüm canlılığıyla hâlâ belleğimdedir. Henüz çocuktum, ya on bir yaşındaydım ya on iki. Mücahitlerimiz, İsrail saldırısına karşı koymak için hazırlık yapıyorlardı. Ben de merak içerisinde onların arasında dolaşıyordum. Ne kadar kahraman insanlardı onlar. Beklenen saldırı başlamıştı. Bir grup saldırgan kente girmeye kalkışmıştı. Ama karşılarında mücahitlerimizi bulmuşlardı. Mücahitlerimizin bu tür saldırılar karşısında nasıl direndiklerini görmeliydiniz. Saldırganları ta çevredeki kolonilerin içlerine dek kovalıyorlardı. Kimi kez kovalamakla da kalmıyorlar, ele geçirdikleri silahlar, cephaneler ve ganimetlerle geri dönüyorlardı.

O mücahitlerimiz arasında sözcüğün tam anlamıyla bir dayanışma vardı. Hâlâ hatırlarım. Sıkıntıya düşüp daraldıkları anlar olurdu. Çatışmaların en şiddetli anında cephaneleri tükeniverdiğinde, dayanılmaz bir acı okunurdu yüzlerinden. Ama yine de sürdürürlerdi direnmeyi. Varsın bitmiş olsun cephane. Ellerindeki silahları bir sopa olarak kullanırlar, yine de direnirlerdi düşmana. Bu sıkıntılı anlarda, çaresizlikten gözyaşlarını tutamayıp ağladığını görmüşümdür pek çoğunun.

Belleğimden asla silinemeyecek anılardan biri de, Arap Lejyonuna bağlı birliklerin kısa bir süre için El-Ramle'ye girişleridir. Önce gönüllülerden oluşan bir birlik gelmişti. Hemen ardından da İngilizlerin komutasındaki Arap Lejyonuna bağlı birlikler geldi. Kente gelişlerinin nedeni sözde, El-Ramle'yi savunmak üzere mevzilenmekti. İngilizler komutasındaki Arap birliklerinin gelir gelmez

yaptıkları ilk iş, halkımızın elindeki silahlara el koymak oldu. İngiliz komutanlar, halkımızla Arap askerler arasında ikilik çıkarmak için ellerinden gelen tüm çabayı harcıyorlardı. Derken, kentimizin savunmaya şiddetle muhtaç olduğu bir sırada, sözde kenti savunmaya gelmiş Arap birliklerinin, düşmanla tek bir çatışmaya bile girmeksizin zifiri karanlık bir gecede El-Ramle'den çekilip gitmelerine tanık olduk. Kentimiz bütünüyle savunmasız kalmıştı. Mücahitlerimizin ellerindeki silahlara da el konulmuş olduğundan, İsrail işgali için artık El-Ramle kapıları ardına dek açık durumdaydı.

“EL-Lid Ve El-Ramle Kuşatmaları”

İsrail kuvvetlerinin, El-Ramle'ye girişlerine çok az bir zaman kalmıştı. Halkımızın yüreği betimlenmesi olanaksız bir buruklukla yanıp kavruluyordu. Bulunduğumuz kent El-Ramle ve komşu kent El-Lid İsrail kuvvetlerince kuşatılmış durumdaydı. Tam üç gün sürdü bu kuşatma. İsrailliler halkı o malum tuzaklarına düşürerek önce El-Lid'i ele geçirdiler. Sanırım bu malum tuzağı açıklamam gerekecek: Halk saldırganları engellemek üzere ne zaman bir hazırlığa başlasa. Karşıt güçler tarafından hemen bir söylenti çıkarılıyordu ortalığa. Arap Lejyonuna bağlı birliklerin yardım için kente damlamak üzere oldukları biçiminde bir haber kulaktan kulağa yayılıveriyordu hemen. El-Lid'de de bu tür bir söylenti üzerine halk, Arap birlikleri ha geldi ha gelecek diye bir beklenti içerisine girmiş.

Bu olaya El-Ramle'den de örnek verebilirim. Komşumuzun oğlu olan, telgraf memuru olarak çalışan bir delikanlı vardı. Halkımızın o en telaşlı anında gelerek, biraz önce Arap Lejyonu Komutanlığı'ndan bir telgraf geldiğini söyledi. Gelen telgraf, *“Yardımcı güçler bir altın seli.. Yardımcı güçler bir altın seli..”* biçimindeydi. Bu, Arap Lejyonu kuşatmayı yarmak üzere harekete geçmiş durumda demektir .

İşte böyle.. El-Lid ve El-Ramle'de halk Arap birlikleri kentimi-

ze ha yetişt i ha yeti şecek diye bekleye dursun.. İsrail askerleri de baş- larına kefiyeleri geçirmiş, üzerlerine de Arap askerlerinin giysilerini giymiş vaziyette, önce El-Lid kentinin göbeğine doğru rahatça iler- lemişler. Bu tüyler ürpertici sürpriz karşısında El-Lid sakinlerinden kimileri durumu geç de olsa kavrayıp, toparlanıp direnmeye kal- kıymışsa da fayda etmemiş. Bu kahraman kentin delikanlılarından yüzlercesinin şehit düştüğü ünlü Cami katliamı o gün yapılmıştır.

Bu katliam doğal olarak kentte korku ve paniğe yol açmış. Si- yonist çetelerin, kent sakinlerini kurşun yağmuruna tutarak, onları kent dışına sürmeye başlamasıyla işler daha da kötüye gitmiş. Halk- tan sağa sola sığınmış bazı kimseler, bir damla su için bile çırpınacak hale düşmüşlerse de, suya kavuşamadan öldürölmüşlerdi. O döne- mi yaşayanların bunları anımsamamaları olanaksızdır. Sanırım hal- kımızın yaşadığı o korkunç sıkıntılı anı en güzel biçimde ifade eden çalışma Filistinli Ressam İsmail Şemut'un "Bir Damla Su" adlı tab- losudur. Bu tablo, yaşananların en gerçekçi ifadesidir. Zaten İsmail Şemut da bu olaylara bizzat tanık olmuş bir ressamımızdır. Kor- kunç bir katliam yaşanmıştı El-Lid'de. Halkın kentten sürölüp çıkarılması sırasında yüzlerce kişi, Siyonistler tarafından acımasızca öldürölmüştü.

Bizim bulunduğumuz kent El-Ramle'ye gelince. Düşman ha geldi ha gelecekti. Tam bir trajedi yaşıyorduk. Bu olaylar sırasında tanık olduğum kimi trajik sahneler hâlâ gözümün önündedir. Can- larını kurtarabilmiş El-Lid sakinlerinden binlerce insan kentimizin sokaklarına doluşmuştu. İsrail kuvvetlerince El-Lid'ten zorla çıkarılıp sürölen bu insanlar, Yafa ve komşu köyler üzerinden geçerek pe- rişan bir vaziyette El-Ramle'ye sığınmışlardı. Zaten El-Lid ve El-Ramle birbirine çok yakındır. Aradaki mesafe yaklaşık üç kilometre falandır. İyi hatırlıyorum çocukken bizler bile yürüyerek rahatlıkla kat edebiliyorduk bu mesafeyi.

Kentimizin caddelerinde binlerce insanın öbek öbek toplan- mış olduklarını anımsıyorum. Bir ciple, elinde silah taşıyan bir mü-

cahit geldiğinde çevresi kuşatılıveriyordu hemen. Önceleri El-Lid'e ilişkin çelişkili haberler geliyordu. Bu nedenle gelen mücahidin çevresine üşüşen insanlar, El-Lid'den haber soruyorlardı merakla. Kimi kez, *"Tanrıya şükürler olsun, düşmanı püskürttük!"* denildiğinde, bir alkış tufanı başlıyordu hemen. Ortalık "Allahuekber" ve "La ilahe illallah" sesleriyle çınılıyordu.

Söylediğim gibi bu olayları yaşadığım sırada henüz bir çocuktum. Kentimizdeki lisenin bulunduğu bölgede binlerce insanın arasında durmuş, çevrede olup biteni izliyordum. Bu sevinçli haberin üzerinden çok geçmeden yeni bir haberci geliyordu koşarak. Avazı çıktığıınca bağıırıyordu: *"El-Lid'i ele geçirdi düşman'.Herkesi öldürüyorlar" .* Ve bu acı haber üzerine yine, *"Allahuekber"* ve *"Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâh"* sesleriyle çınılıyordu caddeler. Herkeste bir korku ve ürperti başlamıştı. El-Lid ile El-Ramle arasında bir karakol vardı. Son olarak yine El-Lid yönünden arabayla yeni bir haberci daha geldi.

El-Lid'in kesinkes İsraililerin eline geçtiğini söyledi. El-Ramle'nin çevresinde Diran kolonisi ile El-Mencel kolonisi bulunuyordu. Bunlara yine Yahudilerin Kudüs yolu üzerinde kurdukları kolonileri de eklemek gerek. Bu kolonilerin yanı sıra Siyonist çetelerin de katılımıyla İsraililer, El-Lid ve El-Ramle'yi sıkı bir biçimde kuşatmış durumdaydılar. Menahem Begin, İzak Rabin gibi, İsrail'de bugün üst düzey yetkililer arasına girebilmiş kimi isimlerin etkin olarak çalıştıkları IRGUN adlı Siyonist terör örgütü de kuşatmaya katılan güçler arasındaydı.

Olaylar sırasında kentimizin lisesinin bulunduğu bölgede olduğumu söylemiştim. Oradan oldukça geniş bir alanı görebilmek olasıydı. Derken kalabalığın arasından birisi: *"Tanklar! Tanklarla geliyorlar!"* diye bağırırmaya başladı. Herkesle birlikte ben de adamın işaret ettiği yöne doğru bakmaya başladım. Gerçekten de İsrail kuvvetleri, zırhlı araçlar eşliğinde kentimize doğru ilerlemekteydi. O binlerce insan bir anda korku ve paniğe kapıldı. Nereye gideceklerle

rini bilemez bir halde sağı sola kaçışmaya başladılar. El-Ramle sokakları da oldukça dardı. Herkes şaşkına dönmüştü. İnsanlar bir sokağı doğru akın ediyorlar, ama sokağın diğer başından İsrail kuvvetlerinin geldiğini görünce ne yapacaklarını bilemiyorlardı. Kısacası kuşatma, kuşatma.. Ve sürekli koşuşturma. Sağa sola kaçışıyorduk. Başlarımızın üzerinden kurşunların vızıldayarak geçip gittiklerini duyuyorduk. Bir ara ne yapacağımı bilemedim. Caddenin kenarına çekilmiş, duvara tutunmaya çabalıyordum. Çünkü herkes kendi derdine düştüğünden, onca kalabalığın arasında ayaklar altında kalıp ezilebilirdim.

“Çaresizlik ve Panik”

Sonunda babam yetişti. Kardeşime ve bana eve gitmemizin daha uygun olacağını söyledi. Elimizden tuttu ve hep birlikte eve doğru koşmaya başladık. Ama öldürüleceğimizden, Siyonistlerin pek çok Filistin kentinde katliam yaptıkları gibi El-Ramle’de de katliam yapacaklarından adımız gibi emindik. Zaten kentimize girişlerindeki amaç, bizi öldürüp yok etmek değil miydi?

Eve vardığımızda, annem ve büyükannem korku içerisindeydiler. İkisi birden bağırmaya başladılar. *“Ebu Halil! Çocukları bari al da götür bir yerlere sakla!”* diye yalvarıyorlardı babama. O eski evimizin bodrumunda bir banyo vardı. Yaklaşık altmış yetmiş basamaklı bir merdiveni inip oraya ulaştık. Orada tünele çıkan dar bir yol bulunuyordu. Söz konusu tünel ise kentin alt kesimlerinde bir yere çıkıyordu. Tünele varana dek yaklaşık iki yüz basamaklı bir merdiveni güç bela indik. Son derece rutubetli ve kapkaranlık bir geçitti bu. Soluk soluğaydık. Dışarıdaki silah ve patlama seslerini ta oradan bile duyabiliyorduk. Yer yerinden oynuyordu sanki. Tam o sırada, içimize düşen korku yetmiyormuş gibi bize doğru yaklaşan ayak sesleri duymaya başladık. Çıkan gürültüye bakılırsa bunlar askerler olmalıydı. İyice korkmaya başlamıştık. Siyonist çeteler peşimize düşmüş olmalıydılar. Babam bir eliyle benim, diğer eliyle de karde-

şim Galib (Ebu Mahir)'in ağzını kapatmıştı. Korkudan bağıracağı-mızı düşünmüş olmalıydı. Bağırduğumuzda ise arkamızdaki askerler rahatlıkla enseleyebilirlerdi bizi.

Tansiyon gittikçe yükseliyordu. Tünelin zifiri karanlığında, ayak parmaklarımızın ucuna basa basa biraz daha ilerledikten sonra, bir kenara sindik. Ayak sesleri giderek yaklaşıyordu. Biraz gerilerde, küçük bir delikten hafif bir ışık sızıyordu tünele. Tam o noktada kumral birinin bulunduğunu gördük. Artık hapı yutmamız kesinleşmişti. Babam *"Allah kahretsin! Burada bile yakaladılar bizi"* diyerekten. Hafif bir sesle söylendi kendi kendine. Derken arkamızdan *"Ebu Halil!"* diye seslenildiğini duyduk. Babam tedirgin bir biçimde *"Sen kimsin?!"* diye karşılık verdi. Sonuçta anladık ki arkamızda duyduğumuz ayak sesleri, komşumuzun oğlununmuş. Bizim tünele sığındığımızı annemlerden öğrenince o da Siyonist çetelerden canını kurtarabilmek için bizim peşimize takılmış.

Epey bir zaman tünelin o zifiri karanlığında bekledik. Korku içimizi kemiriyordu durmadan. Sesimiz soluğumuz çıkmıyordu. Dayanamadık, içimizden birini, dışarıda neler olup bittiğini öğrenmesi için bakmaya gönderdik. Geldiğinde, her şeyin geçtiğini, halkın moralinin yerinde olduğunu, durmadan sevinç çığlıkları atıldığını söyledi. Yahudiler geri çekilip kenti terketmişlerdi.

"Tanrının Evleri"ne Sığınan İnsanlar"

Tünelden çıkıp eve döndük. Aslında Yahudilerin hepten geri çekildikleri doğru değildi. Görünüşte geri çekilmişlerdi ama kenti bu kez tümünden kuşatmışlar ve kenar mahalleleri işgal etmeye başlamışlardı. Gece, üzüncü dolu bir zifiri karanlıkla üzerine çöreklenmişti kentimizin. Korkunç bir sessizlik kaplamıştı ortalığı. Çıt çıkmıyordu. Söylenildiğine göre belediye başkanımız Şeyh Hayri ile bir grup Yahudi yetkili arasında görüşmeler yapılıyordu. Kentimizin işgal edilip edilmemesi tartışılıyordu. Kentimizde ne silah vardı ne de

silahlı insan. Şeyh Hayri, İsraililerden El-Ramle sakinlerinin kentten sürülmemesini, kent sakinlerine dokunulmamasını, katliam fa-
lan yapılmamasını rica ediyordu.

O korkunç gece boyunca, İsraililerin kente yürüyecekleri anı bekleyip durduk. Gecenin ilerleyen saatlerinde insanlar, camilerde ve kiliselerde toplanmak üzere evlerini terk etmeye başladılar. Kent sakinleri, İsraililerin geceleyin kenti işgal edeceğini tahmin ediyorlardı. Bizim evimiz El-Ramle'deki Hristiyan mahallesindeydi. Komşularımızla birlikte biz de geceyi geçirmek üzere Katolik Kilisesi'ne sığındık. Birkaç katlı bir kiliseydi bu. Genelde çocuklar, kadınlar ve yaşlılardan oluşan bini aşkın insan dolmuştu içeriye. Herkes yanında battaniesini de getirmişti. İçerisi o kadar kalabalıktı ki adım atacak yer yoktu. Yerlerinde duramayan çocuklar, biraz gezinmek istediklerinde, insanların ayakları üzerinden atlamak durumunda kalıyorlardı.

O geceyi Katolik Kilisesi'nde geçirdik. Kentteki camiler ve kiliseler, evlerini çoluk çocuklarıyla terk edip "Tanrı'nın evleri"ne sığınan insanlarla dolup taşmıştı. İsraililerin kenti işgal etmeleri an meselesiydi. O ortamda henüz çocuk olmamıza rağmen ben ve yaşlılarım bile korkunç bir katliama tanık olacağımızı tahmin edebiliyorduk. Bir gün önce El-Lid'de yaşananların tıpkısı, bu gece El-Ramle'de yaşanacaktı. Bu amansız korkunun, yüreğimizin ta içinde depreştiğini duyuyorduk. Çocuklar, kadınlar, yaşlılar, erkekler, kısacası herkes aynı duygular içerisindeydi.

Gerçekten tan yeri ağırıp sabah olduğunda yüreğimizi paramparça eden korkunç bir manzarayla karşı karşıyaydık. Hâlâ her şey tüm canlılığıyla gözlerimin önündedir. O acı tablo yaşamım boyunca bir an bile belleğimden çıkmamıştır. Her caminin, her kilisenin tepesinde bir din adamı görülüyordu. Elllerinde beyaz bayraklar, durmadan sallıyorlardı. El-Ramle'nin artık teslim bayrağını çektiğinin resmiydi bu durum. *(Bunu söylerken Ebu Cihad'ın gözleri doluyor. Ağlamamak için kendini zor tutuyor. Belli ki korumalarının ve*

benim huzurunda ağlamak istemiyor. Bir müddet sustuktan sonra konuşmaya tekrar devam ediyor)

Gerçekten trajik bir manzaraya tanık oluyorduk. Yaşamım boyunca aklımdan çıkmayan bu manzara gözlerimin önüne geldiğinde, adeta karnıma saplanan bir bıçakla bağırsaklarım lime lime ediliyor gibi oluyorum. Henüz çocuktum o sıralar. Tüm çocuklar gibi ben de düşmanı görebilmek için, üst katlardaki pencerelere koşmuştum. İsrail kuvvetlerinin kentimizin çeşitli yerlerinde öbek ebek toplanmış olduklarını kendi gözlerimle gördüm. Her şeye karşın yine de tedirgindiler. Yanından geçtikleri mezarlığı bile önce kurşunla tarama gereksinimi duyuyorlardı. Çevrelerini silahlarıyla dikkatli bir biçimde tarayarak ilerliyorlardı. Evleri basıyorlardı. Bununla da, yetinmiyorlar, birçok evi darmadağın edip ateşe veriyorlardı. Bu evlerde buldukları insanları, çoluk çocuk, kadın ya da ihtiyar olmalarına bile bakmaksızın tek tek öldürüyorlardı.

Hâlâ gözlerimin önündedir. Ömrüm boyunca da unutamayacağım. El-Ramle sokaklarına baktığımda yaşlıların, kadınların, çoluk çocukların çaresiz bir biçimde sağa sola kaçıştıklarını görüyordum. Ve yazık ki Siyonistlerin silahlarından çıkan kurşunlar, bir orak gibi biçiveriyordu her birini. Bizim oturduğumuz Hristiyan Mahallesi sakinlerinden de pek çok insanın, o uğursuz gecenin sabahında mabetlere sığınmaya çabalarken, Siyonist çetelerin kurşunlarına hedef olduklarını gördüm. Hele bizim manalle arkadaşlarımızdan birisinin annesiyle birlikte kendilerini Katolik Kilisesi'ne atmaya çabalarken, nasıl acımasızca öldürüldüklerini hiç bir zaman unutamıyorum.

İsrail kuvvetleri dört bir yandan ilerliyordu. Bizzat Menahem Begin komutasındaki IRGUN ayrıca izak Rabin ye Yigal Aloun komutasındaki HAGANAH adlı terör örgütlerine mensup militanlar bizim bulunduğumuz kilisenin kapısı önüne dek gelmişlerdi. Orada iki rahip durmadan ellerindeki beyaz bayrakları sallıyorlardı. Derken İsraililer kilisenin içerisine daldılar. Avazları çıktığıncaya bağırı-

yorlardı: *"Herkes ellerini havaya kaldırsın."*, tabii çaresiz emre itaat ediyorduk.

İsrailliler, yaşları 14 ile 40 arasında olan herkesin kiliseden dışarı çıkmasını emrettiler. Söz konusu kimseler dışarıya çıkarılıp, kilisenin önündeki alanda toplandılar. İsrail kuvvetleri bu insanları silah zoruyla orada sıraya koyduktan sonra hepsini esir alıp götürdü.

Kilisede bizimle birlikte bulunan babam o günlerde de sakal bırakmış durumdaydı, gerçekten kırkını aşmış olduğundan İsrailliler onu dışarı çıkarmadılar. Böylece babam esir alınmaktan kurtulmuştu. Esir alınan gençler, sadece bizim kilisede bulunanlarla bitmiyordu elbet. İsraillilerin bu operasyonu sonucunda, El-Ramle'nin tüm delikanlıları esir alınmış bulunuyordu. Kuffaryûna, Askalan vb. cezaevlerinin tümü El-Ramle delikanlılarıyla dolup taşıyordu. O tarihte El-Ramle'de esir alınanların sayısı, Siyonist çetelerce işgal edilen diğer Filistin kent ve köylerindeki esirlerden daha fazlaydı sanırım.

"Evimizdeki Son Günlerim"

Hiç dışarıya çıkmaksızın, tam iki gün boyunca söz konusu kilisede kaldık. Evimize dönmekten korkuyorduk. Üçüncü gece dayanamayıp, ne olur ne olsun evimize dönmeye karar verdik. Döndük ama İsrailliler bunu burnumuzdan getirdiler. O gece belki en az on kez bastılar evimizi. Dipçiklerle kapıları kırıyorlar, tüm odalara girip evi altüst ediyorlar ve silahlarını üzerlerimize doğrultarak bazen sağımıza solumuza ateş ediyorlardı. Yaşlı büyükannem üzerine yorganı çekip yatağa uzanmıştı. Onu bile rahatsız ediyorlardı. Yorganını vs.yi çekiştiriyorlardı her gelişlerinde. Onu rahatsız etmekten zevk alıyorlardı adeta.

Kiliseden eve dönüşümüzün ardından tam üç gece, bu minval üzere geçti. Gündüzleri hiç bir yere çıkamıyor, geceleri ise baskınlar sırasında korkudan tir tir titriyorduk.

Dördüncü gecenin sabahında İsrail askerleri ellerindeki megafonlarla yeni bir emri anons etmeye başladılar. Halkımızdan El-Ramle'yi terketmek üzere evlerinden çıkıp kentin belirli yerlerinde toplanılmasını istiyorlardı. Bu emre itaat edenlerin yani kendilerinden istenileni aynen yerine getirenlerin, çocuklarıyla birlikte askeri araçlarla güvenilir bölgelere nakledileceğini söylüyorlardı.

Hepimiz silahların tehdidi ve acımasız bir baskı altındaydık. Akıbetimizin ne olacağını bilemiyorduk. Herkes sonunun ne olacağını merakı içerisindeydi. Üstelik silahsızdık. Zaten, bir ara sözde bizi kurtarmak ve korumak üzere geldiklerini savlayan Arap ordularının bizi ansızın terkedip öylece ortada bırakıvermelerinin ardından, “denize düşen yılanı sarılır” misali, canımızı kurtarabilmek için her şeye razı olabilecek bir duruma gelmiştik. İşte bu olumsuz koşullarında etkisiyle, evlerimizi, o güzelim kentimizi terk etmeye ister istemez razı olduk. Her şeye rağmen yine de çok geçmeden evlerimize dönebileceğimizi düşünüyorduk. Çünkü o sırada Mısır ordusunun, El-Ramle yakınlarındaki Usdûd civarında yığınak yaptığını biliyorduk. Arap orduları da fazla uzağımızda sayılmazdı zaten. Yine de bu orduların bizi kurtarmak üzere ergeç imdadımıza yetişeceğini düşünüyorduk. İçimizde bu inancın yer etmesinden ötürüdür ki evimizden ayrılırken, bir kaç parça elbise ve eşya dışında yanımızı bir şey almaya gerek görmemiştik. Nasıl olsa bir süre sonra dönecektik evimize. Bu nedenle yanımıza, evimizin anahtarlarını almakla yetinmiştik.

“Bayramlıklarına ve Memleketime Elveda”

El-Ramle'deki evimizi terk ettiğimiz anı unutamam. Son hazırlıklarımızı tamamlamak üzereydik. Babam bir süre önce bana bir takım bayramlık giysi almıştı. Ben ille de bayramlık elbiselerimi de yanımıza alalım diye tutturdum. Babam o telaş arasında beni yatıştırmaya çalışıyordu. *“Nasıl olsa bir kaç gün sonra döneceğim. Yanı-*

*mızda bayramlıklarını taşımamızın ale mi yok. Döndüğümüzde giyer-
sin bayramlıklarını!”* diyordu. Aslında o telaş arasında ailemin, bir
an önce işlerini bitirip İsrail kuvvetlerince belirlenen toplanma alan-
larına yetişebilmekten başka bir şey düşünebilmesi olası değildi.

Sonunda evden çıkıp, İsraililerin belirttikleri toplanma alanı-
na doğru yola koyulduk. Evden aldığımız eşyaları doldurduğumuz
iki dengi ve birkaç bohçayı sırtlarımıza yüklenmiştik. Vardığımız-
da önce eşyalarımızı kaldırımın üzerinde bir yere yerleştirdik. Çev-
remizde binlerce hem şehirlimiz aynen bizler gibi, ağırlıklı bir va-
ziyette bekleyip duruyorlardı. Derken İsraililer, ellerindeki mega-
fonlarla yeni bir duyuru yaptılar. Bu duyuru sırasında bizleri götü-
recek olan askeri araçlar birer ikişer gelmeye başlamış bulunuyor-
du. Ancak İsraili yetkililer bu yeni duyurularıyla, yaşlıların araçlara
binmesini yasaklıyorlardı. Yaşlılar doğudaki ana caddeden yaya ola-
rak yola koyulacak diyorlardı. Bu, zavallı yaşlıların El-Ramle ile Ra-
mallah arasındaki mesafeyi çaresiz yaya olarak katedecekleri anlamı-
na geliyordu.

*(Burada Ebu Cihad, önündeki Filistin haritası üzerinde, gerek
El-Lid ile El-Ramle, gerekse El-Ramle ile Ramallah arasındaki yolların
coğrafi nitelikleri üzerinde açıklamalarda bulunuyor. Eliyle El-Ram-
le ile Ramallah arasındaki sıradağları göstererek, yaşlıların bu yolu aş-
malarının ne denli güç olduğundan söz ediyor. Yazık ki İsraililerin söz
konusu emirlerinin ardından yaşlıların, üzerinde selfit, Nalin ve Dir-
kadîs adlı köylerin yer aldığı upuzun bir yolu yayı olarak kat etmekten
başka çareleri yoktu. Harita üzerindeki açıklamalarını bitiren Ebu Ci-
had, tekrar anlatmaya koyuluyor)*

İsraililerin belirledikleri toplanma yerleri, Yafa ile Tel Aviv’i
birbirine bağlayan ana caddenin üzerindeydi. Yafa’dan Kudüs’e gi-
den araçlar da bu ana caddeden geçerlerdi. Bu ana caddenin kaldı-
rımaları, binlerce El-Ramleliyle dolmuştu. Kendilerini Ramallah yö-
nüne götürecek araçlara binebilmek için sırasının gelmesini bekli-
yordu herkes.

Araçlar ağır ağır, insanları taşımaya başlamış bulunuyordu. Evden getirdiğimiz eşyalar iki denk ve birkaç bohçadan oluşuyordu. Ancak araçlara binmemiz için bize biraz geç sıra geleceğe benziyordu. Nitekim geceyi bu caddede kaldırımın üzerinde geçirmek zorunda kaldık. Bir yandan arabaların gürültüsü, diğer yandan da arada bir duyduğumuz silah sesleri nedeniyle uyumamız mümkün olmuyordu. Binlerce insan kaygılı bir biçimde kaldırımlara serilmiş durumdaydı. İsrail askerleri, gece boyunca halkı daha fazla korkutabilmek için yapmadıklarını bırakmıyorlardı. Durmadan aramızda dolaşıyorlar, bohçalarımızı açıp karıştırıyorlardı. Gece erkeklerin kendilerine karşı harekete geçmelerinden korktuklarından olsa gerek, ellerinde projöktörler kadınlar ve çocuklar dahil olmak üzere herkesi sıkı bir gözetim, altında tutuyorlardı.

O gece, toprak yatak, gökyüzü yorgan ve korkudan tir tir titrer bir vaziyette geçti. Bulunduğumuz yere fazla uzak değildi evimiz. Biraz ötede Siyonistlerin yıkıp yaktıkları bir evden dumanlar yükselmekteydi hâlâ. Bir an önce sıranın bize gelmesini bekliyorduk. Sabah güneş doğar doğmaz ortalık yine İsraililerin megafonlarından yükselen emirlerle çınlamaya başladı. Sıra bize gelmişti. Ancak *"Yanınıza hiç bir eşya almayacaksınız. Bohçalarınızı ve denklerinizi olduğu yerde bırakın! Kesinlikle arabaya çıkarmayın!"* deniliyordu.

Yanımızda getirdiğimiz birkaç giysiyi öylece bırakmak durumundaydık. Ekmek, peynir, zeytin vb. türden birkaç günlük yeter diye hazırladığımız azıkları yanımıza alamamak durumundaydık. Ama o koşullar altında başka ne yapılabilirdi ki?..

III

TEHCİR YA DA ZORAKİ GÖÇ

Üzüncü dolu bir sabah vaktiydi. Saatlerin ilerlemek bilmediği korkunç bir gecenin ardından, insanlar yine kaldırımların üzerinde beklemeye devam ediyorlardı. Bizim sıramız gelmişti. Ama söylediğim gibi İsrail askerleri, ekmek, zeytin, peynir vb. türden azıklarımızı za varana dek her şeyimizi kaldırımın üzerinde öylece bıraktırmışlardı bize. Yanımıza bir bohçalık eşya bile almamıza izin vermemişlerdi. Ellerinde megafonlarla dolaşan Siyonistler durmadan emirler yağıdırıyorlardı. Kadınların ve çocukların, araçlara binerken yanlarına hiç bir şey almamaları gerektiğini ısrarla yineliyorlardı. Oysa en azından birer battaniyeye izin verilseydi, en azından küçük çocukların Ramallah'ın o kuru soğuşu altında tir tir titreyip donmaları önlenebilirdi. Ramallah.. İlk yazda bile serin mi serin bir havası olur Ramallah' ın..

"İlk suikast"

Uzatmayayım. Askerlerin ablukası altında araçlara doluşmaya başladık. Ben dur otur bilmez yaramaz mı yaramaz bir çocuğum o vakit. Bir ara askerlerin bizim bindiğimiz aracın çevresinden biraz uzaklaştıklarını görür görmez hemen şoförün yanına koştum: *"Şoför amca karnım acıktı ne olur izin ver de ekmek bohçamızı alayım!"*.. Gerçekten de hiç olmazsa azığımız yanımızda olsun istiyordum. Çünkü kardeşlerim ve benim yolda acıkacağımız kesindi. Şoför bana şöyle bir baktı ve *"Hadi çabuk al gel madem!"* dedi. Hemen araçtan aşağıya atladım. Annem henüz binmemişti araca. İner in-

mez, hemen, azıklarımızı sardığımız bohçaya doğru koştum.

Elimi tam bohçaya uzattım ki biraz, öteden bir bağırıtı koptu. Sesin geldiği yöne baktığımda, iki İsrail askerinin bağırarak bize doğru koştuklarını gördüm. Onların nasıl üzerimize geldikleri hâlâ gözlerimin önündedir. İkisinin üzerinde de birer mavi avrahul (*) vardı. Annem ise yanı başımda duruyordu. Askerler hemen tabancalarına davranmışlardı. Annem o anda, askerlerin tabancalarının bana doğrulduğunu görür görmez, hemen elleriyle beni omuzlarımdan yakaladığı gibi hızla kendine doğru çekti. Tam o anda dört el ateş etti askerler. Bu anlattığım saniyelik bir olaydı. Annem beni çekince, kurşunlar tam arkamdaki Filistinli bir adamın ayağına isabet etmişti. Adamın ayakları kan içerisinde kalmıştı.

(Ebu Cihad, bu anısını aktarırken sanki o anı tekrar yaşıyordu. Ve bir ara durup çocuksu bir kahkahayla bir espri yaparak; "Bakın: Bu olayı İsrailîlerin bana düzenlemiş oldukları ilk suikast olarak niteleyebilirsiniz!" diyor.)

Söz konusu kurşunlarla ayağından yaralanan bu Filistinli, bizim komşularımızdandı. Muşellah adındaki bu komşumuz, bildiğim kadarıyla en son, Ürdün'ün başkenti Amman'da ikamet ediyordu. Kendisiyle yıllar sonra ne zaman karşılaştıysam, bu olayı hatırlatarak her defasında takılmıştır bana. Her defasında kurşunların ayağına girdiği yeri gösterir ve bana gülerek; *"Bana bak Ebu Cihad! Hayatın işte burada senin hayatın burada! Sakın unutma!"* diyerekten iğneleyip takılırdı.

Doğrusu o saniyelik zaman diliminde annemin, nasıl olup da beni tam zamanında kendine doğru çekmeyi başardığını, hâlâ aklım almıyor. Bunu annelere özgü bir sezgi ya da annelik içgüdüleriyle başarmış olmalı. Askerlerin bana bağırдықlarını fark etmiş olmalı. Tabancalarını bana doğrulttuklarını görünce de onların niyetlerini anlamış olmalı. Kısacası annem, tam zamanında omuzlarımdan tutup çekerek beni mutlak bir ölümden kurtardı diyebilirim. Zira ateş edildiğinde askerlerle aramdaki mesafe çok yakındı. Annemin mü-

dahalesi bir an bile gecikecek olsaydı, kurşunlara hedef olmam kaçınılmazdı. Ama yazgı işte. Bana sıkılan kurşunlar gitti, o değerli insanın ayaklarım buldu. O değerli komşumuz şu an hâla hayatta mı yoksa dünyaya gözlerini yumdu mu bilemiyorum.

“Ramallah Yolculuğu”

Bu olay bana başka bir olayı daha anımsattı. El-Ramle'deyken bir İsrail saldırısı sırasında, oturduğumuz semte akıllara zarar bir yoğunlukta 120 milimlik havan mermileri yağıyordu. Çevremizdeki evler ve bizim evin üst katı harap olmuştu. Aşırı sarsıntı sonucunda odalardaki kimi kapıların menteşeleri bile fırlamıştı yerinden. Bu korkunç bombardımanın ardından, caddelerde ve çevrelerde kimi komşularımızın cesetlerini toplamak durumunda kaldığımızı hatırlıyorum şu an.

(Söz bu olaya geldiğinde, buruk bir tebessüm yayılıyor Ebu Cihad'ın yüzüne. Ve hemen, içinde bulunduğu o zorlu ortama, o amansız Beyrut kuşatmasına bir geçiş yaparak “Bu nedenle doğrusu, Beyrut kuşatması hiç de garip gelmedi bize” diyor. “Öteden beridir bizler kuşatmaları ve de ardından sokaklardan kardeşlerimizin cesetlerini toplamayı kanıksadık çünkü!”)

Bu yüz yirmilik havanlar ve mermileri, İsrail malıydı. Havanlardan çıkan mermiler, mancınıklarla fırlatılan taşlar gibi yağıyordu evlerimizin üzerine. Bizim evimiz, eski tip ve oldukça sağlam bir binaydı. Ama söz konusu saldırı sonucunda bizim evin bile üst katı harap olmuş ve içerideki kapılarımız atılmıştı.

Her neyse, konuyu dağıtmıyayım. İki askerin bana ateş açmaları, fakat kurşunların sözünü ettiğim komşumuzun ayağına isabet etmesinin ardından, annemle birlikte tekrar araca bindim. Araçlar, insanlarla tıklım tıklım dolu bir vaziyette doğuya doğru hareket ettiler. Başlangıçta yapılan duyuruya göre İsrail askeri araçları, bizi Ürdün askerlerinin mevzilendiği sınıra dek götürecekler ve ora-

da Ürdün ordusuna teslim edeceklerdi. El-Ramle gözden kaybolalı çok bir zaman geçmemişti. Kayalıklarla dolu bir dağın yamacına tırmanılmak üzereyken, araçlar birden durdular. Başta söylediklerinin tam tersine bizi hemen orada araçlardan aşağıya indirdiler. Ardından da “Ürdün ordusunun elindeki Ramallah’a yürüyerek gideceksiniz.” dediler. Ve de emri dinlemeyenin akıbetinin ne olacağını bildirmek için tenditvâri bir biçimde sağa sola ateş etmeye başladılar.

Kadınlar ve çocuklar hepimiz, çaresiz bir biçimde yayan yapıldak yola döküldük. Ramallah’a tam üç günde varabildik. Ramallah yakınındaki Selfit köyüne vardığımızda, Ürdünlülerin gönderdikleri kamyonlar bizi bekliyordu. Yani Selfit’ten Ramallah’a kamyonla gittik. Ama Selfit’e varıp kamyona binene dek, dağ taş gece gündüz demeden yaya yürümek zorunda kaldığımızdan, perişan bir durumdaydık.

Bu yolculukta bir de halamla ilgili bir anı vardır. Yürekli ve korku bilmez bir kadındı halam. Artuk bir daha göremeyeceğimiz El-Ramle’den silah zoruyla çıkarıldığımız sırada halam, bindiğimiz askeri aracın kalkmasına yakın şoförün yanına gitmiş ve geceyi geçirdiğimiz kaldırımların üzerinde çocuğunu unuttuğunu söyleyerek izin koparmıştı. Halam araca geri döndüğünde, bohçalarımızdan iki tanesini yanında getirmiş olduğunu gördük. Kaşla göz arasında bu işi nasıl becerdiğine şaşmamak elde değildi. Ramallah’a giderken, mola verdiğimiz yerlerde kestireceğimiz zamanlar, bohçaların sarılı olduğu battaniyeler epey işe yaradı doğrusu. Halamın güç, bela da olsa, iki bohçayı araca sokmayı başarmasına o kadar sevinmiştik ki anlatamam. Çünkü bu sayede yanımızda battaniyemiz, birkaç giysimiz ve biraz azığımız olmuştuk. El-Ramle ile Ramallah arasındaki üç günlük yolculuğumuzun ilk gecesinde mola verdiğimizde annem, halamın getirdiği undan pide yapmıştı bize. Pideleri bir teneke parçasının üzerinde pişirmişti. Birkaç dilimcik peyniri de katık edip pideyle karnımızı doyurup biraz da dinlendikten sonra, binlerce Filistinliyle birlikte yeniden yola revan olduk.

(*) Avrahul: Elbiselerin üzerine giyilen, pantolonu ile gömleği bitişik bir tür tulum.

"Yolculuk Sırasındaki Sıkıntılarımız"

İkinci gün, yürümekten iyice yorgun düştüğümüzü anımsıyorum. Ama çaresiz, yola devam ediyorduk. Babam yanımda değildi. Çünkü o araca binememişti. Onu giysilerimizi, battaniyelerimizi, umumuzu vs.mizi yerleştirdiğimiz bohçaların ve denkin başında bırakmıştık El-Ramle'de. O yaya olarak gelecekti Ramallah'a. Yola çıkmazdan önce kendisiyle anlaşmıştık, onu El-Ramle ile Ramallah arasındaki ünlü pınarın başında bekleyecektik.

Babam eşyalardan iki denki yüklenip yola koyulduğu sırada, merkeple Ramallah yönüne giden bir adama rastlamış. Adamı durdurmuş ve oturup konuşup anlaşmışlar. Babam adamdan iki denki merkebe yükleyerek, söz konusu pınarın başında bekleyecek olan bizlere bir zahmet teslim etmesini rica etmiş. Bu iş için ayrıca da on Filistin cüneyhi vermiş adama. O gün için on cüneyh, epey iyi para. Ancak pınar başında bize denk falan getiren olmadı! Anlaşılan adam, on cüneyhi almakla yetinmemiş, bir de bizim denklerin üzerine "yatmayı" yeğlemiş olmalıydı!

(Ebu Cihad, hafiften gülüyor.)

İşin garibi, Ramallah'a yerleştikten bir müddet sonra, bir gün sokakta dolaşırken bir baktım, denklere yerleştirdiğimiz giysiler arasında bulunan benim eski pijamalarım, çocuklardan birinin ayağında!.

(Ebu Cihad yine güldükten sonra bana dönerek takılıyor "Bunu yayımlama! diyor, "Bunu sadece şu an aklıma geldiği için anlattım. Bu olayı yazma. Yayımlamaya değmez.." Derken yine Ramallah yolculuğu sırasında tanık olduğu olaylara dönüyor.)

El-Ramle - Ramallah arasındaki üç günlük yolculuğumuz sırasında, anlatmayı unuttuğum bir olay daha vardı. Yaşamım boyunca tanık olduğum en acı olaylardan biriydi bu. Hâlâ, sanki bugün yaşıyorcasına tüm canlılığıyla gözlerimin önündedir o içler acısı olay. Yolda geceyi geçirmek üzere mola vermiştik. Yatağımız toprak, örtümüz gökyüzü... Uyumaya çalışıyorduk. Tam o sırada İsrail askerle-

rinden bir grup serseri, konakladığımız yere doğru gelmeye başladılar. Hepsi, silahlıydı. Bizler kıpırdanmaya bağlayınca silahlarını üzerimize çevirdiler. Anlatacağım olaya tanık olan bir kimsenin tüylerinin diken diken olmaması mümkün değildir. Olayı sanki şu an tekrar yaşıyormuşçasına, ürpermekten alamıyorum kendimi.

Biz, birkaç Filistinli aileyle aynı yerde konaklamıştık. Askerler yanımıza geldiler. Komşularımızdan birinin kızına diktiler gözleri. Güzelliği ve hanımefendiliğiyle tanınan on sekiz-on dokuz yaşlarında bir kızdı bu. Kızı alıp kendileriyle götürmek istiyorlardı. Aramıza girip kızı çekiştirmeye başladılar. İnsanlar direnerek, çığlıklar atarak engellemeye çalışıyorlardı askerleri. Bunun üzerine askerler silahlarını ateşlediler. Ölenler olmuştu direnenler arasından. Sonunda aramızdan kızı zor kullanarak, sürükleyerek çekip aldılar. Konakladığımız yere yaklaşık yedi yüz metre uzaklıkta bir yatır vardı. Kızı o tarafa doğru götürdüler. Orada ona tecavüz ettiler. Zavallı kızın o acı çığlıkları ta bizim bulduğumuz yerden bile duyuluyordu. Sonra kızı geri getirdiler. Kız getirildiğinde acınacak bir haldeydi. Aklını tamamen yitirmişti. Giysileri paramparça olmuştu. Saçları darımadagınıktı. Ağzından burnundan kan geliyordu. Tamamen çökmüş durumdaydı kızcağız.

O gece kadınların ağlamaları, hıçkırıkları dinmek bilmedi. Çocuklar da korkudan ağlıyorlardı. Sabahleyin yola devam etmemiz gerekiyordu. Birkaç kişi kalktı ve çevremizdeki ağaçlıktan birkaç sopa bulup getirdi. Kızcağızı taşıyabilmek için, kadınların giysileri de kullanılarak bir sedye ayarlandı, kızcağız hiç kımıldayamıyordu. Tam bir cesede dönüşmüştü. Yaşamım boyunca gördüğüm en acıklı manzaraydı bu. Belleğimden silinmesi asla olası değildir bu olayın.

Hâlâ hatırlarım. Önümüzdeki sarp ve upuzun yollun aşmak zorundaydık. Üzerimize çöreklenen yorgunluk ve bitkinlik ise bir insanın güç yetiremeyeceği boyutlara ulaşmıştı. Hiç olmazsa büyük çocukları sağ salım götürebilmek için küçük çocukları uygun bir yere bırakmayı önerenler bile çıkmıştı. Nereye gittiklerini bilmek-

sizin, tamamen bitkin bir varyette ayaklarını sürüyerek yürümeye çabalayan çocuklar vardı aramızda. Silah seslerinin ve korkunun etkisi sonucunda kimi çocuklar, annelerini ve babalarını bile kaybetmiş durumdaydılar.

Benim, Nebile adında bir kız kardeşim var. Şimdi Kuveyt'te yaşıyor. Bu yolculuğumuz sırasında henüz küçük bir çocuktı. Kalsiyum yetersizliği sonucunda raşitizme yakalanmıştı o zamanlar. Anne tarafından bir akrabam, zaten yürüyemeyen bu kardeşimi yol kenarında uygun bir yere bırakmamızı önermişti. Bizler doğal olarak karşı çıktık bu öneriye, güç de olsa kız kardeşimi kucağımızda taşıyarak beraberimizde götürmeyi yeğledik. Şimdi iyi bir ev hanımı olan bu kardeşimi görseniz eminim bir aralar raşitizme yakalanan, hatta yolculuğumuz sırasında terk edip edilmemesi bile tartışılan çocuğun o olduğuna bir türlü inanamazsınız.

Bu anlattıklarım, Beyrut ve Trablus kuşatmalarını yaşamış kardeşlerime bile garip geliyor belki. Ama unutulmaması gereken bir nokta var. Bizler onca uzun yolu yaya olarak katederken, çevremiz İsrail askerleriyle doluydu. Zaman zaman, dört bir yanımdan basılan kurşunların vırıltısını duyuyorduk tepemizde. Zaman zaman havan mermilerine hedef oluyorduk, ölenler, yaralananlar oluyordu aramızdan.

Yolculuğumuz sırasında bir gece, iki köy arasındaki bir vadide bulunuyorduk. Köylerin adını tam olarak hatırlayamayacağım şu an. Sanıyorum biri Selfit köyü olmalıydı. Sözümlü ettiğim iki köyden biri Filistinli mücahitlerin kontrolü altındaydı. Vadiye vardığımızda, ortalığı kurşun sesleri kapladı. Mücahitler ile İsrail askerleri arasında çetin bir çatışma başlamıştı. Tepemizde havan mermilerinin uçuştüğünü görüyorduk. Kimi mermiler hemen yanı başımıza düşüyordu. Durmaksızın çevremizdeki kayalara çarpıyordu şarapneller. Ölenler, yaralananlar oluyordu aramızdan.

Akıllara zarar bir korku ve panik yaşıyorduk, Allah'a ant içerim ki gördüğümüz ölümler ve korku sonucunda herkes, kendi canının

derdine düşmüştü. İnsanlar her şeyini bırakıp canlarını kurtarabilmeye çabalıyordu. Oradan kaçıp hiç durmaksızın koşarak kendilerini Ramallah'a atanlar olmuştu. Sabaha dek sürdü çatışma. Sabahleyin çevremiz, İsrail saldırısı sonucunda yaşamlarını yitiren kardeşlerimizin cesetleriyle doluydu. Ailelerini ve yakınlarını yitirmiş birçok çocuk, çaresiz ve ne yapacağını bilmez bir halde bekleşip duruyorlardı.

"Ülkemizi Nasıl terk ettik?"

İsrail'in bizlere ilişkin ileriye sürdüğü iddiaları duymayan kalamamıştır sanırım. Neymiş? Efendim Filistinliler ülkelerini, Arap ülkelerinin çağrıları üzerine kendi istekleriyle terk etmişler! Hayır! Biz diyoruz ki bu resmen iftiradır, düpedüz yalandır. Bizler, dünyanın tamamen duyarsız kaldığı bir sırada, evlerimizden ve ülkemizden silah zoruyla çıkarıldık. Silah gücüyle atıldık bizi yurdumuzdan. Hiç birimizin yurdunda kalmaya cüret edememesi için katliamlar yaptılar resmen. Bu gerçekler ortaya çıkmaya başlamıştır artık. Kimi İsrailli yöneticilerin anılarında da yer almaya başladı bunlar. İsrailli yöneticilerden bu gerçeği ilk itiraf eden, *"Hizmet Notları"* (Muzekkiratı Hıdme) adlı kitabıyla İzak Rabin olmuştur. Biz konuya ilişkin söz konusu kitapta yer alan itirafları *"Filistin El-Muhtelle"* (İşgal Altındaki Filistin) adlı dergide yayımladık. Bu kitabın İngilizce baskısı, İsrail'de büyük tartışmalara yol açtı. Çünkü İngilizce baskısında, İbranice baskı da yer almayan bazı ifadeler vardı. Örneğin aynen şu ifade bulunuyordu İngilizce baskıda: *"Bizler, silah kullanmak suretiyle El-Lidd ve El-Ramle sakinlerini, memleketlerini terk etmeye zorladık."* Nitekim bu cümle kitabın İbranice baskısında yoktu. İsrail basınında bu itiraflar, haftalarca tartışma konusu yapıldı. Zira pek çok İsrailli, belirli bir ağırlığı olan kimi Amerikan gazetelerinde de yayımlanan bu gerçeklerin, İsrail tarafından itiraf edilmesini şiddetle protesto ediyordu.

Ramallah'a epey yaklaşıncı büyük bir kamyonu bindik. İnsan-

lar adeta balık istifini andırırcasına dolmuşlardı kamyonlara. Örneğin bizim bindiğimiz kamyonda, kadınıyla yaşlısıyla, çoluk çocuğuyla an azından altmış kişi vardı. Kamyon öylesine tıklım tıklım doluydu ki ben neredeyse insanların ayakları arasında ezilecektim. Zor nefes alıyordum. Bir ara neredeyse boğulacaktım. Allah'tan babam fark etti durumu. Yüzüm mosmor olmuştu. Güç bela nefes alabilmek için didiniyordum. Babam, avazının çıktığıınca bağır-maya başlayarak, çevremdeki insanlardan nefes alabilmem için biraz aralanmalarını istedi. Böylece nefessiz kalıp boğulmaktan kurtulmuş oldum.

Uzun bir yolculuktan sonra Ramallah'a vardık. Yolculuğumuz sırasında, kimisi İsrail kurşunuyla, kimisi de açlık, susuzluk ve aşırı yorgunluk sonucunda onlarca Filistinli kardeşimizi kaybetmiştik. Kimi aileler de çocuklarını kaybetmiş bulunuyordu. Kente varınca bizi belirli gruplara ayırmışlar, sonra da top sahalarına ve kentin belirli alanlarına dağıtmışlardı. Bizim nasibimize de bir evin önündeki büyükçe bir ağacın altına yerleşmek düşmüştü. Tam on beş gün kıt kanaat bir şeyler yiyerek bu ağacın altında oturduk. Annem, bugün çiftçi ailelerince hâlâ kullanılan "sac" üzerinde pide pişirirdi bize.

Ayağına benim kayıp pijamalarımı geçirmiş olan çocuğa rastlamam da o günlerdedir. Pijamalarımı çocuğun üzerinde görünce hemen peşine takıldım. Evlerinin bulunduğu yeri öğrendim. Sonra babama gidip durumu anlattım. Babam beni de yanına aldı ve hep birlikte çocukların evine gittik. Kendilerinden rica edip giysilerimizin bir bölümünü geri aldık. Geri aldığımız eşyalarımız arasında, bir de acem işi bir seccade vardı. Annemin namaz kılarken kullandığı seccadeydi bu.

Sözü uzatmayayım. Doğru düzgün bir barınaktan bile yoksun kaldığımız, üç beş lokma bir şeyler atıştırarak karnımızı doyur-maya çalıştığımız günlerdi o dönem. Mevcut koşullarda giderek olumsuzlaşmaktaydı. İsrail kuvvetleri belirli yolları tutmuşlar ve tüm göçmenleri taciz edercesine didik didik aramaktaydılar. Arama yaptık-

larında yanımızda ne bulurlarsa alıp götürüyorlardı. Bu nedenle bir süre sonra, kendimize daha iyi bir yer bulmak üzere Gazze'ye gitmeye karar verdik. Akrabalarımızın da bulunduğu Gazze'de kendimize daha iyi bir ortam hazırlayabilirdik.

Gazze'ye gitmek üzere bir kamyonu bindik. Önce, o sıralar "Ölüm Vadisi" diye adlandırılan Musa Vadisi'ne doğru yola koyulduk. Oradan da El-Fâlûca ve El-Mecdel'den geçerek El-Halil kentine vardık. Orada konakladık. Konaklamamızın nedeni de kentteki ünlü ailelerden birinin ısrarıydı. İlle de bizi bir gece de olsa ağırlamak istiyorlardı. Kendilerini kıramayıp onların evine konuk olduk. Gece yaklaşık altmış kişi toplanmıştı evde. Bize öylesine konukseverlik gösterdiler, öylesine ikramda bulundular ki anlatamam. Zaten, El-Halil kentindeki insanların tümü, ikram severlikleri ve ahlaklılıklarıyla ün kazanmıştır. Yaşamakta olduğunuz tüm buruk acılara karşın o gece, kendimizi adeta kendi evimizdeymiş gibi hissederek son derece mutlu, olmuşuk.

El-Halil ile Gazze arasındaki yolda İsrail kuvvetleriyle çatışmalar olduğunu duymuştuk. El-Halil'deki bir gecelik konukluğumuz sonrasında sabahleyin çatışmaların durduğunu öğrendik. Toparlanıp Gazze'ye doğru tekrar yola koyulduk. Bizi Gazze'ye götüren araç, bir rastlantı sonucu El-Halil – Gazze arasındaki geçitten geçen en son araba olacaktı. Çünkü geçit biz geçtikten sonra yaklaşık yirmi yıl gibi bir süre, yani 1967 Haziran Savaşı'na dek kapalı kalacaktı. Geçit daha sonra, bu bölgeler tamamen İsrail'in egemenliği altına girince yeniden açılacaktır.

Sonunda Gazze'ye ulaştık. Orada ve çevredeki mülteci kamplarında geçecek olan yeni bir hayata ilk adımımızı atmıştık böylece...

IV

LİSE YILLARINDAKİ İLK EYLEMLERİMİZ

Gazze’de oldukça değişik bir ortamın içinde bulduk kendimizi. Terörle, silah zoruyla, ölüm tehdidiyle yerleşim merkezlerini terk etmeye zorlanmış Filistinliler, bir süre sonra yine kendi köylerine, kendi kasabalarına döneceklerini düşünüyorlardı. Çünkü Arap Lejyonu bugün yarın, imdatlarına yetişecek ve onların, zorla çıkarıldıkları köylerine, kasabalarına geri dönmelerini sağlayacaktı. Herkes, elinde evinin anahtarı, memleketine döneceği anı bekliyordu. Ama çok geçmeden, gerçekler, tüm çıplaklığıyla ortaya çıktı.

Gazze’ye vardığımızda, yaşadığımız yıkımın acısını, tüm burukluğuyla duyumsadık. Filistinliler, yurtlarının sınır bölgelerine itilmiş ve etrafları dikenli tellerle çevrilmişti. Hareket özgürlüğümüz kısıtlanmış bulunuyordu. Mülteci kampları, topraklarımızda göveren yeni devletin, bir anlamda nezarethanesi haline gelmişti. Nitekim Lübnan’da da, herhangi bir kampa, oranın asil sakinleri dışında kimse sokulmuyordu. Mülteciler, resmi izin almaksızın, başka bir kampa ziyarete bile gidemiyorlardı. Örneğin Sûr’daki Raşîdiye Kampı sakinleri, Burç El-Barâcne Kampı’ndaki akrabalarını ziyaret etmek istediklerinde, öncelikle kamp müdüründen ve de Lübnan Gizli Servisi (İkinci Masa) yetkililerinden izin almak zorundaydılar. Filistin mülteci kamplarındaki bu trajik olgu, sadece Lübnan’da yaşanmıyordu. Mısır’da Port Said’teki kamplarımızdaki mülteciler de oradaki yöneticiler tarafından “sakıncalı/sabıkalı” muamelesine tabi tutuluyordu. Kampın çevresinde aşırı derecede sıkı güvenlik önlemleri alınmıştı. Lübnan ve Mısır dışındaki kamplarda da durum, hiç iç açıcı değildi,

yürekleri hâlâ yıkımın acısıyla dağlanmakta olan Filistinliler, sürekli bir tehdidin baskısı altında ve de sonlarının ne olacağını bilememenin yarattığı bir korku içinde yaşamaya mahkum edilmiş bulunuyordu.

Çaresizlik biçiminde karşımıza çıkan bu olguyu ilk kez, kendi vatanımızın sınır bölgelerinde, o yıllardaki kimi Arap rejimlerinin hegemonyası altına girdiğimizde yaşamaya başlamıştık. Bizlere rağmen bizim vesayetimizi üstlenen bu rejimler, bizi tamamen kendi kontrolleri altında tutuyorlardı. Siyasal haklarımıza sahip çıkmamıza ya da yurdumuzu kurtarma amacıyla en ufak bir çalışmamıza bile kesinlikle izin vermiyorlardı. Tamamen perişan olduğumuz bu ortamda, sadece sıradan gündelik işlerimizi düzene koymakla uğraşmamız dışında, hiç bir hareketimize göz yumulmuyordu.

Böylesi olumsuz koşullar altında yaşamakta olan Filistin halkı, bir yandan yurduna döneceği günü beklerken, diğer yandan da kendi kendine soruyordu: Kendisine güvenilebileceğimiz, beklentilerimizin gerçekleştiricisi diyebileceğimiz yeni bir “Salahaddin El-Eyyûbî” gelir de bizi ve yurdumuzu kurtarır mı acaba? Arap toplumunun yapısında bir değişiklik olur da, Arap ulusunun istemleri ve beklentileriyle örtüşecek yeni bir güç ortaya çıkabilir mi acaba? Arap ülkelerinde ortaya çıkan partiler kanalıyla çalışmayı denesek, acaba bu partilerden herhangi birinin iyice güçlenmesi ve daha sonra Filistin’i kurtarmak için mücadele bayrağını açması mümkün olabilir mi?

O dönem için bunlar, gerçekten ilginç sorulardı. Filistinliler, Arap dünyasındaki siyasal çalışmaların içerisine girdikten sonra, kimisi filan kesimi, kimisi de falan partiyi destekler hale gelmişti. Yani Filistinlilerin siyasal çabaları ve azimleri, Arap dünyasındaki partiler ve örgütler arasında tamamen bölüşülmüştü. Partiler kanalıyla çalışmayı tercih eden Filistinliler, bir süre sonra kendilerini partizancılığın ve siyasal çekişmelerin içinde bulmuşlardı. Herkes desteklediği partinin iş başına gelmesi durumunda, mücadelenin bayraktarlığını yapacağına ve de Filistin halkının, Arap ulusunun beklentilerini gerçekleştireceğine inanıyordu.

“Silahlı Mücadele Düşüncesine Doğru”

Bu bekleyiş dönemi epey uzun sürdü. Ama ortada acı bir gerçek vardı: Filistin’e dönebilme noktasında bir adımlık bile yol kat edememiştik. Bu arada Arap dünyasında pekçok değişiklik yaşanmıştı. Kimi ülkelerde ihtilaller, devrimler olmuştu. Yeni rejimler gelmişti iş başına. Bu rejimlerin, Filistin halkına potansiyel bir güç olarak hareket kazandırmasını, halkımızı örgütlemesini, silahlandırmasını, sonra da Araplar olarak kendilerini desteklediklerini belirterek, halkımızın savaş meydanına çıkmasına imkân tanınmasını bekledik. Ama bu konuda, hiç bir olumlu gelişmeye tanık olmadık. Hep bekledik. Kimi Arap devlet başkanlarının ağzından bazı sözler işite ne dek hep bekledik. Merhum Cemal Abdunasır, bunlardan biriydi. Bir gün bizlere aynen şöyle demişti : *“Eğer, Filistin’i kurtarmak için bir planımız var diyorsak, bilin ki sizi aldatıyoruz demektir”*.

Hep umutlarımıza sarılarak, yıllarca bekledik. Ama söylediğim gibi hiç bir sonuç alamadık. Sonunda ister istemez, kendi kendimize şu soruyu sormak zorunda kaldık: Filistinliler olarak ne yapmamız lazım? Nereye gidiyoruz?

Yıkımı bizzat yaşayan ve yıkım kuşağını temsil eden bizler özellikle bu dönemde, trajediyi tüm boyutlarıyla hissediyorduk. Kendi kendimize sormaya başlamıştık: Biz neredeyiz? Üzerimize düşeni yerine getirmek için ne yapabiliriz? Tabii ki bu sorunun yanıtını belirleyecek olan, o ana dek başımızdan geçen deneyimlerdi. Bu deneyimler sonucunda artık, hepimizde köklü bir kanı oluşmuştu: Ulusal bir mücadele için, belirli bir güce sahip, kendisinden beklenen işlevi ve ulusal misyonunu yerine getirebilecek bir örgüt kurmaktan başka hiç bir alternatifimiz yoktu.

Önceleri, bu amaçla partiler kanalıyla çalışmalar yapma yoluna gidilmişti. Kendi aralarında boğuşmakla uğraşan bu partilere, pekçok Filistinli genç de katılmıştı. Bir süre sonra gördük ki Filistinlilerin kimisi filanca partiyi, kimisi de falanca partiyi destekliyordu.

Partiler ise, Filistin sorunu dahil olmak üzere pek çok konuda bir-biriyle çekişmekten başka hiç bir iş yapmıyordu. Dolayısıyla bu tali çekişmeler sonucunda, Filistinliler de birbirlerine düşmeye başlamıştı.

Partiler için Filistinliler, sadece birer malzeme ve potansiyel güç olmaktan öte bir anlam taşıymıyordu. Filistinliler, partiler arası çatışmaların kurbanı olmaya başlamışlardı. Dolayısıyla, parti çalışmalarından, yurdumuza geri dönebilme noktasında, hiç bir olumlu sonuç alamadık, bu ise, parti çalışmasını yeğleyen gruplar nezdinde bir tepkiyi de beraberinde getirdi. Bu grupların pek çoğu, söz konusu olgunun yarattığı değişimle birlikte, Filistinlilerin bizzat kendilerinin bir şeyler yapması gerektiğini düşünmeye başladılar. Bu değişim sadece bölgesel bir reaksiyonun sonucu değildi. Aynı zamanda yaşanan olaylar ve mevcut gerçekler de bu değişimin ortaya çıkmasına neden olan temel faktörler arasındaydı. Bu değişim sonrasında artık herkes şunu söylüyordu: *"Sırtını kaşıamak istiyorsan, kendi tırnağından daha iyisi olamaz, iyisi mi tüm işlerini, kendin üstlen!"*

Tüm Filistinlilerin ağızında bu söz dolaşıyordu. Öte yandan, gerek Arap dünyasında gerek Arap dünyası dışında, o sıralarda meydana gelen ve kendimize örnek alabileceğimiz kimi olaylar da zihinlerimizi kurcalamaya başlamıştı. Örneğin, zaferle noktalanmış bir Cezayir devrimi vardı. Nasıl gerçekleşmişti bu devrim? Önce birkaç kişinin girişimiyle belirli bir kadro oluşturulmuş, yeraltı faaliyetlerine başlanmış, ardından örgüt elemanları hücre faaliyetlerine başlanmış, ardından örgüt elemanları silahlandırılıp silahlı mücadeleye başlanmıştı. Silahlı mücadele zaferleri de beraberinde getirmiş, tüm engellemelere karşın halkın savaşımında bir ivme sağlamış, onlara artık yeni bir olgunun ortaya çıktığını kavratmıştı. Bunlara ek olarak aynı metodu kullanmakta olan bir Küba devrimi vardı. Dünyadaki özgürlükçü kurtuluş hareketlerinin nasıl çalıştıklarını inceliyorduk. Onlar da başlangıçta küçük çaplı etkinliklerle çıkmışlardı ortaya. Başlangıçta içinde bulundukları iç açıcı olmayan ortama

karşın, sonuçta gelişme kaydedebilmeyi ve varlıklarını kanıtlamayı başarmışlardı.

Öyleyse, Filistin için de bu tür avangardlar olamaz mıydı? Cezayir devrimini örnek alacak olursak, neredeydi bizim ilk beş önderimiz? Castro ve Guevera liderliğindeki Küba devriminin başlangıcını örnek alacak olursak, neredeydi bu misyonu üstlenebilecek birkaç Filistinli? Ciddi bir örgütsel çalışmaya başlangıç olmak üzere, neden bir çekirdek kadro oluşturmuyorduk? Hücre faaliyetlerine başlamak için daha ne bekliyorduk?

Mülteci kamplarında, gurbet diyarında, kısacası nerede olursa olsunlar tüm Filistinlilerin kafası, bu türden sorularla doluydu. Herkes, başlangıçta küçük çaplı etkinliklerle de olsa mutlaka harekete geçmeliyiz diyordu. Mutlaka bir şeyler yapmaya başlamalıydık. Bu nedenledir ki ellili yıllar bütünüyle, küçük çaplı örgütlenmelerin gerçekleştirildiği yıllardır diyebilirim. Bu zaman dilimi içerisinde Filistinliler, bulundukları her yerde, küçük çapta da olsa örgütlenme girişimlerinde bulunmuşlar ve sonuçta birçok teşkilat çıkmıştı ortaya.

Ben o yıllarda Gazze'deydim. Arkadaşlarla birlikte dedik ki: Mutlaka örgütsel bir çalışma yapmalıyız. Bu iş için belirli öğrenci arkadaşları seçerek önce bir kadro oluşturduk. Gazze'deki Filistin Lisesi'nde henüz öğrenciydik o sıralar. Önce kendi okulumuz bünyesinde örgütlenmeye giderek belirli hücreler oluşturduk. Daha sonra da diğer okullardaki öğrenciler, üniversite gençliği ve memurlardan, kendilerine güvenebileceğimiz kimselerle temasa geçtik. 'Kısa sürede epey adam toplamıştık. Bunlardan belirli aralıklarla sembolik de olsa aidat alıyorduk. Sonuçta bu işi epey iyi başardığımızı gördük.

Örgütümüzün başında üç kişi vardı: Ben, Hamd El-Ayid (Ebu Remzi) ve de şu an Kahire'de ticaretle uğraşan Muhammed El-Efrincî. Belirli arkadaşları militan olarak seçiyorduk. Yine "41. bölüm" diye bilinen, düşman hattının içlerinde faaliyet gösteren bu

nl blkte görev yapmış eski gerillalardan da bazılarını rgt-
müze almıştık. Bu militanlarımız ve gerillalar, düşmana karşı kimi
silahlı operasyonlar düzenlemekle grevlendiriliyordu. Tek bir amaç
vardı bizim için: Siyonist dşmanımıza asla rahat vermemek ve de
onu olabildiğince fazla hasara uğratabilmek. Tüm derdimiz, devri-
min ateşlenebilmesi için bir kıvılcım akınayı başarabilmektir.

1954'te silahlı hücre faaliyetlerine başlamıştık. 1982'de Beyrut
hava alanında İsrail askerlerine karşı direnirken şehit düşen Abdul-
lah Sıyām, söz konusu hücre faaliyetlerimize katılan ilk kişilerden
biriydi. 1954 başında kendisine, Kibriya köyündeki bir grup ele-
manımızla birlikte, i kesimlerdeki İsrail kolonilerine sızıp silahlı
bir eylem gerçekleştirme görevi vermiştim. Gerçekten, aldığı direk-
tifleri aynen uygulamış ve stlendiğı görevi başarıyla tamamlamıştı.
Kendisi o sırada üniversitede okuyordu. Söz konusu operasyonu ise,
tatil için Gazze'de bulunduğu bir sırada gerçekleştirmişti.

Silahlı saldırılar düzenlediğimiz yerler, Gazze'nin doğu kesimi-
ne, düşen bölge içerisindeydi. Bu bölgeye çıkardığımız devriyeler,
belirli yerleri mayınlıyorlar ya da düşmana pusu kuruyorlardı. Si-
lahlı saldırılara başlamazdan önce, bu iş için gençlerden oluşan özel
bir grup kurduğumuzu söylemiştim zaten. Değişik adlar vermiştik
bu gruba. Bunlardan en çok tutulan ad ise, "İntikamı zgrlk-
 Gençler" idi. Yalnız bu "İntikamı Gençlik" ile karıştırılmama-
lı. Zira "İntikamı Gençlik", Arap Milliyetçileri Hareketi'ne yakın-
lığıyla bilinen ayrı bir grubun adıdır.

rgtmz kurar kurmaz bir de, kendi aramızda gizlice da-
ğıtmak üzere, "Halkın Sesi (Savt el-řa'b) adlı bir dergi çıkarmaya
başlamıştık. Daha çok, küçük boyutlu bir bülteni andırıyordu. Yazı-
ların hemen hemen tümünü bizzat kendim kaleme alıyordum. Ha-
berler konusunda ise şam'daki Mülteci İşleri Kurumu'nca yayımla-
nan bltenden yararlanıyordum. şam'da çıkan bu bültende genel-
likle, yorum, haber ve İsrail radyosunun yayınlarına yönelik eleşti-
riler yer alıyordu. Bülteni çıkaran kurumun başında ise, daha son-

raları kendisiyle bizzat tanışacağım Abdurrazzak El-Yahya bulunuyordu.

Halkın Sesi'nde ayrıca, İbranice gazetelerden yaptığımız kimi çevirilere de yer verirdik. Bir de, o dönemde Gazze'nin yönetimin-den sorumlu Mısırlı kimi askeri yetkililerin görevlerini kötüye kullandıkları olayları ya da onların kimi kusurlarını ortaya çıkarıp, okuyucuya aktarmaya özen gösteriyorduk. O yıllarda Mısır yönetiminin, Gazze bölgesinde görev yapan kimi askeri yetkilileri, buradan geri çekip başka yerlere atamasında, bizlerin çıkardığı bültende yer almış bazı haberlerin de rolü olduğunu belirtmeliyim.

Daha önce de söylediğim gibi, örgütümüze alacağımız kişileri Gazze'deki gençler arasından özenle seçiyorduk. Bunları daha sonra eğitiyorduk. Eğitim konusunda, kimi yurtsever Mısırlı subaylar da yardımcı oluyordu. Özellikle silahlı eğitim konusunda bizlere gerçekten büyük yardımları dokunmuş olan Mısırlı subaylardan ikisinin adı hala aklımdadır. Ama onlar şu an nerededirler, bilemiyorum. Hayattalar mı, değiller mi onu da bilemiyorum. Yıllar sonra bir ara kendi kendime niyet edip, onları arayıp bulmaya çalıştıysam da izlerine rastlayamadım. Kendilerinden hiçbir haber alamadım. Bu iki kişiden biri Yarbay Sıdkı, diğeri ise Teğmen Ali Ebu Nizam idi. Bizlere askerî eğitim konusunda yardımcı olan Mısırlı subaylar arasında söz konusu iki kişinin çok ayrı bir yeri vardı. İkisi de canla başla gayret gösteriyorlardı bizlerin eğitimi için. Bu iki subaya ilk müracaat ettiğimizde, uluslararası bir komplonun kurbanı olduğumuzu, sözcüğün tam anlamıyla bir trajediyi yaşadığımızı, topraklarımızdan sürüldüğümüzü, dolayısıyla mücadele verebilmek için silah eğitimi yapmamızın kaçınılmaz bir gereklilik haline geldiğini anlatmıştık. Bizleri dinledikten sonra her ikisi de en küçük bir tereddüt göstermeksizin, hemen o anda isteğimize olumlu yanıt vermişlerdi. Silahlar ve patlayıcılar hususunda bizleri eğitebilmek için kendilerine özgü bir yol seçtiler. Gece on birde buluşurduk onlarla. Sabaha dek eğitim yapardık. Güneşin doğumuna az bir süre kala, hepimiz evlerimize dağılırdık.

Yine bu Mısırlı subaylardan biri, bizzat kendisi ilgilenirdi bizlerle. Silahları nasıl kullanacağımızı, arazide nasıl hareket edeceğimizi gösterir ve belirli askerî taktikler verirdi. Sonra bizi alır araziye çıkarırdı. Hep birlikte, aldığımız teorik bilgilerin uygulamasını yapardık. Gazze bölgesine sadece sekiz yüz metre uzaklıktaki İsrail kolonilerine karşı düzenlediğimiz operasyonlarda da onun öğrettiği taktikleri uygulardık. O sıralarda gerçekleştirdiğimiz askeri operasyonların pek çoğunda, bizleri bizzat kendisi yönetmişti bu subay. Kolonilerin bulunduğu bölgeye sızıyor, belirli yerlere mayın döküyor ve çevreden işe yarayacak ne kapabilirsek alıp geri dönüyorduk. Gazze bölgesinde karargâh kuran Mısır birlikleri ve Mısır İstihbarat Servisi, bazen bilgi toplamak amacıyla İsraililerin bulunduğu bölgelere devriyeler çıkarırlardı. Bu devriyelerde görev alan bazı tanıdığımız gençler vardı. Kendilerine güvendiğimiz bu gençlere de bomba ve mühimmat sağlar ve kendilerinden bazı operasyonları gerçekleştirmelerini isterdik. Onlar da kendilerine verdiğimiz görevleri yerine getirerek bazı operasyonlar düzenlerlerdi. Döndükten sonra da kimseye hissettirmeksizin gerçekleştirdikleri tüm operasyonlara ilişkin raporlar hazırlarlar ve bunları kendilerine görev vermiş olan başkanlarına sunarlardı. Tüm bu operasyonlarda görev alan kardeşlerimiz, bizlerin kurduğu örgüte destek veren gönüllülerdi. Bu bağlamda, İsrail'in askeri konvoylarına, zırhlı araçlarına bombalı saldırı ve de El-Nakab çölünü sulamada kullanılan su borularını tahrip etme gibi büyük çaplı operasyonlarımız da oldu. Yine pusuya yatarak, pek çok askeri araca saldırı düzenledik.

Biraz önce sözünü ettiğim devriyelere başkanlık eden Nasr Abdulcelil adlı genç bir gerilla vardı. Daha sonra bu arkadaş Beyrut'ta benim korumalarımından biri oldu. Kendisi şu anda felçli ve hastanede tedavi görüyor. İnşallah en kısa sürede sağlığına kavuşur. Operasyonlar için oluşturduğumuz timleri bazen bu arkadaşın komutasına verirdik. O beraberindeki timle Gazze ya da Beyt Hanun'dan hareketle işgal altındaki topraklara girer, Yafa'ya hatta Tel Aviv'e kadar ulaşmayı başarırdı. Bir keresinde orada bir İsrail jipini havaya uçur-

muştı. 1954'teki olayların tarihine göz atanlar, bu operasyonun kayıtlara geçtiğini görecektir. Zira bu operasyonu İsrail de itiraf etmiş ve kayıtlara geçirmiştir.

Çok geçmeden, daha önemli bir operasyon için başka bir tim oluşturduk. Bu kez hedefimiz Sedye Foker Kolonisi'ne saldırı düzenlemektir. Ben Gurion, tatilini ve boş zamanlarını geçirmek için genelde bu koloniye gelirdi. Bu nedenle de söz konusu koloni sıkı bir biçimde koruma altında tutulurdu. Ancak gönderdiğimiz tim, sıkı güvenlik önlemlerinden ötürü bu koloniye sızmayı başaramayınca, o civardaki Batiş adlı başka bir koloniye saldırı düzenledi. Bu saldırımız öylesine büyük bir yankı uyandırdı ki İsrail radyosu bile bu saldırıyı resmen itiraf etmek zorunda kaldı. Yapılan resmi açıklama da Batiş kolonisine düzenlenen silahlı saldırı sonucunda yirmi bir İsrailli'nin yaralandığı belirtiliyordu.

"Ses getiren ilk eylemimiz"

26 Şubat 1955'te ise yeni bir operasyon için hazırladığımız iki grupla birlikte harekete geçtik. Yanımızdaki torbalar patlayıcı maddelerle doluydu. Hep birlikte El-Falûca bölgesine sızmayı başardık. Bu bölgede İsrail'in "Ulusal Su Projesi"yle bağlantılı olarak inşa edilen kimi üniteler bulunuyordu. O zamanlar sıkça sözü edilen bu proje, Ürdün Irmağı'nın sularını El-Nakab bölgesine kanallandırmaya hazırlık amacını güdüyordu. Projenin El-Falûca'daki ünitesi, bir ana istasyon niteliğindeki büyük bir su deposuydu. Çöl boyunca döşenen büyük borular kanalıyla Ürdün Irmağı'nın suyu bu depoya dolduruluyor, daha sonra da El-Nakab çölündeki yeni tarım alanlarının sulanmasında kullanılıyordu.

O yıllarda, Ürdün Irmağı'nın yatağını değiştirme işlemi henüz söz konusu değildi. İsrail'in bu işlemi gerçekleştirmeye soyunması, benim sözünü ettiğim operasyonumuzdan yaklaşık on yıl sonra, yani 1964'lerde falandır. Bizim operasyon düzenlediğimiz sırada

ise El-Falûca'da söylediğim gibi büyük bir ana depo istasyonu vardı. Deponun adı da Zuhar deposuydu.

Gerçekten çok büyük bir istasyondur bu. Deponun toprağın altına uzanan derinliği en azındır: üç metreydi. Duvarları da son derece sağlam inşa edilmişti. Bu nedenle eylemi gerçekleştirecek olan arkadaşlarımız yanlarına, değişik türden, son derece etkili patlayıcılar almışlardı. Patlayıcılar söz konusu deponun ana köşelerine özenle yerleştirildi. Nitekim patlama meydana gelir gelmez, deponun duvarlarından belirli bölümler çökmüş ve sular olanca hızıyla boşalmaya, çevredeki araziye yayılmaya başlamıştı. Çevre köyler, Beyt Hanun kolonisi, Arapların oturdukları Beyt Hanun köyü, Beyt Lahya bölgesi her yer sular içinde kalmıştı. Depodan boşalan sular, Akdeniz'e dek varmıştı.

Bu depo, bir tür yapay göldü adeta. Suların ne denli geniş bir alana yayıldığını, hatta denize dek ulaştığını düşünecek olursanız, söz konusu deponun ne kadar büyük olduğunu daha kolay kavrayabilirsiniz. Hiç unutmam, olayın hemen ertesi günü ben ve Ali El-Efrincî motosikletlerimize atlayıp Beyt Hanûn civarına gitmiştik. Operasyonumuzla ne denli hasara yol açtığımızı görmek istiyorduk. Beyt Hanun yakınlarında bir vadi ve bu vadinin yanında da yüksekçe bir tepe vardır. O tepeye çıkıp etrafı seyretmeye koyulduk. Vadi, Zuhar deposundan boşalan suyun oluşturduğu sel sonucunda, baştan aşağıya mısır başaklarıyla dolmuştu. Vadi, üzeri mısır başaklarıyla kaplanmış bir gölü andırıyordu adeta. Depodan boşalan sular, geçtikleri mısır tarlalarındaki başakları çerçöp ne varsa her şeyi sürükleyip vadiye yığmıştı.

“Zuhar Operasyonunun Getirdikleri”

Operasyonumuz, İsrail için hiç de hafife alınamayacak bir darbeydi. Olayın, Siyonist devletin, “Lavon krizi”ni yaşadığı günlere rastlaması ise, darbenin daha ağır bir etki yaratmasına yol açmıştı.

Tam o günlerde, Sdeh Bokker Kolonisi sakinlerinden Ben Gurion, Pinhas Lavon'un yerine savunma bakanı olarak atanmıştı. Dolayısıyla bizim indirdiğimiz darbeyi cevapsız bırakmaması bekleniyordu. Nitekim hemen İsrail askerleri de bizim operasyonumuza misilleme olarak, Gazze'nin kenar mahallesindeki El-Safa kuyusuna büyük bir saldırı düzenlediler.

El-Safa, Gazze'deki en büyük kuyuydu. Kentin su gereksiniminin neredeyse tümü bu kuyudan karşılanıyordu. Etrafı bir çitlé çevrili olan bu kuyu Mısır askerlerinin sürekli koruması altındaydı. İsraililerin bu sürpriz saldırısına karşı Mısırlı askerler her ne kadar direnmeye çalıştılsa da netice de çoğu yaşamını yitirmiş, bir bölümü ise yaralanmıştı. Tabii ki Mısırlı askerleri bertaraf eden İsraililer, kuyuyu harap etmişlerdi.

O aralar, Mısır ordusunca bir Filistinliler bölüğü oluşturmaya yönelik yeni başlanmış bir çalışma vardı. Bu çalışma Gazze bölgesindeki Rafah kasabasında yürütülüyordu. İsrail askerlerinin Gazze'deki kuyuya saldırımları üzerine Mısırlı askeri yetkililer, Rafah'ta eğitilen bölükten bir grup Filistinlinin derhal olay yerine gönderilmesini emretmişlerdi.

Bu emir üzerine bölükteki en kıdemli "Filistinlilerden yaklaşık kırk kişi hemen askeri bir araçla yola çıkmışlardı. Ancak İsraililerin, Gazze vadisi üzerindeki ana yolda pusuya yattıklarından habersizdiler. Nitekim bu araç İsrail askerlerince havaya uçuruldu. Sonuçta araçtaki Filistinlilerden otuz sekizi şehit düşmüştü.

Görüldüğü gibi Zuhar deposuna düzenlediğimiz operasyon, oldukça geniş yankıları da beraberinde getirdi. Bu operasyonu gerçekleştirdiğimizde daha lise öğrencisiydik. Filistinli kardeşlerimizin şehit düşmesi, Gazze'deki su kuyusuna yapılan saldırı, bu arada kimi Mısırlı askerlerin de şahit düşmüş olması nedeniyle halk patlama noktasına gelmişti. Tüm bu olayları protesto etmek amacıyla lise-deki öğrenci arkadaşlarımızla birlikte, okuldan El-Rimal mahallesine doğru bir yürüyüşe başladık. Sloganlar atarak El-Rimal'e var-

dık. Oradan da kent nercezine doğru yürümeye devam ettik. Bu arada halktan da çok sayıda insan bizlere katılmıştı. Bu, o dönemde Gazze’de gerçekleştirilen en büyük protesto gösterisiydi. Binlerce insan omuz omuza, bir seli andırırcasına yürüyordu. Ve binlerce insan hep bir ağızdan aynı sloganları atıyordu: *“Silahlandırın, silahlandırın kurtulalım! Örgütleyin, örgütleyin kurtulalım!... Şehitler ölmez!... Kanınız yerde kalmayacak!...”*

Gazze’nin tam göbeğinde binlerce insan dayanılmaz bir öfkeyle haykırıyordu. Kent merkezinden Şucâiyye Caddesi’ne, oradan da İsrail kolonisine yaklaşık bir kilometre uzaktaki Fetle El-Mintar’a doğru yüründü. Eğer bazı kimseler araya girip engellemeseydi, kimi insanlar İsrail kolonisinin üzerine yürüyeceklerdi. Sonra hep birlikte dönülüp ünlü Ömer El-Muhtar Caddesi’ne doğru yüründü. Bu protesto gösterisi o gün, gecenin geç saatlerine dek sürdü.

İlk gün böyle geçti. İkinci ve üçüncü gün de protesto gösterileri aynı görkemini koruyarak devam etti. Tüm Gazze sakinlerinin kafasında aynı düşünceler dolaşıyordu: *“Biz silahsız bırakıldık. Ne yapıp edip örgütlenmeliyiz. Kendimize güvenemediğimiz sürece, İsrail’in saldırılarına kurban olmaya mahkumuz...”*

Zuhar operasyonu ve ardından sükün eden bunca olay, şiddetli protesto gösterileri sonuçta, tüm Filistin halkının izleyeceği yol konusunda, tam bir dönüm noktası işlevi görmüştü. Zuhar operasyonunun ardından gelen bu geniş çaplı gösteriler, çağdaş Filistin devrimine giden yolda atılan en önemli adımlardan biri olmuştur. Bana kalırsa bu gösteriler, Mısır’ın izlediği dış politikada da bir dönüm noktası oluşturmuştur. Zira Gazze’deki bu olayların ardından Mısır, yeni bir anlayışla doğu yapısı silahlar satın aldığını açıkladı. O zamanki açıklamaya göre silahların Çekoslovakya’dan alındığı belirtiliyordu. Ancak daha sonraları bu silahların, Sovyetler Birliği’nden alındığı ortaya çıktı.

V

YASER ARAFAT'LA İLK KARŞILAŞMA

El-Fâlûca operasyonuylar birlikte ortaya çıkan gelişmelerden sonra artık herkes çok iyi biliyordu ki Gazze, pek yakında İsrail'in hedef tahtası haline gelecekti. Karşısında hiç bir güç olmaksızın bu bölgede dilediği yeri vurabilirdi İsrail. Düşmanın El-Safa kuyusuna düzenlediği saldırının ardından kentte yapılan şiddetli protesto gösterileri sadece Gazze'deki yurttaşlarımız için değil tüm Filistinliler için, hatta bir süre sonra Mısır hükümetinin izlediği dış politikada, tam bir dönüm noktası mesabesindeydi.

Gazze kesiminde yerel teşkilatlanma çalışmalarını sürdürmekte olan ben ve arkadaşlarım, aynı zamanda Kahire'deki Filistinli Öğrenciler Birliği ile de sürekli bağlantı içindeydik; bu birliğin başını, Ebu Ammar (Yaser Arafat), Ebu İyâd, Ebu El-Edîb gibi arkadaşlarımız çekiyordu. O sıralar ben Ebu İyad ile Ebu El-Edîb'i tanımakla birlikte, Yaser Arafat'la henüz tanışmamıştım. Bizler, Gazze'deki protesto gösterilerinin ardından arkadaşlarımızdan oluşturduğumuz bir heyeti olaylara ilişkin bilgi vermek üzere Kahire'deki Filistinli Öğrenciler Birliği'ne gönderdik. Birlik'teki arkadaşlar da bunun üzerine Gazze'deki halkımızın perişan durumunu ele alındığı bir dayanışma gecesi düzenlemişler. Aralanından bir grup temsilci seçip, durumu Cemal Abdulnasır'a da iletmeyi kararlaştırmışlar. Abdulnasır da söz konusu grupla görüştükten sonra onlardan aralarında, Gazze bölgesine gidip durumu incelemek, oradaki olaylara ilişkin ayrıntılı bir rapor hazırlamak ve neler yapılabileceğini saptamak üzere bir heyet oluşturmalarını istemiş.

Nitekim çok geçmeden, Filistinli Öğrenciler Birliği'nin bu amaçla oluşturduğu heyet Gazze'ye gelmişti. Heyette Ebu Ammar, Ebu İyad, Ebu El-Edîb ve üç arkadaş daha vardı. Filistin Lisesi Öğrenci Derneği'nin Genel Sır Sekreteri olarak, Kahire'den gelen heyeti ben karşılamıştım. Zaten sözünü ettiğim dernek o dönemde Gazze'deki tek öğrenci derneğiydi. Heyetin gelişinden kısa bir süre önce yapılan seçimler sonucunda ben, derneğin genel sekreteri olarak görevlendirilmiştim. Filistin Lisesi'ndeki bu öğrenci derneğimizin yönetim kurulu ise öğretmenler ve öğrencilerden oluşuyordu.

Komiteye beş öğretmen, altı öğrenci bulunuyordu. Öğretmenler olarak, Mecdi Ebu Ramazan, Tevfik El-Semr, Kemal Fude, Salah El-Benna vardı komitede. Beşinci öğretmen ise sanırım Hilmi Ebu Ramazan olmalıydı.

Kahire'den gelen arkadaşları biz karşıladık. Ebu Ammar (Yaser Arafat)'la ilk kez bu vesileyle karşılaştım. Onlara eşlik ederek, saldırıya uğrayan bölgeleri gezdirdim. Arkadaşlar, kamplardaki mültecilerle görüşerek bir takım notlar yazdılar, Topladıkları tüm bilgiler ışığında, Cemal Abdulsasır'a sunmak üzere bir rapor kaleme aldılar. Daha sonraları Abdulsasır'ın bu raporu esas alarak kimi yeni icraatlar başlattığına tanık olduk.

Söylediğim gibi Zuhar operasyonunun ardından sükun eden olaylar, son derece önemli bir dönüm noktasını da beraberinde getirmiştir. Abdulsasır o yıllardaki tüm konuşmalarında bu olaya gönderme yapardı. "28 Şubat 1954 bir dönüm noktası olmuştur" diye açıkça söylerdi. O yıllarda Arap dünyasında başlayan bir kampanya sonucunda, Mısır'ın gücü, silahları ve Abdulsasır'ı Gazze'yi savunmaktan alıkoyan nedenler konusunda birçok soru işareti üretilmeye başlanmıştı. Olayların hemen ardından Abdulsasır'ın silah almak üzere Çekoslovakya'yla anlaştığını açıklaması da o dönem için Arap dünyasında iz bırakan siyasi gelişmelerden biriydi.

Abdulsasır'ın o dönemdeki demeçlerine göz atarsak, en azından kırk-elli kez, 28 Şubat olaylarına yani Gazze'deki gorkemli pro-

testo gösterilerine gönderme yaptığını görürüz. O, söz konusu olaylara, Ortadoğu'da ve Mısır'ın dış politikasında bir dönüm noktası gözüyle bakıyordu.

(Ebu Cihad burada tekrar, aralarında Yaser Arafat'ın da bulunduğu Kahire'den gelen Filistinli öğrenciler Birliği temsilcilerinin Gazze'ye yaptıkları ziyareti anlatmaya dönüyor.)

Temsilci arkadaşlarla yaptığımız görüşmeler temelde, son olaylarla birlikte Gazze'de meydana gelen gelişmelere ilişkindi. Çok iyi hatırlıyorum, o sıralarda bir fotoğraf makinam vardı. Arkadaşlara bölgeyi gezdirirken, bir yandan da onlara vermek üzere fotoğraflar çekiyordum. Genelde sahil kesimindeki hasarları ve çevredeki kampları görüntülemiştim.

Özetle söyleyecek olursam 28 Şubat olayları, Abdunasır'ın politikasında bir takım değişiklikleri, Gazze kesiminde yaşayan Filistinlilerin yüreklerindeki direniş ruhunun daha da kökleşmesini beraberinde getirmiştir. Yine Arap kardeşlerimizin, Siyonistlerce Gazze'de yapılan katliama tepki göstermeleri de Filistinliler ile diğer ülkelerdeki Araplar arasında bir birliktelik duygusu yaratmıştır.

Tüm bunlarına ardından bir dizi yeni icraat gerçekleştirildi. İsrail'in sınır bölgelerinde üslenmek üzere Mısır Milli Muhafız Alayı'na bağlı askerlerin bölgeye gönderilmesi, Gazze'deki öğrencilerin ve gençlerin silahlı eğitime tabi tutulması, Filistinli askerî birlikler kurmak için faaliyete geçilmesi, işgal altındaki topraklara sızma girişimi ya da hudut ihlali vb. suçlamalarla Gazze kesimindeki cezaevlerinde tutuklu bulunan Filistinlilerin serbest bırakılması ve bunların da askeri eğitime tabi tutularak yeni oluşturulan birliklere dahil edilmesini, söz konusu yeni icraatlara örnek olarak gösterebilirim.

Aslında, biraz önce sözünü ettiğim işgal altındaki Filistin topraklarına sızma girişimlerinden ötürü tutuklanarak Gazze kesimindeki cezaevlerine hapsolan Filistinliler meselesini pek açmak istemi-

yorum. Filistinlilerin bu noktada özellikle o dönemdeki deneyimleri aslında oldukça uzun ve acılarla dolu bir hikaye.. Yalnız bunların o dönemde Filistin halkını en çok üzen olgu olduğunu belirtmekle yetineceğim. Her neyse, Filistinli tutuklular serbest bırakılınca, söylediğim gibi askerî kışlalarda silah eğitimi altına alındılar. Askerî eğitimlerini tamamladıktan sonra da bunlardan, İsrail saldırılarına misilleme yapma misyonunu üstlenecek olan gerillalar oluşturuldu. Gerçekten de bu gerillalar, Mısır askeri yetkililerinin kararları doğrultusunda, işgal altındaki topraklarımıza sızarak geniş çaplı operasyonlar gerçekleştirdiler. İsrail kuvvetlerine İngiliz ve Fransız kuvvetlerinin katılımıyla gerçekleştirilen, 1956'daki ünlü üçlü saldırının nedenlerinden biri de söz konusu Filistinli gerilla gruplarının işgal altındaki topraklarda gerçekleştirdikleri silahlı eylemlerdi diyebilirim.

Burada, Filistinli gerillaların ya da daha önce sözünü ettiğim gruplarımızın işgal altındaki topraklara sızarak gerçekleştirdikleri eylemlere karşılık, İsrail'in de hiç bir zaman için misilleme yapmaktan geri kalmadığını da hatırlatmalıyım. Biz 1954'te Dîr El-Belah yakınlarındaki Miteşalem kolonisine silahlı bir saldırı düzenlemiştik. İsrail'de bunun ardından hemen kentimizi bombardıman etti. Bu saldırı sonucunda şehit düşen yurttaşlarımız ve yıkılan evler olmuştu.

Biz özellikle ilk dönemlerde, Gazze'nin doğu kesimine düşen bölgeden geçen İsrail su kanallarını hedefleyen operasyonlar düzenliyorduk. İsrail de bizim eylemlerimize, Gazze'nin tam göbeğini ve ticaret merkezlerini havan mermileriyle döverek karşılık veriyordu. Düşmanın bu saldırıları kimi Filistinlilerin yaşama gözlerini yummalarıyla sonuçlanıyordu.

O zamanlar İsrail'e karşı düzenlenen silahlı saldırıların bizim örgütümüzce gerçekleştirildiğini açıklamıyorduk. O dönem için bizi ilgilendiren teştilatımızın adını duyurmak değildi çünkü. Önemli olan düşmanımızın rahatını olabildiğince bozabilmektir. Ancak ger-

çekleştirdiğimiz eylemler çoğu kez, İsrail radyosunun haber bültenlerinde bile yer alıyordu. Bizler de İsrail radyosunun bu haberlerini alıntılıyıp, daha önce sözünü ettiğim Halkın Sesi adlı bültenlerinde yayımlıyorduk.

(Burada, söyleşi sırasında Ebu Cihad'ın yanında bulunanlardan ve kendisi halen Moskova'da FKÖ temsilcisi olan Nebil Amr araya girerek: "1954'teki Zuhar operasyonunun ve yine 1984'te İsrail'e karşı gerçekleştirilen silahlı eylemlerin hep senin başının altından çıktığı bir gün öğrenilirse Menahem Begin'in aklını oynatması işten değildir herhalde?!" diyor. Bunun üzerine Ebu Cihad gülererek: "Aradan koskoca otuz yıl geçmiş..." diyor, "Bugün artık, o günlerle hiç bir biçimde karşılaştırılamayacak denli güçlüyüz")

Aslında bazen benim burada sözünü ettiğim ilk dönemlerde yaşadığımız olaylar ve çektiğimiz sıkıntılar bir senaryo haline getirilip, film yapılsa oldukça yararlı olur gibime geliyor. Bazen oturup kendim yazayım istiyorum tüm bunları. Ama şu an böyle bir projeyi gerçekleştirebilmek için zamanım yok. Ama ileride biraz dinlenebilme fırsatım olursa, ilk işim şu ilk dönemlerde yaşadığımız olayları ve sorunları kaleme almak olacak. Bu ne zaman mümkün olur? Bilemiyorum. Çünkü inanın tam otuz yıldır bir tek gün bile izin kullanmış değilim. Eğer şu Beyrut krizini atlatabilsek, ondan sonra ne yapıp edip bir süre izin alarak sözünü ettiğim bu projeye yönelik bir şeyler hazırlamayı tasarlıyorum. Bir aylık bile olsa bir izne çıkabilirsem, bu konuda epey bir şey yazabilirim sanıyorum. Doğrusu buraya (Trablus'a) geldiğimde, ilk dönemlerdeki deneyimlerimizi kaleme almayı düşünmüştüm. Gelgelelim, daha kalemi bile elime alamadan, kendimi yine bir yığın problemle günlük işlerin yoğunluğuna kaptırdım. Bu son haftalarda yaşadığımız olaylar bunu zorunlu kılıyor çünkü.

(Ebu Cihad bu sırada ecelinin yaklaştığı sanısına mı kapıldı, ne oldu bilemiyorum, birden ölümden söz etmeye başladı: "Yaşam ve ölüme gelince... Kadere olan inancım bütünüyle artmış durumda. Ölüm,

büsbütün bir yazgı. Yazgının dışına çıkabilmek olanaksız. Ne demişler? Yerin ve göğün Rabbine ant olsun ki, konuşmanız nasıl ki gerçekse, ölüm de öylesine gerçektir... ”)

Bir keresinde İsrail, bizim gerçekleştirdiğimiz bir operasyonun ardından, Gazze'deki taksi duraklarının bulunduğu alanı bombardıman etmişti. Kent merkezine yoğun bir biçimde yüz yirmilik havan mermileri yağmaya başlamıştı. Bombardıman başladığı sırada ben evdeydim. Oradaki evimiz El-Rimal sahili civarında, polis karakoluna oldukça yakın bir yerdeydi. Pek âhım şâhım bir ev değildi. Yüzölçümü bu söyleşiyi yaptığımız salonun en çok üçte biri kadardı. Ve abartmıyorum tam on bir kişilik bir aile yaşıyordu o evde. Tenekeden bir çatısı vardı evimizin. Teneke de sadece üstten taşlarla bastırılarak tutturulmuştu. Kışın çok şiddetli rüzgar estiğinde kimi kez uçup giderdi bizim çatı. Tabii taşlar da içeriye, kimi kez kafamıza düşerdi.

Üç beş yıl önce ünlü yazar John Revi, bu teneke tavanlı evimizin öyküsünü bizzat annemin ağzından dinlemiş. Önce benimle görüşmüştü John. Ona Gazze'deki yaşamımızdan söz etmiştim. Ancak söyleşimizi bitiremeden hemen o gün acilen Amman'a gitmem gerekmişti. Ben gidince eşim Ümmü Cihad, onu annem ve babamla tanıştırmak üzere eve akşam yemeğine davet etmiş. Yemekten sonra da annem ona, bir kış gecesi tavandan düşen taşın, kafasını nasıl yardığını, bizim kanamayı durduracak hiç bir şey bulamadığımızı, sonunda kafasındaki yaraya çekilmiş kahve bastığımızı, kısacası Gazze'deki teneke çatılı evimizde yaşadıklarımızı ayrıntısıyla anlatmış.

Ne diyordum? İsrail Gazze'yi bombardımana başladığında henüz evdeydim. O teneke çatılı, evimizde, motosikletiyle beni almaya gelecek olan arkadaşım Muhammed El-Efrancı'yi bekliyordum. Derken Muhammed geldi. Bana, gönderdiğimiz grubun gerçekleştirdiği operasyona İsrail'in, Dîr El-Belah kasabasını bombalayarak karşılık verdiğini söyledi. Konuşmamız sırasında, Gazze'nin mer-

kezinden patlama sesleri geliyordu. Hemen onun motosikletine atladık ve kent merkezine doğru yola çıktık. Yolumuzun üzerindeki El-Şâfî okulunun önünden geçerken, öğrencilerin bahçede toplandıklarını gördük. Bombardıman edilen kent merkezine gitmeye niyetleniyorlardı. Motosikletten indik ve büyük öğrencilerin de yardımıyla, onları bu düşüncelerinden caydırarak tekrar okula soktuk. Çünkü o kadar öğrenci, bombardıman altındaki kent merkezine yığılacak olursa, kanlı bir kıyım meydana gelmesi kaçınılmazdı.

Öğrencileri böylece engelledikten sonra Muhammed'le ben, motosiklete binip yolumuza devam ettik. Yokuş yukarı çıkıyorduk. O civardaki kamyon garajına epey yaklaştığımız sırada ansızın, havada bir havan mermisinin üzerimize doğru geldiğini fark ettik. Yine nasıl becerdiğimizi hâlâ aklım almıyor. Adeta içgüdüsel bir hareketle hemen gaza basıp kamyon garajına doğru fırladık. Derken hemen arkamızda şiddetli bir patlama duyduk. Bu anlattığım saniyelik bir olaydı. Dönüp baktık, eğer o an fırlamasaymışız, tam tepemize düşecekmiş mermi. Nitekim patlama sonucunda, bizim aramızdan o noktadan geçmekte olan dört kişinin hayatını yitirmesine neden olmuştu.

Birkaç dakika sonra tekrar motosiklete binip hemen, oraya yakın bir yerdeki arkadaşımızın dükkanına gittik. Halen Kuveyt'te ikamet eden Münir Açun'un dükkanıydı bu. İçeriye girer girmez telefona koştum. Ambulans servisini aramak istiyordum. Söylemeyi unuttum. Bir ikinci bomba da caddeden geçmekte olan Mısır plakalı bir kamyonu isabet etmiş, şoförün ölümüne ve aracın çevresindeki insanların da yaralanmasına neden olmuştu. Bu nedenle hemen bir ambulans çağırmak istiyorduk.

Ambulans servisini dakikalarca aramama karşın, bir türlü düşüremedim. Sonuçta yaralıları hep birlikte, el arabaları falanla da olsa kendimiz taşımaya karar verdik. Hastane bulunduğumuz dükkana yaklaşık yediyüz metre uzaklıktaydı. Yaralıların bir kısmını hastaneye götürüp dönünce, tekrar telefonun başına geçip ambulans servi-

siyle bağlantı kurmaya çalıştım. Çünkü hastaneye götürülmesi gereken epey yaralı vardı daha. Ben elimde ahize, ambulans servisini düşürebilmeye çalışırken, ansızın korkunç bir patlama duyduk. Sadece kulaklarımın felaket bir biçimde çınlamaya başladığını hatırlıyorum. Söz konusu bomba bizim içinde bulunduğumuz dükkanın tam girişine düşmüştü. Sokaktan geçerken çareyi bu dükkan sığınmakta bulan insanları da sayarsak yaklaşık yirmi kişi vardı içerde. Patlama sonucunda dükkanın içinde tam on yedi kişi yaralanmıştı, bu yaralılardan biri -hatırladığını kadarıyla adı Fahd El-Şevâkid olmalıydı- kendisine isabet eden şarapnel sonucunda birkaç dakika içinde hayatını kaybetmişti. Patlama sırasında an ufuk bir yara bile almayan tek kişi bendim.

“Ölüm ve yazgı”

Şimdi kendi kendime soruyorum. O insanlarla aynı yerde olmama karşın nasıl oluyor da sadece ben, en ufak bir yara almaksızın kurtuluyorum? Niçin? Nedeni ne olabilir bunun? İşte düpedüz kederdi bu. Allah'ın bir lütfuydu bu. Söz konusu olayı atlatmamızın ardından Muhamaed El-Efranci'yle birlikte bir taksi bulup, yaralıları hastaneye kaldırmada yardımcı olmak üzere kentin caddelerini dolanmaya başladık. Bu sırada, yaralılar var mı yok mu diye sormak üzere bir mağazanın önünde durmuştuk. Tam mağazadan çıkmış ve kapıdan beş altı adım uzaklaşmıştık ki aniden mağazanın tam girişine bir bomba düştü. Biz kurtulmuştuk ama mağazanın sahibi yaralanmıştı. Hemen onu aldık ve hastaneye kaldırdık. Ondan sonra aynı gün tam dört kez yine hep böyle ölümden kıl payı kurtulduğumuzu anımsıyorum. Üstelik en ufak bir yara, yarayı bırakın bir çizik bile yoktu bizde. Yerin ve göğün Rabbine ant olsun ki, konuşmanız nasıl gerçekse, ölüm de öylesine gerçektir. Ölüm bütünüyle bir yazgı meselesi anlayacaksınız...

Şimal Gazze'deki patlamaları bırakıp başka bir olay anlatayım. Bir gün, Gazze'nin doğu tarafındaki İsrail sınırında bir silahlı ope-

rasyon gerçekleştirmek için hazırlık yapıyorduk. Operasyonda kullanılmak üzere mayınları da yanımızda getirmiştik. Kullandığımız bu mayınlar oldukça basit türdendi. İngiliz MX-7 mayınını bir tahta kutunun içine koyardık. Zaten doğru düzgün malzememiz de yoktu o zamanlar. Mayının patlayabilmesi için özel çiviler ve Gazze'deki kimi demircilere yaptırdığımız metal parçaları kullanıyorduk. Mayını tahta kutusuyla birlikte, İsrail askeri araçlarının geçeceği yollara yerleştirdik. Araç mayını yerleştirdiğimiz noktaya gelince, biraz önce sözünü ettiğim maden parçası çivinin üzerinde belirli bir baskı yapar ve böylece mayın patlamış olurdu.

İşte bir gün, yanımıza biraz mayın alıp bir operasyon gerçekleştirmek üzere yola koyulmuştuk. Ancak sınıra yaklaştığımızda bir de baktık ki her taraf, Çokuluslu Askeri Birliklere bağlı askerlerce sıkı bir biçimde kontrol altına alınmış. Bu durumda istediğimiz eylemi gerçekleştiremeyecektik. Bunu farkederek etmez, hemen oralarda uygun bir yer bulup yanımızdaki mayınlara sakladık. Tabii mayınları orada bulduğumuz büyükçe bir çukura gömerken, patlamamaları için gereken önlemi de almıştık.

Birkaç gün sonra, Mısır Sınır Koruma Gücü'ne bağlı bir devriye, bizim mayınları sakladığımız yerin üzerinden geçerken, devenin, ayakları toprağa çok rahat bir biçimde batınca durumdan şüphelenmiş. Söylemeyi unuttum Sınır Koruma Gücü'nün askerleri binek olarak deve kullanırlardı. Her neyse. Askerler şüphe üzerine toprağı biraz eşeleyince tabii ki bizim sandıklara yerleştirdiğimiz mayınlar da ortaya çıkmış. Askerler bunları alıp, Gazze'deki Mısır Gizli Servisi'ne götürmüşler. Doğal olarak çok geçmeden bu olaya ilişkin bir soruşturma başlatıldı.

Gazze'deki Gizli Servis amiri, bizim içerisine mayın yerleştirdiğimiz tahta sandıklardan birisi almış ve kentteki tüm marangozları dolaşarak bunları kimin imal ettiğini öğrenmeye çalışmış. Aslına bakılırsa, Gazze'deki marangozlardan biriyle samimi bir dostluğumuz vardı. Ben de bu dostluğumuza binaen gitmiş ve söz konusu sandık-

ları yaptırmıştım. Tabii ona bu sandıkları seçimlerde kullanacağımızı söylemiştim. Metal parçalarında da aynı durum söz konusuydu. Demircinin birine gitmiş ve belirli ölçülerde metal parçaları kestirmiştim. Ona da bunları ne yapacağımı söylememiştim. Zaten adam beni doğru düzgün tanımıyordu bile. Yalnız adamın oğlu bizim lisede okuyordu ve sanırım beni de çok iyi tanıyordu.

Gizli Servis Amiri, benim sandıkları imal ettirdiğim arkadaşın dahil olmak üzere kentteki tüm marangozları dolaşmasına karşın, kendilerinden en ufak bir laf alamamış. Adam bu kez metal parçalarını soruşturmaya başlamış. Bu amaçla kentteki demircileri dolaşırken, benim söz konusu demir parçalarını kestirdiğim dükkana gelince bunları kendisine tanımadığı bir delikanlı tarafından yaptırıldığını söylemiş. Olacak bu ya tam o sırada adamın oğlu da oradaymış. Çocuk, metal parçalarını benim tarafımdan yaptırıldığını söylemiş.

Daha öncede söylediğim gibi, evimiz polis karakolunun yakınındaydı. O zamanlar genelde olduğu gibi bizim evde de radyo yoktu. Bu nedenle haber bültenini dinlemek istediğim zaman evimizin yakınındaki kahvehaneye giderdim. Sözünü ettiğim bu kahvehane, polis karakolunun yanı başındaydı. Genelde saat 14.30'da bu kahvehaneye giderdim. Kahvehaneye girdim ve kapının yanındaki sandalyelerden birine iliştim. Yanımda getirdiğim kitabı açıp okumaya başladım. Kulağım ise aslında radyodaki haber bültenindeydi. Bültende yer alan haberlere göre, planladığımız operasyonlardan biri daha gerçekleşmiş bulunuyordu.

Haber bülteni sona erince, elimdeki kitabı kapattım. Tamı kalıp çıkmayı düşündüğüm sırada, birinin kahvehanenin önünde dolaşmakta olduğunu fark ettim. İçimden bir ses bu kişinin, Mısır Gizli Servisi'ne mensup olduğunu söylüyordu. Durmadan kahvenin önünde turluyordu. Belindeki tabancasının da apaçık bir biçimde ortada olduğunu gördüm. Arkası kahvehaneye dönük olduğu bir sırada hemen dışarı fırladım ve sakın sakın evimize doğru yürüme-

ye başladım. Adamın ayak seslerinden hızlı hızlı bana doğru yürüdüğü anlaşılıyordu. Derken “Halil hoca! Halil hoca!” diye seslenmeye başladı bana. Duymuyormuş gibi elimdeki kitabı karıştırmaya başladım. Bir yarıdan da eve doğru yürümeye devam ediyordum. Adam koşmaya başlamıştı artık. Geri dönüp baktığımda, bana işaret etti ve “Bir dakika durur musun!” dedi. Kendimi hiç bozuntuya vermeksizin yanıma gelmesini bekledim. Yanıma gelince. Adımı sordu. “Halil El-Vezir” dedim. Kendisiyle birlikte, hemen yakınımızdaki polis karakoluna teşrif etmem gerektiğini söyledi. Mısır Gizli Servisi’nin birimlerinin çoğu bu karakoldaydı. Karakola girince adam beni nezarethaneye attı. Nezarethanede tek başıma, kalır kalmaz birden cebimdeki haritalar geldi aklıma. Cebimde saldırı yapmayı planladığımız hedeflere ilişkin birkaç harita vardı. Bir de, o yakınlarda gerçekleştirdiğimiz operasyonlara ilişkin İbranice gazetelerden yaptığımız kimi haber çevirileri... Polisler bunları ele geçirecek olursa hapı yutardım. Ama bunca kâğıt parçasını nasıl ve nereye saklayabilirdim ki? Adamlar üzerimi arayacak olsa kesin bulurlardı bunları. Üstelik nezarethanenin içinde herhangi bir şey saklamaya yarayabilecek en ufacık bir yer bile yoktu. Kafam allak bullak olmuştu. Bir yandan üzerimdekileri saklama noktasındaki çaresizliğime üzülüyor, öte yandan da adamın beni niçin tutukladığını düşünüyordum. Acaba adamlar, silah ve mühimmat depolarımızdan birini mi bulmuşlardı? Ya da teşkilatımızdan birini tutuklayıp konuşturmuşlar mıydı? Yoksa yaptığımız her şey ortaya çıkmış ve Mısır Gizli servisince faka mı bastırılmıştık? Ne yapacaktım bu durumda? Nasıl hareket etmeliydim?

VI

GİZLİ SERVİSİN ELİNDE

Söylediğim gibi, Gazze Polis Karakolu'na götürüldüğümde, ister istemez kaygılanmaya, kuşkulanmaya başladım. Mısır Gizli Servisi beni niye tutuklamıştı acaba? Silah depolarımıza ilişkin bir tiyo mu almışlardı? İşgal altındaki topraklara eylem yapmak üzere gönderdiğimiz arkadaşlardan biri yakayı ele mi vermişti? Yoksa bizimle çalışan elemanlardan biri, karanlık amaçlar uğruna ihbar mı etmişti beni?

Bekleme salonunda, küçük bir bankın üzerine oturmuştum. Tam karşımda bir dolap vardı. Beni çepeçevre kuşatan kuşku ve kaygı sarmalının içine gömülüp gittiğim sırada birden, odaya Gizli Servis yetkililerinden birinin girdiğini fark ettim. Adam bana hiç bakmaksızın, varlığımı zerre kadar umursamaksızın, dolaba doğru yürüdü. Dolabın kapısını açmıştı. O anda, dolabın içinde, eylemlerde kullanmak üzere tedarik ettiğimiz ve sandıkların içerisinde sınıra yakın bir yere gömdüğümüz mayınların ve demir parçalarının bulunduğunu gördüm.

“Haritaları yok ettim”

Dolapta mayınların bulunduğunu görür görmez, olayı bir parça çözmüştüm. Demek ki Mısır Gizli Servisi'ne bağlı devriyeler, sakladığımız mayınları bulmuşlar ve öyle ya da böyle bu işte bizim parmağımızın bulunduğunu anlamışlardı. Hemen o andan itibaren, sorgulamam sırasında bana ne gibi sorular yöneltilebileceği ko-

nusunda tahminler yürütmeye başladım. Bir yandan da yöneltilmesi muhtemel sorulara ilişkin yanıt hazırlamakla meşguldüm. Tutuklanma nedenim giderek şekilleniyordu kafamda. Mayınları gömdüğümüz yerde nöbetçi bıraktığımız arkadaş, Mısır Gizli Servisi'nce yakalanmış ve her şeyi itiraf etmiş olmalıydı. Artık, tüm gücümü kullanarak kendimi, sorguya en iyi biçimde hazırlamaya çabalıyordum. O gece henüz sorgulanmama başlanmamıştı. Ceplerimdeki evrakları ve haritaları nasıl yok edebileceğimi düşünüyordum. Koruma görevlileri göz açtırmıyorlardı. Zaten korumalardan ikisi, kapatıldığım odanın içinde nöbet tutuyordu. Nefes alıp verişim bile kaçmıyordu gözlerinden. Böyle giderse, evrakları ve haritaları yok edemeyecektim. Bu belgelerin Gizli Servis'in eline geçmesi durumunda ise en az birkaç yıl hüküm giyerdim.

Gece yarısına dek durmaksızın düşündüm. Ancak ceplerimdeki "yılanlar"dan kurtulmam için hiçbir çare gelmiyordu aklıma. Derken, gece yarısında korumalar uyuklamaya başladılar. Ben de bunu fırsat bilip, hiç bir şey sezdirmemeye çalışarak cebimdeki haritaları ve evrakları yırtıp, kağıt kırpıntıları haline getirmeye başladım. Bu kırpıntıların bir bölümünü, kabızlığa yol açacağını bile bile yuttum. Bir bölümü ise cebimde kaldı. Ancak cebimde bıraktığım parçaları tekrar birleştirseler bile aslını elde edebilmeleri mümkün olmayacaktı. Çünkü evrakları ve haritaları parçalayıp, yutacaklarımı ayırırken buna dikkat etmeye çalışmıştım.

Sabahleyin odanın içinde nöbet tutan iki koruma, dışarıya çıktılar. Onların ardından, odada dolaşıyormuş gibi yapıp, çöp tenekesine doğru yaklaştım. Çöp tenekesi epey doluydu zaten. Hemen, cebimdeki diğer kağıt kırpıntılarını da çıkardım ve çöp tenekesinin içerisine, altlara bir yere attım. Bunu başardığımda rahatlamıştım. Somut bir delilden yola çıkarak bana hüküm giydirebilmeleri mümkün değildi artık.

Birkaç saat sonra sorgulama odasına alındım. Baş sorgucu Said El-Sekâ idi. Bu arkadaş, ileriki yıllarda Filistin Kurtuluş Örgütü'nde

çalışmaya başlayacaktır. Said El-Sekâ'nın yanında bir sorgucu daha vardı. O da Gazze bölgesinden sorumlu Mısır Gizli Askeri Servis Müdürü'nün yardımcılığını yapan bir binbaşydı. Gerek bana, gerekse bu olayla ilgili olarak tutuklanan diğer arkadaşlara yöneltilen sorular hep aynıydı. Hangi köprüyü havaya uçurmayı düşündüğümüzü ve bu bağlamda ne gibi bir plan yaptığımızı soruyorlardı.

“Nereyi havaya uçurmayı planlıyordunuz?”, “Hangi köprüyü havaya uçuracaktınız?”, “Kimin hesabına çalışıyorsunuz?” gibi sorular yöneltiliyorlardı. Biz ise ısrarla, Gazze bölgesinde eylem yapma gibi bir niyetimizin bulunmadığını nitekim mayınların ayrı bir yere, fûnyelerin ise ayrı bir yere saklanması da bunun göstergesi olduğunu söylüyorduk. Kendilerine mayınları, İsrail'in denetimi altındaki topraklarda Siyonistlere karşı kullanmak üzere sakladığımızı belirttik. Ama bir türlü ikna olmuyorlardı. Tüm bu işleri kendi olanaklarımızla ve ufak çaplı bir örgütlenmeyle gerçekleştirmemizin mümkün olmayacağını söylüyorlardı. Muhtemelen Gazze'de, belirli amaçlar için eylem yaptırma pekinde olan bir dış güçle ilişki kurmakla suçlanıyorduk.

Daha önce de söylediğim gibi, sorgulama başlamazdan önce kafamda bir senaryo oluşturmuştum. Soruşturmayı kafamdaki senaryo doğrultusunda yönlendirmeye çalışıyordum. Nitekim sorgulama sırasında, malum ve meşhur yöntemlerle epey zorlandıysam da kafamdaki senaryoda ısrar ettim.

Mayınları nereden, nasıl ve kimden aldığımızı soruyorlardı. Mayınları adını bilmediğim bir gençten aldığımızı söyledim. Benden söz konusu kişiyi tarif etmemi istediler. Ben, kafamdaki senaryoya uygun olarak, hayali bir tip çizdim onlara. Buna inanmışlardı. Tarifini aldıkları kişiyi aramaya başladılar. Beni Gazze'deki El-Şâti Mülteci Kampı'na götürdüler. Benim tarifini verdiğim kişiyle yaşıt olabilecek tüm kamp delikanlılarını toplamışlardı. Onlarla tek tek yüzleştirildim. Bana mayınları verenı tespit etmemi istiyorlardı.

El-Şâti Mülteci Kampı'nda yaklaşık altmış bin Filistinli yaşı-

yordu. Oradaki en büyük mülteci kamplarından biri olan El-Şâti, bu arama sırasında çepeçevre kuşatılmıştı. Dediğim gibi kamptaki bütün gençleri benimle yüzleştirdiler. Durmadan hangisi diye soruyorlardı. Ben de arada bir, sözgelimi, “Bu biraz benziyor ama bana mayınları veren daha uzun boylu biriydi” ya da “Evet tam bu boydaydı ancak, daha esmer biriydi” gibisinden bir şeyler söyleyip, onları oyalıyordum. En son, bıkmış ya da aradıkları kişiyi bulamayacaklarını anlamış olmalılar ki bu işe son verdiler.

Beni cezaevine gönderdiler. Şu ya da bu nedenle sınırı geçmeye çalışmaktan dolayı hüküm giymiş mahkûmların bulunduğu koğuşa hapsedtiler. O koğuştaki bir hayli arkadaş edindim. Bu arkadaşların çoğu, daha sonraki yıllarda örgütsel çalışmalarımızda saflarımız arasına katılacaklardı. Koğuşa girdiğimde tam bir konuk gibi karşılanmıştım. Tüm mahkûmlar yanıma gelerek bana kendilerini tanıttılar ve neden hüküm giydiklerini anlattılar. Benim de sınırı geçmeye çalışırken tutuklandığımı düşünerek, en az yedi yıl hapis cezasına çarptırılacağımı söylüyorlardı. Mahkûmlardan üçüyle biraz daha samimi bir hava içerisine girmiştik. Bunlardan biri 4 yıl ağır işlerde çalıştırılma, diğeri 8 yıl, üçüncüsü ise 5 yıl hapis cezasına çarptırılmıştı. Onlara, bana yöneltilen suçlamanın mayın depolamak ve sınır bölgesinde silahlı operasyon planlamak olduğunu söyledim. Bunu öğrendiklerinde, kendi deneyimlerine dayanarak, en az 17 yıl hüküm giyeceğimi söylüyorlardı. Gerçekten de araya bazı kimseler girmeseydi, başka bir deyişle bir torpil bulamasaydım, tutuklu arkadaşların öngörülerini gerçekleştirecek ve yıllarca içeride yatmak durumunda kalacaktım.

“Dosyam rafa kaldırıldı”

Ancak okul müdürümüzün girişimleri sonucunda bir süre sonra benim dava dosyası rafa kaldırıldı. Dosyamın rafa kaldırılıp olayın örtbas edilmesinde okul müdürümüzün, yanı sıra amca oğlum Avukat Fayiz Ebu Rahme başta olmak üzere bazı akrabalarımın ve

kimi dostlarımın da rolü vardı Sonuçta dört haftalık tutukluluğumun ardından serbest bırakıldım. İçerde yattığım bu süre, lisedeki sınav dönemimize rastlamıştı. Öğrencilik hayatım boyunca genelde hep sınıf birincisiydim. İlkokulu, Gazze'nin bölge üçüncüsü, ortaokulu ise bölge ikincisi olarak bitirmiştim. Lise mezuniyetimde, Gazze ve Mısır'da dördüncü oldum. Üniversite sınavlarında ise Gazze ve Mısır'da yedinciydim.

Konuyu dağıtmayayım. Sınav dönemimizle çakışmış olan bir aylık tutukluluğum derslerimi olumsuz yönde etkilemişti. Ama sonuçta yine dördüncü olabilmeyi başarmıştım. O yıl Gazze ve Mısır'da yaklaşık altmış bin lise öğrencisi vardı. Gerçeği itiraf etmem gerekirse hakkımda açılan davanın düşmesinde, öğretmenlerimin benim hakkımda kaleme aldıkları iyi hal raporlarının da rolü olmuştu.

Liseyi bitirip üniversite sınavlarım kazanınca Eylül 1956'da Kahire'ye gittim. Çok geçmeyecek Ekim ayında, Siyonist devlete İngiltere ve Fransa'nın da eşlik etmesiyle, Mısır'a karşı gerçekleştirilen "Üçlü Saldırı"ya tanık olacaktık.

Tabii ki Kahire'deki bu yeni deneyimim, başta Yaser Arafat olmak üzere pek çok arkadaşla daha iyi tanışma ve onların gerçekleştirdikleri etkinlikleri daha yakından izleme olanağını da beraberinde getirmişti. Kahire'deki bu yeni yaşamımın ilk döneminde. Filistinliler Birliği'nin yönetici kadrosu için gerçekleştirilen yeni bir seçime tanık oldum. Sonuçta mevcut yönetici arkadaşlar, seçimi yine kazanmıştılar.

"Duygusallıktan gerçekliğe"

Ellili yılların sonunda ve altmışlı yılların başlarında, Filistin halkı tam bir doğum sancısı yaşıyordu. Gerek dünyada gerekse Arap aleminde o dönemde meydana gelen örnek gelişmeler, Filistin aydınlarının zihninde zorunlu bir sorgulama ve araştırmaya yol açtı-

yordu. Önümüzde mazlum halkların ayaklanması, silahlı mücadelesi, sonuçta bağımsızlıklarına kavuşmaları ya da en azından bu yolda büyük ilerleme kaydetmeleri var.. Onlar bu işi nasıl başardılar? Çin, Yugoslavya ve Doğu ülkelerinin sergiledikleri örnekler var. Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki kurtuluş hareketlerinin başarıları tüm canlılığıyla gözümüzün önünde. Yine tüm canlılığıyla bir Cezayir devrimi vardı karşımızda. Dünyanın en çetin güçlerine karşı, ellerindeki son dereci kısıtlı olanaklarla direnmeyi ve zaferi yakalamayı başarmıştı Cezayirliler. Evet, olanakları kısıtlıydı ama halk, verdiği savaşında canını ile feda etmekten çekinmeyecek denli samimiydi. Bu bağlamda, halkımız için ideal bir örnek konumundaydı Cezayir devrimi.

Filistin halkını harekete geçiren tüm etmenler, sözünü ettiğim örneklerde gizliydi. Salt duygusallık, gösteri ya da geçici siyasal kıymıtların hiç bir şeyi çözümleyemeyeceğini bunların yağmalanmış vatani kurtarmaya yetmeyeceğini herkes anlamıştı. Dolayısıyla, artık ciddi bir çalışmanın gerekliliği noktasında herkes hemfikir hale gelmişti. Ama bu çalışma nasıl olmalıydı? Elbette ki bu çalışma mücadeleye için en doğru yolu seçmede kararlılıkla realize edilmeliydi. Biricik doğru yol ise silaha sarılmak ve kitlesel tabanlı bir mücadeleye başlamaktı.

Halkımızın çektiği bu doğum sancısının belirtileri aslında daha önce sözünü ettiğim Gazze halkının yaptığı toplu gösteriler sırasında ortaya çıkmış durumdaydı. Gazze'deki gösterilerde halk, *"Silahlandırın, silahlandırın kurtulalım! Örgütleyin, örgütleyin kurtulalım!"* türünde sloganlar atmıştı. Özellikle de bu slogan, halkın yürekten söylediği bir slogandı. Başka bir deyişle, gösteriler öncesinde saptanmış ya da halktan söylenmesi istenmiş bir slogan değildi. Tam tersine halk kendiliğinden, böylesi bir slogan atmaya başlamıştı. Dolayısıyla bu, halkımızın artık tüm içtenliğiyle, gerçekten silahlandırılmayı ve eğitilmeyi arzuladığının bir göstergesiydi.

O günlerde, Cezayir devrimi, Cezayir halkının sergilediği ve

halen sergilemekte olduğu kahramanlıklar, davaları uğruna verdikleri kurbanlar, bir an bile çıkmıyordu aklımızdan. Kısacası halkımızın çektiği doğum sancısı, günbegün toplumu her kesiminde gide-rek şiddetleniyordu. İster küçük, ister büyük, ister on ister yüz kişilik olsun tüm Filistinli gruplar hep aynı soruya yanıt bulma uğraşısı içindeydiler. Devrimi başlatacak ilk beşli kimlerden oluşturulabilirdi? Cezayirliiler arasından çıkan beş kişi, halklarını iyi bir biçimde organize ederek eşsiz bir devrimi başlatmamış mıydı? İşte Filistin halkının arasından da aynı misyonu üstlenecek ilk beşliyi çıkarabilmek için ne yapılmalıydı?

Filistin halkının yaşadığı yerde, her bölgede bu soru gündem-deydi. Bir şeyler yapmaya başlamak amacıyla ortaya çıkmış tüm Filistinli grup ya da örgütler, aslında söz konusu soruya yanıt arama uzantısından başka bir şey değildi. Sonuçta, Filistinlilerin yaşadıkları her bölge ve yörede, pek çok çekirdek örgüt ortaya çıktı. Ellili yılların sonunda ve altmışlı yılların başlarında biz Kuveyt'teydik. Sadece Kuveyt'te on ikiyi aşkın grup ya da örgüt çıkmıştı ortaya. Bu küçük çaplı örgütler ve gruplar, devrim için atılan ilk adımlar mesabesindeydi. Kuveyt'in yanı sıra Suudi Arabistan, Katar, Ürdün, Gazze, Suriye, Lübnan ve başta Almanya olmak üzere kimi Avrupa ülkelerinde de aynı olgu gözleniyordu.

Bu çerçevede, nerede olursa olsun bir araya gelen her yirmi otuz Filistinli belirli bir görüş birliğine varır varmaz kendilerine ait bir örgüt kurmuş ve örgütlerin iç tüzüğü saptanmıştı. Ardından da Filistin'i kurtarabilmek için bir cephe de biz açalım diyerek, silah alımı ve silahlı eğitim için aidat ve bağış toplamaya başlamıştı. Pek çok girişim söz konusuydu bu bağlamda. O dönemde, ilk adımlar mesabesindeki bu tür küçük çaplı örgütlerin, bir aralar yaklaşık kırk sekizi bulduğu söylenirdi. Bunların çoğu, kurucularındaki o anlık coşku söner sönmez, çok geçmeden dağılıp gitti. Öyle örgütler oldu ki kuruluşlarının üzerinden daha iki ya da üç hafta geçmeden, hemen tarihe gömüldüler.

Anlık coşkular ve bunlara bağlı hızlı değişiklikler, sözünü ettiğim bu dönemin ayırıcı niteliklerinden biriydi. Aynı zamanda. Pek çok insan, salt anlık coşkunun ve kof bir duygusallığın etkisine kapılarak hemen bir örgüt kuruvermişti. O anlık duyguların etkisi geçer geçmez de kurdukları örgütler dağılıvermişti. Başladıkları işin arkasını getirememişlerdi. O dönemde kurulmuş, ancak varlığını sürdürmeyi başarabilmiş örgütlerin sayısı gerçekten çok azdır.

Bunların başında da, yola çıktığı andan itibaren inançlı ve bilinçli pek çok öncüyü kadrosunda barındıran FETİH örgütü gelmektedir. FETİH, önde gelen liderlerinin ve kurucularının bölgedeki çeşitli partilerin saflarında daha önce çalışmış olmaları nedeniyle, örgütsel ve savaşımsal bazda yeterli derecede deneyimliydi. Varlığını idame ettirecek temel dinamiklere sahip durumdaydı. Bu köklü yapısına ek olarak, Filistin halkının yaşadığı tüm yörelerdeki insanlarla kurduğu bağlantılar sayesinde pek çok yerde oturmuş şubeler açabilmeyi de çok iyi başardı.

Filistin Ulusal Kurtuluş Hareketi yani FETİH, ortaya çıktığı andan itibaren başlıca iki niteliğiyle dikkat çekmiştir. Birincisi, daha önce bölgedeki partilerin siyasal etkinliklerine katılıp savaşım vermiş, deneyim kazanmış, azimli ve bilinçli birçok öncü kişiyi kadrosuna almış olması.... İkincisi ise Eylül 1959'dan itibaren "Filistînunâ" (Filistinimiz) adlı bir periyodüğün yayımına başlaması. Beyrut'ta yayımlanmaya başlanan söz konusu dergi gerçekten, FETİH'i güçlendiren temel öğelerden biri olmuştur.

"Filistînunâ" dergisinin ilk dönemdeki sahibi, halen Beyrut Arap Üniversitesi'nde çalışan Tevfik Hûrî'ydı. Onun döneminde yazı işleri müdürlüğünü ise Hânî Fâhurî yürütüyordu. Bizlerse gerek Kuveyt, gerekse diğer bölgelerde dergi için yazılar hazırlar ve bunları Beyrut'a gönderirdik. Orada tüm bu yazılar son biçimini aldıktan sonra da dergide yayımlanırdı.

"Filistînunâ", yıkımın karanlığı içindeki biz Filistinliler için, sözcüğün tan anlamıyla yolumuzu aydınlatan bir meşaleye dönüş-

müştü. Şaşkına dönmüş ve ne yapacağını bilmez hale gelen pek çok insan, bu dergi sayesinde rotasını çizme olanağına kavuştu. Dergiyi okuyanların çoğu, satır aralarındaki mesajlardan yeni bir örgütün varlığını sezinleyebiliyordu. Derginin yazılma adresine gelen okur mektuplarının çoğunda, bu sezgi açıkça dile getiriliyordu. Kimileri, kurdukları teşkilatlar ya da oluşturdıkları gruplarla birlikte bu yeni örgüte katılmak istediklerini belirtiyordu. Mektuplarına kendi adreslerini de ekleyen, başlangıç niteliğinde de olsa belirli etkinlikleri bulunduğunu anlatan ve bizlerle tanışmayı arzuladıklarını belirten okurlar vardı. Tabii ki bizler de bu talepler üzerine hemen onlarla bağlantıya geçip, görüşmelerde bulunuyorduk.

Kimi kez, gönderilen mektupların belirli bireysel çıkarlar sağlamak amacıyla yazıldığını seziyorduk. Ama gelen mektupların çoğu sonuçta, pek şok küçük grubun FETİH'e katılmasına vesile oluyordu. Bu bağlantılar sayesinde küçük çayların ve derelerin tümü FETİH ırmağına dökülüyordu. Sök konusu dergi, özellikle ilk dönemlerde ilginç bir olguyu da beraberinde getirdi. Pek çok okur, henüz gün yüzüne çıkmamış FETİH örgütünü, derginin adından hareketle "Filistinimiz Hareketi" (Hareket-u Filistînûnâ) olarak adlandıırıyordu.

"Filistînunâ" dergisi, Filistin halkının gerçek iradesini yansıtmaktaydı. Daralıp küçülmeyi beraberinde getiren partizancı deneyimlerden vazgeçip ulusal birliği sağlamak, tüm halkın çabalarını kendi bünyesinde toplayabilecek bir kurtuluş hareketi çerçevesinde genel bir mücadeleyi gerçekleştirmek vb. türden önemli ve temel konuları gündeme getiriyor; ulusal, özgür, bağımsız, hiç kimseye boyun eğmeyen, salt halkın iradesiyle yönlenecek bir Filistin devleti kurmaya çağırıyordu.

"Filistînunâ" dergisinin ilk dönemlerdeki sayıları hâlâ elimizde. Bazısı Beyrut'ta bazısı Şam'da ama tüm sayıları mevcut. Zaten ciltli olarak da piyasaya sürmüştük bunları.

"Filistînunâ"nın tüm sayılarında, işgal altındaki topraklarda

ayaklanmayı başlatmanın ve silahlı mücadelenin zorunluluğuna değiniliyordu. Makalelerde, dönemin Arap rejimlerine oldukça sert eleştiriler yapılıyordu. Söz konusu rejimlerden Filistin sorununun ve halkının “vasiliğine” soyunmaktan vazgeçmeleri isteniyor; kesinlikle dışa bağımlı olmayan ve hiç bir dış güce boyun eğmeyen, bütünüyle bağımsız bir Filistin devleti kurulmasının zorunluluğu vurgulanıyordu.

Tüm bunlara ek olarak FETİH Örgütü, daha ilk yıllarından itibaren, Cezayir devriminin tüm önderleriyle oldukça sıkı ilişkiler içindeydi. Cezayirli liderler, devrimleri başarıyla noktalanır noktalanmaz, kendi ülkelerinde bizlere kemen bir büro açacaklarına ilişkin söz vermişlerdi. Zira bağımsızlığa kavuşmanın ardından Cezayir’in şiarı, “Şimdi de sıra Filistinde” olacaktı. Nitekim Yaser Arafat 1962’de Cezayir’in bağımsızlık törenlerine katılmak üzere oraya gittiğinde, Cezayir’li liderlerle bir araya geldi ve sonuçta Cezayir’in başkentinde örgütümüz için resmi bir büro açılması kararlaştırıldı.

VII

FETİH'İN İLK KALESİ

Cezayir devriminin başarıyla noktalanmasının ardından açtığımız Cezayir Bürosu örgütümüzün, dış dünyaya açılımını sağlayan ilk kaleydi. Bu büro sayesinde, dünyadaki özgürlük hareketlerinin pek çoğuyla, ayrıca Filistin sorunun duyarlık gösterme eğilimindeki kimi ülkelerle oldukça sağlıklı ilişkiler kurduk.

Kimi dost ülkelerden resmî davetler aldık. Bir keresinde ben ve Ebu Ammâr (Yaser Arafat)'tan oluşan iki kişilik bir heyet oluşturuldu. Devrimimizi harekete geçirmeye yönelik çalışmalarımızın ardından onunla birlikte Mart 1964'te Çin'e resmi bir ziyarette bulunduk. Birkaç gün Pekin'de kaldık, Çin'deki çeşitli yetkililerle uzun uzadıya görüşmeler yaptık. Sonra Ebu Ammar Kuveyt'e döndü. Ben ise Kuzey Kore'ye, ardından Kuzey Vietnam'a geçtim. Çin, Kuzey Kore ve Kuzey Vietnam'ı kapsayan bu gezim tam üç ay sürdü. Çin'de halka da açık bir 'Filistin gecesi, ilk kez bizim gezimiz sırasında düzenlenmiştir. Bu gecelerin etkisi hemen görüldü. Bu etkinliklerin oralardaki insanlar Arap liderlerine, Filistin halkını desteklediklerini, halkımızla dayanışma içerisinde olduklarını ifade eden telgraflar yağmaya başladı. Söz konusu ülkelerde görüştüğümüz yetkililere, İsrail'in dışlanması ve kendisiyle diplomatik ilişki kurulmaması için birtakım öneriler götürdük. Çin'den ayrılıp Kuzey Kore'deki yetkililerle temaslara başladığım günlerde, Çin'in bu bağlamda, Pekin'deki Arap büyükelçilikleri nezdinde son derece ilginç ve ses getirici bir biçimde, olumlu ve etkin adımlar attığına tanık oldum. Çin'in attığı bu yeni adımlar, birçok Arap gazetesinde,

özellikle El-Ehram gazetesinde birinci sayfada manşetten verilmişti. Ben Çin'den ayrıldıktan birkaç gün sonra o zamanki Çin Başbakanı Chou En-lai Pekin'deki Arap büyükelçileriyle bir toplantı yaparak ülkesinin, Cezayir'deki Filistin Bürosu temsilcilerinin talebine binaen, siyonizme ve Siyonistlerin Filistin halkına yaptığı zulme karşı koyma amacıyla, İsrail'e mutlak bir ekonomik ambargo uygulamayı kararlaştırdığını; Çin gemilerinin İsrail limanlarına uğramasına ve İsrail gemilerinin de Çin limanlarına uğramasına kesinlikle izin vermeyeceklerini açıklamıştı.

Tüm bu kararlar ve Çin hükümetinin diğer konulardaki istemlerimize de olumlu yanıt vermesi, bizler için o dönemde son derece sevinc verici gelişmelerdi.

Vietnam'da da Filistin sorununu dile getirildiği, kitlelere açık toplantılar düzenledik. Böylece Vietnamlı yöneticiler ilk kez, Filistinlilerin yaklaşımlarını öğrenme ve Filistin trajedisine ilişkin gerçekleri doğrudan dinleme olanağını elde etmişlerdi. Özellikle Marksistlerin Yahudi sorununa ilişkin yaklaşımları bağlamında son derece önemli görüşmelerdi bunlar. Vietnam yöneticileriyle ve oradaki Ortadoğu uzmanlarıyla uzun uzadıya görüşmelerimiz oldu. Ayrıca, Filistin sorunu ve Arap-İsrail çekişmeli konularında aydınlatıcı bilgiler vermek üzere orada basın toplantıları düzenledik.

Öte yandan Kore'ye gittiğimde de oradaki Asya-Afrika Dayanışma Komitesi'nce karşılandım. Kısacası bu ziyaretler sonucunda, söz konusu ülkelerin her biriyle sağlıklı ilişkiler kurmayı başarmıştık. Özellikle Çin'le belirli konularda anlaşmaya varmıştık. Buna göre Çin'e enformasyon konusunda yardımcı olmak üzere belirli Filistinli uzmanlar gönderecektik. Nitekim Cezayir'e dönmemizin ardından, bazı Filistinli gazeteci arkadaşlarımızı çalışmak üzere Pekin'e gönderdik. Abdulkerim El-Akluk adlı gazeteci arkadaşımız bunlar arasındaydı. Pekin'e gittiğinde Çin Yeni Haber Ajansı'na atanmıştı. Yine Tunus'ta çalışmakta olan Filistinli gazeteci arkadaşımıza Fadl Murad'ı da Çin'e göndermiştik. O da söz konusu haber

ajansında Arapçadan İngilizceye çevirmenlik yapmakla görevlendirilmişti.

Söylediğim gibi bu ziyaretlerle birlikte Çin’le olan ilişkilerimiz giderek güçlenmeye başlamıştı. Çinli yetkililer bizlere sürekli ve ısrarla şu soruları yöneltiyorlardı: Sizlere gerçekten yardımcı olabiliriz için neler yapabiliriz? Silahlı mücadeleye ne zaman başlayacaksınız? Bizler ise bu sorulara karşılık olarak, henüz hazırlık aşamasında bulunduğumuzu söylüyorduk. Onlar da bizlere silahlı mücadeleye başladığımızda ellerinden gelen her türlü yardımı yapmaya hazır olduklarını ifade ediyorlardı. Gerçekten de silahlı mücadeleye başladığımızda bu konuda bizlere verdikleri sözlerin tümünü yerine getirdiler.

Bir de o sıralar gittiğimiz her yerde, özellikle bu başlangıç döneminde “Neden Sovyetler Birliği’ne değil de Çin’e başvuruyorsunuz?” şeklinde bir soruyla muhatap oluyorduk. Bu soruya karşılık olarak bizler de Vietnam Kurtuluş Cephesi’ndeki yoldaşlarımızın Sovyetler Birliği ile temasa geçme konusunda bizlere arabuluculuk yapmaya ve bu konuda bir Sovyet yetkilisinden bizler için bir randevu ayarlamaya söz verdiklerini söylüyorduk. Ancak Vietnam Kurtuluş Cephesi’ne mensup arkadaşlar bu konudaki çabalarından herhangi bir sonuç alamadılar.

“Moskova görüşme isteğimizi yanıtsız bıraktı”

Çin’e söz konusu ziyareti yapmazdan önce Sovyet yetkililere, kendileriyle görüşme amacıyla bir başvurumuz olmuştu. Çin ziyaretinin ardından bu konuda kendilerine tekrar müracaat ettik. Ama görüşme isteğimiz yanıtsız bırakıldı. Sovyet Büyükelçiliği ve kimi sosyalist ülkelerin büyükelçiliklerine, kendilerinden görüşmek üzere bir randevu koparabilmek amacıyla defalarca gidip geldik. Ama her nedense bizim görüşme isteğimize tamamen sessiz kalmayı yeğliyorlardı. Bu konuda son derece tereddüt içindeydiler. Bizlere kar-

şı en ufak bir yakınlık göstermemek için adeta özel bir çaba harcıyorlardı. Belki bu, bizleri yeterince tanınamalarından ve sürdürdüğümüz çalışmanın niteliğini, bu bağlamdaki niyetlerimizi yeterince bilememelerinden kaynaklanıyordu. Sonuçta bizlere karşı son derece çekingen davranıyorlardı. Bilemiyorum. Bizlerle diyaloga geçme konusunda çekingen bir tavır sergilemelerinde kimi Arap büyükelçiliklerinin engellemeleri de rol oynamış olabilir.

Her şeye karşın o günlerde çalışmalarımız olanca hızıyla devam ediyordu. Sözgelimi, bağımsızlığına yeni kavuşmuş olan Cezayir'e gelen her devlet başkanıyla, bir randevu ayarlayıp yüz yüze görüşmeye çalışıyorduk. Kendilerine ulaşamasak bile en azından, Filistin'in durumumu ve karşılaştığımız sorunları dile getiren bir mektup veriyorduk. Bu tür etkinliklerimiz, haber ajanslarının ve Cezayir basının da ilgisini çekiyordu. Bir devlet başkanı veya Afrikalı ya da Asyalı bir siyasi yetkili Cezayir'e geldiğinde biz de, fırsattan istifade kendilerime Filistin sorununa ve etkinliklerimize ilişkin bir rapor sunuyorduk. Bu raporları çoğaltıp basına dağıtıyorduk. Böylece kamuoyunu da bilgilendirmiş oluyorduk.

Bu konudaki girişimlerimize Cezayir radyosundaki haber bültenlerinde de yer veriliyordu. Örneğin şu tür haberler yer alıyordu Cezayir radyosunda:

“Cezayir'deki Filistin Bürosu yetkililerince, ülkemizi ziyaret etmekte olan konuk devlet başkanı Nyerere'ye sunulan raporda şu ifadeler yer alıyor: Sayım Nyerere, ülkemizi bağımsızlığa kavuşturmak için verdiğimiz mücadeleyi sürdüreceğinize güvenimiz sonsuzdur. Filistinliler olarak, halkınızın zafere ulaşmasını, kendi davamız için de bir zafer olarak algıladığımızı bilmenizi isteriz. Yine, Filistin halkına karşı da gereken, duyarlılığı göstererek, halkımızın sesine kulak vereceğinizden de hiç bir kuşkumuz yoktur. Siz de biliyorsunuz ki Siyonistler, halkımızın tüm haklarını gasp etmiş ve onları dünyanın dört bir yanında dağınık ve perişan bir hayat sürmeye mahkûm etmiş bulunmaktadır...”

Cezayir radyosunda yayımlanan bu tür haberleri duyan, diğer Arap ülkelerindeki insanlar da ister istemez düşünmek zorunda kalıyorlardı: Cezayir'deki bu Filistin Bürosu neyin nesiydi? Kim kurmuştu bu büroyu? Bunun arkasında kimler vardı? Tabii ki bu tür sorular sormaya başlayan insanlar bir süre sonra, Cezayir'deki Filistin Bürosu'nu kuranın, Filistin Ulusal Kurtuluş Hareketi (FETİH) adlı bir örgüt olduğunu öğreneceklerdi.

"İllegallikten Legalliğe"

Çin, Vietnam ve Kuzey Kore'yi kapsayan gezimin ardından Kuveyt'e gittim. FETİH ve Filistinlilerin örgütsel çalışmaları tarihinde, Kuveyt televizyonu ve radyosu ilk kez benimle bir söyleşi yaptı. Söyleşi Kuveyt basınında da yer aldı. Orada, yaptığım resmi geziler ve bu vesileyle gerçekleştirdiğin etkinliklerden söz ettim. Bir Filistinli yetkilinin televizyona çıkarak, sosyalist ülkelerle ilişkilerin değerlendirmesini yaptığı ilk söyleşiydi bu. Kuveyt'ten Irak'a geçtim. Orada da radyo ve televizyon muhabirlerinin katıldığı bir basın toplantısı düzenledim. Sonra Suriye'ye ve Beyrut'a gittim. Oralarda da aynı bağlamda basın toplantıları yaptım. Lübnan'da o zamanlar yazı işleri müdürlüğünü Şefik El-Hût'un yürüttüğü El-Havâdis adlı bir dergi çıkıyordu. Söz konusu dergi benimle bir söyleşi yaptı. Ardından, sırasıyla Kahire, Libya ve Tunus'u ziyaret ettikten sonra tekrar Cezayir'e döndüm.

Söz konusu Arap ülkelerine yaptığım gezi sırasında düzenlediğim basın toplantılarında, Cezayir'deki Filistin Bürosu'nun müdürü sıfatıyla, Çin, Vietnam ve Kuzey Kore'deki temaslarımıza ilişkin bilgi veriyordum. Tabii bu arada Cezayir'deki Filistin Bürosu'nun mahiyetine ve bu büronun ardında belirli bir örgüt bulunup bulunmadığına ilişkin kimi sorularla karşılaşırıyordum. Bu tür sorular karşısında, söz konusu büromuzun gerçekleştirdiği, etkinliklerin genel bir dökümünü yapmakla yetiniyordum. Bu anlattıklarım 1964'te oluyordu. O tarihte Filistin Kurtuluş Örgütü henüz kurulmamıştı.

Aslında herkes, Cezayir'deki Filistin Bürosu'nun ardında FETÎH'in bulunduğunu biliyordu. Filistin'i kurtarmak için kollarını sıvamış olan pek çok Filistinli, Cezayir'deki Filistin Bürosu'nun FETÎH adlı bir örgütün çalışmalarının semeresi olduğunu, bu örgütün "Filistinunâ" adlı bir dergi çıkardığını, ayrıca gerek Arap ülkelerinde gerekse Arap olmayan ülkelerde belirli bir nüfuz sağladığını biliyordu.

İlk Arap Zirvesi düzenlendiğinde Filistin Bürosu olarak, zirveye katılan Arap krallarına ve devlet başkanlarına hitaben beş nota verdik. Tüm bu notalarımız zirvenin resmi gündemine alındı. Bu notalardan biri, Ürdün Irmağı'nın suları sorununa ilişkindi. Bir diğer nota ise Güney Doğu Asya'ya yaptığımız geziyi; ziyarette bulunduğumuz ülkelerin Filistin sorununa ilişkin tutumları ve icraatlarını konu alıyordu. Arap liderleri, Güney Doğu Asya'daki ülkelerin Arap-İsrail çekişmesine nasıl yaklaştıklarını ilk kez bizim verdiğimiz nota sayesinde öğreniyorlardı. Bir başka notada ise Siyonist göçün tehlikesini ve Siyonistlerin Hong Kong ile o bölgedeki kimi ülkelerde yaptıkları çalışmaları dile getirmiştik.

Aslında söylemeyi unuttum. Güney Doğu Asya'ya yaptığım gezi sırasında Hong Kong'a da uğramıştım. İngiltere'nin kolonisi durumundaki Hong Kong'ta Siyonistlerin gerçekleştirdikleri kimi çalışmalara ilişkin oldukça önemli bilgiler toplamıştım. Doğu Asya'da Singapur vb. ülkelerde de belirli çalışmaları vardı. Siyonistlerin işte oralarda topladığım tüm bu bilgileri bir nota haline getirip Cezayir Dışişleri Bakanlığı'nın yardımıyla Arap Zirvesi'ne sunmuş-tuk. Hazırladığımız notalar, Cezayir Dışişleri Bakanlığı tarafından, Filistin Bürosu'nca hazırlandığı belirtilerek, Arap Zirvesi'ne sunulmuş ve zirvenin resmi gündemine girmişti.

Mücadelemizin başlangıç yıllarında Cezayir'deki Filistin Bürosu en temel güç öğelerimizden biriydi. Pek çok kimseyle bu büro sayesinde diyaloga geçtik. Bu büro adeta mücadelemizin sembolü haline gelmişti. Böyle bir sembol gerekliydi zaten. Çünkü sıradan insanlar genelde, meçhul olanla temasa geçmekten çekiniyorlar, etra-

finda kümelenebilecekleri somut bir sembol arıyorlar.

O sıralarda etkinliklerini gizli bir biçimde sürdüren, yarı legal bir biçimde çalışan lider arkadaşlarımızın adlarını henüz açıklamamıştık. Dolayısıyla, binlerce Filistinlinin ilgisini çeken Cezayir'deki Filistin Bürosu, hareketimizin sembolü niteliğindeydi. Bu nedenle o dönemde, bir harekât için gerekli olan liderin boşluğunu, Filistin Bürosu ile yine bizlerin çıkardığı "Filistînunâ" dergisi dolduruyordu. Filistin Bürosu'nda çalışmakta olan ben ve arkadaşlarım ise müstear adlar kullanıyorduk. Ben bile, yapacağım resmi görüşmeler dahil olmak üzere her yerde, gerçek adımlı kullanmayıp müstear bir ad kullanıyordum.

"Beyaz Bir Yalan"

Bu konuda ilginç bir anımı aktarmadan geçemeyeceğim. Cezayir'e Filistin Bürosu'ndaki görevime başlamak üzere Cezayir'e gidecektim. O sıralar Kuveyt'te öğrenmen olarak çalışıyordum. O günlerde hemen istifamı vermem mümkün olmamıştı. Bu nedenle bayram münasebetiyle izin almak üzere dilekçe vermiştim. İzin alınca eşim Ümmü Cihad'la birlikte önce Beyrut'a gittik. Ümmü Cihad'la evleneli yaklaşık üç ay olmuştu henüz. Kuveyt'te evlendikten sonra dayayıp döşediğimiz yeni evimizden ayrılıp Beyrut'a gelince Ümmü Cihad, bir süre ailesinin yanında kalmak üzere Gazze'ye gitti. Ben ise Filistin Bürosu'ndaki görevime başlamak üzere Beyrut'tan Cezayir'e geçecektim. Yalnız bundan kimsenin haberi olmamalıydı. Bu nedenle Gazze'deki aileme, Kuveyt'teki Milli Eğitim Müdürlüğü'ne ve arkadaşlarıma Beyrut'tan birer telgraf çektim. Onlara uçağa binerken merdivenden düştüğümü, ayağımın kırılması nedeniyle Beyrut'ta hastaneye yatmak zorunda kaldığımı, dolayısıyla iyileşene dek Beyrut'tan ayrılmamın mümkün olamayacağını belirttim. (Ebu Cihad, burada gülerek anlatmaya devam ediyor.) Cezayir'e gittiğimin bilinmemesi için böyle bir yalan uydurmak zorunda kalmıştım. Tabii, dava uğruna uydurulan "beyaz bir yalan"dı

bu. Gerçekten de bu yalan iyi tutmuştu. Arkadaşlarım ve yakınlarım dahil olmak üzere herkes inanmıştı buna. Yakınlarımdan ve arkadaşlarımdan Beyrut'a başsağlığı mesajları yağıyordu. Beyrut'taki arkadaşım Hânî el-Hasan ise, anlaşılmamız gereği bana gönderilen telgraf ve mektuplara cevap veriyordu. Dolayısıyla ben Cezayir'e gitmeme karşın herkes beni hâlâ Beyrut'ta biliyordu. . .

Bu esrarengiz tatil Kasım'da başladı ertesi yılın Haziran ayına dek sürdü. Zaten Haziran'da öğretim yılı da sona ermişti. Sonra yaz tatili de bitti. Tüm öğretmenler okula dönmüştü. Ama ben dönmemiştim. Pek çok kimse okula dönmememi, geçirdiğim beklenmedik rahatsızlığa bağlıyor ve benim halâ Beyrut'ta olduğumu düşünüyordu.

Cezayir'e varır varmaz, takma bir ad kullanmaya başladım. Örgütte çalışan yakın arkadaşlarım da dahil olmak üzere artık herkes bana, "Allal Muhammed" diye hitap ediyordu. Cezayir'de herkes "Allal Muhammed" olarak tanıyordu beni. Doğrusu bu takma ad yüzünden bazı sorunlarla da karşılaştım. Örneğin bir ara Cezayir hükümetiyle yaptığımız görüşmeler sonucunda Cezayir okullarında görevlendirilmek üzere Filistinli öğretmenlerin getirilmesi kararlaştırılmıştı. Söz konusu Filistinli öğretmenler bir süre sonra Cezayir'e geldiler. Aralarında beni yakinen tanıyan öğretmenler de vardı. Bu arkadaşlar Cezayir'de bana Allal Muhammed diye hitap edildiğini duyduklarında oldukça şaşırmışlardı. Bir keresinde içlerinden bana oldukça yakın olan ve beni son derece iyi tanıyan biri dayanamayıp sordu: Niye böyle bir ad kullanıyorsun? Senin adın Halil El-Vezir değil mi? Allal Muhammed diye takma bir ad kullanmanı gerektiren ne?

Dediğim gibi bu takma adım yüzünden epey güç duruma düştüm. O an için insanlara bunun izahını yapamıyordum. Bunu yapamayınca da doğal olarak kuşkuyla yaklaşıyorlardı bana. Baktım ki olmayacak. Sonunda gerçek adıma yakın bir takma ad kullanmaya karar verdim. Artık Muhammed Halil adını kullanıyordum. Bu gerçek adıma çok yakındı. Bana bu adla seslenildiğinde, gerçek adımla

bilenlerin bile kuşkullanması söz konusu olmayacaktı. Burada şunu da hatırlatayım: O yıllarda ben ve örgütteki arkadaşlarım, Ebu Ammar, Ebu Cihad, vb. türden kod adlar kullanmıyorduk henüz.

“El-Huseyni’nin ilk çabaları”

(Ebu Cihad burada tekrar 1956’lara dönüyor) 1956’da Gazze’den ayrılıp Kahire’ye gitmemin üzerinden henüz birkaç hafta geçmişti ki son derece önemli bir olay gündeme geldi. Bu olay, tüm bölgeyi etkileyecek bir olaydı. Mısır’a gelmemden birkaç hafta sonra tarihe üçlü saldırı olarak geçecek olan savaş gündeme gelmişti. Bu saldırıyla birlikte Sina Yarımadası’yla birlikte tüm Gazze İsrail’in işgali altına girmişti. Sonuçta ailemizle görüşemez duruma gelmiştik. Bu beklenmedik saldırıyla birlikte Mısır Üniversiteleri de kapatılmıştı. Mısır’da hava oldukça gergindi. Port Said’tekine benzer bir biçimde savaş hazırlıkları yapılıyordu. Bu nedenle biz de hemen silah eğitime katıldık ve gönüllüler birliğine yazıldık.

O sıralar Kahire’deki Filistinli Öğrenciler Birliği’nin başkanlığını Ebu Ammar (Yaser Arafat) yürütüyordu. Ayrıca Ebu İyad ile Ebu El-Edib de ona yardımcı oluyorlardı. Kahire’ye varır varmaz ben de Öğrenciler Birliği’nin çalışmalarına katkıda bulunmak üzere hemen bu arkadaşların yanına gitmiştim. Çok kısa bir süre onlarla birlikte çalıştım. O sırada Öğrenciler Birliği’nde Yönetim Kurulu seçimleri yapılacaktı. Seçimlere ben de katıldım. Sonuçta birliğin üyeleri, eski Yönetim Kurulu’nun görevine devamına karar vermişti.

Üçlü saldırının ardından, Gazze İsrail tarafından tamamıyla işgal edildikten bir süre sonra, Kahire’deki Filistinli öğrenciler arasında ciddi bir tartışma baş gösterdi. Filistin topraklarından yağmalanan bu yeni toprakları kurtarabilmek için ne yapılabileceği tartışılıyordu. O günlerde Kahire Üniversitesi’ne bağlı olan Basın Yayın Yüksek Okulu’na kaydolabilmek için uğraşıyordum. Kahire’ye ge-

lişimden itibaren ilk üç ay yüksek öğrenimime nerede devam edeceğim konusunda tam bir kararsızlık dönemi olmuştu. Basın Yayın Yüksek Okulu'na kabul edilecek miydim bilemiyordum. Üniversitelerin kabul listeleri açıklandığında, İskenderiye Üniversitesi'ne bağlı Sosyal Bilimler Fakültesi'nin Psikoloji Bölümü'ne kabul edildiğimi öğrendim. Ancak İskenderiye'ye Gazze'deki işgal sona erene dek gitmedim.

Biraz önce de söylediğim gibi Kahire'deki Filistinli öğrenciler arasında Filistin'i kurtarmak için ne yapılabileceği konusunda tartışmalar başlamıştı. Filistin'deki yönetim boşluğunu doldurabilecek bir örgütlü çalışmaya gidilmesi isteniyordu. Çünkü Filistin halkının dertlerine eğilecek, bir konuşmayla da olsa sorunları dile getirebilecek bir organizasyondan yoksunduk. Bu nedenle de halkımızın sesini duyurabilmesi mümkün olmuyordu. Bu gerçeklerin ayrımında olan halkımız, kendilerine nasıl hareket etmelerini söyleyecek, ne yapacakları konusunda yol gösterebilecek bir lider, bir yönetim arayışı içindeydi.

O sıralarda, dış baskılar ve mevcut siyasal ortam neticesinde Hacı Emin El-Huseynî liderliğindeki Yüksek Arap Konseyi'nin etkinlikleri de dondurulmuş durumdaydı. Hacı Emin El-Huseynî, Kahire ile Beyrut arasında yılmaksızın mekik dokuyordu ama sözünü ettiğim koşullar nedeniyle hiç bir sonuç alamıyor, dolayısıyla sessizliğe gömülmek zorunda kalıyordu. Filistinlilerin siyasal çalışmalarına öncülük eden diğer liderlerin çoğu ise artık, diğer Arap ülkelerindeki bakanlıklarda ya da resmi kuruluşlarda çalışmaya başlamıştı.

"Tamamlanamayan Bir Girişim"

Bu tartışmaların yapıldığı günlerde Kahire'den ayrıldım ve öğretmen olarak çalışmak üzere Suudi Arabistan'a gittim. Üç ay öğretmenlik yaptım. Ama içim rahat değildi. Halkımızı, içine düştüğü trajik durumdan kurtarmak için mutlaka bir şeyler yapmalıydım.

Sonuçta öğretmenliği bırakıp yine Kahire'ye döndüm. Kahire havaa-
lanına iner inmez doğruca merhum Hacı Emin El-Huseynî'nin evi-
ne gittim. Kendisi Kahire'nin Mısır El-Cedide semtinde ikamet edi-
yordu. Evine vardığımda neredeyse ağlamak üzereydim. Halkımı-
zın çektiği acılar geliyordu gözümün önüne. Kendisine Yüksek Arap
Konseyi'nin başkanı olarak neden bir türlü sesini duyuramadığını
sormak istiyordum. Aslında bu konuda elinden gelen gayreti göster-
diğinden emindim. Çünkü Hacı Emin El-Huseynî'nin çeşitli yerler-
deki Filistinli liderlerle görüşmeler yaptığını ve Filistin halkının söz-
cülüğünü yapacak, işgalcilerin yaptıkları zulümleri gerçek biçimiy-
le dile getirecek bir heyet oluşturabilmek için çaba harcayacağını bi-
liyorduk.

Evine gittiğimde bana, çeşitli yerleşim merkezlerindeki yakla-
şık 40 Filistinli liderle bir toplantı yapmaya hazırlandığını söyle-
mişti. Onlarla Filistin'in durumunu ele almayı ve Filistin halkının
sözcülüğünü yapacak bir heyet oluşturmayı planladığını belirtmişti.
İyi hatırlıyorum, tam o günlerde Gazze'ye gittiğimde Mısır'da çıkan
dergilerde de bu konuda bir haber, yer almıştı. Söz konusu haberde,
önde gelen bir Filistinlinin, Filistin sorununa çözüm arama amacı-
yla bir toplantı yapmak üzere, çeşitli Filistinli liderlere davetiye gön-
derdiği belirtiliyordu. Yine iyi hatırlıyorum, söz konusu haberin sa-
tır aralarında eleştirel ve küçümseyici ifadelere yer verilmişti.

Gazze'den tekrar Kahire'ye döndüğümde Hacı Emin El-
Huseynî'nin, kendisine yöneltilen kasıtlı eleştiriler ve yapılan baskı-
lar nedeniyle, söz konusu toplantıyı yapmaktan vazgeçmek zorunda
kaldığını öğrendim. Bu toplantıya çağırılması planlanan kişiler ara-
sında merhum Ahmed El-Şukayrî, Fevzi El-Gusayn, Cemal El-Hu-
seynî gibi arkadaşlarımız da bulunuyordu. Hacı Emin El-Huseyni,
tüm bu arkadaşlarla örgütsel çalışma için bir çekirdek kadro oluş-
turmayı tasarlıyordu. Ama bu konudaki girişimini başarıyla nokta-
laması nasip olmadı. Bu nedenle de arzuladığı örgütlenmenin ger-
çekleştiğini göremeden, gözleri açık gitti.

VIII

DEVİRİN İLK BEŞLİSİ

Yüksek Arap Konseyi Başkanı Hacı Emin El-Huseynî sağlığında, Filistin halkının temsil edebilecek ve düşmanın halkımıza reva gördüğü zulümlere dur diyebilecek bir kuruluş oluşturabilmek için bir girişimde bulunmuştu. Ancak, kimi Arap rejimlerinin engellemeleri nedeniyle bu girişimini sonuçlandıramamıştı. İşte biz gençler ve üniversite öğrencileri, merhum El-Huseynî'nin girişimini sonuçlandıramamasındaki söz konusu temel nedeni göz önüne alarak, işe illegal çalışmalarla başladık. Bu amaçla, Kahire'de arkadaşlarla bir dizi toplantı yaptık. İzleyeceğimiz rotayı belirleyebilmek için, kendi aramızda yaptığımız bu toplantılar, tartışmalarla, görüş alışverişleriyle uzar gider, kimi kez saatlerce sürerdi. Ama çok geçmeden ortaya çıktı ki bu toplantılarda bir türlü duygusallıktan kurtaramıyorduk kendimizi. Çoğu koz hiç bir sonuca ulaşmaksızın sona eriyordu tartışmalarımız. Ayaklarımız yere basmıyordu. Realiteyi yakalayamıyorduk.

Başlangıç döneminde hedefimiz, bir yeraltı örgütü kurabilmektir. Daha önce de belirttiğim gibi bu bağlamda ilk adımlarımızı, 1954 ve 1955'te Gazze'de bulduğumuz sırada atmıştık. Gazze'den çıktıktan sonra da bu noktadaki çalışmalarımızı ara vermeksizin sürdürdük. Çalışmak abacıyla kısa bir süre Suudi Arabistan'da ikamet ettiğim sırada, oradaki Filistinliler arasından, kurmayı düşündüğümüz örgütte çalışmalar yapabilecek belirli elemanlar tespit ettim. Sonra, yeniden Kahire'ye döndüğümde de Suudi Arabistan'daki elemanlarımızla haberleşmeye devam ettim. Tabii ki gerek Filistin'de

gerekse diğer Arap ülkelerinde de bazı elemanlarımız vardı. Onlarla da sürekli ilişki içindeydik. Böylece, kurmayı düşündüğümüz örgüte belirli bir temel oluşturmaya çabalıyorduk. Kısaca söylemem gerekirse, Filistinlileri örgütleme konusundaki çalışmalarımız, Gazze'den ayrıldıktan sonra da kesintisiz bir biçimde sürmüştü. Bu süre zarfında belirli bir arkadaşlık ağımız oluşmuştu. Nitekim bu arkadaşların pek çoğu ileride örgütümüzü kuruluşunda önemli görevler üstlenmişler ve halen da davalarına hizmet etmektedirler.

Kahire'ye ardından da Gazze'ye döndükten sonra, Kuveyt'te bir iş buldum. Öğretmen olarak çalışacaktım. Bu amaçla 1957 Ekim'inde Kuveyt'e gittim. Orada Yaser Arafat'la görüştüm. O da mühendis olarak çalışmak üzere gelmişti Kuveyt'e. İlk görüşmemizi, Ebu Ammar'ın taksisinde, Basra Körfezi'ne nazır bir yerde yaptık. Bu görüşmemizde, örgüt kurmak için neler yapmamız gerektiğini tartıştık. Söz konusu görüşmede ben ve Yaser Arafat dışında hiç kimse yoktu. Yani sadece ikimiz arasında yapılmıştı bu durum değerlendirilmesi.

Sonuçta, tekrar buluşmayı kararlaştırdık. Bu kez görüşmeye bizim dışımızda bazı Filistinlileri de çağırarak ve Kuveyt'te örgüt kurma çalışmalarımıza başlayacaktık.

Tam bir hafta sonra, Kuveyt'in Fahâsîl mahallesinde daha önce Arafat'la kararlaştığımız üzere arkadaşlarla bir araya geldik. Toplam beş kişiydik. Görüşmemiz sonucunda, bir örgüt kuracağımıza, Filistin'i kurtarmak üzere çalışacağımıza yemin ettik.

"İlk Beşli"

Bu beş kişi, Yaser Arafat, ben, Yusuf Umeyra, Adil Abdülkerim ve Muhammed Şedid'ten oluşuyordu. İlk oturumda, çalışma yöntemimizi belirlemek üzere karşılıklı görüş alışverişinde bulunduk. Tabii ki her birimizin, daha önceden kurmuş olduğu bazı bağlantıları, çalışmaları, hatta bir anlamda özel teşkilatı vardı.

Yaklaşık bir hafta sonra tekrar biraraya geldiğimiz ikinci oturumda, Muhammed Şedid adlı arkadaşımız kimi özel nedenlerden ötürü bu çalışmamızda bizlere yardımcı olmasının pek mümkün olamayacağını belirterek aramızdan ayrıldı. Geriye dört kişi kalmıştık. Oturup konuşup bir program belirledik. Önce şu beş soruya net bir yanıt vermeyi kararlaştırdık: Biz kimiz? Neredeyiz? Ne istiyoruz? Çalışmamıza nasıl başlamalıyız? Kiminle başlamalıyız?

Çalışmamızı önce gizli olarak yürütmeyi kararlaştırdık. Kendi çaplarında belirli örgütler kurmuş liderleri yanımıza çekmeye uğraşacaktık. Sayı o kadar önemli değildi. Asıl önemli olan nasıl çalışacağımıza ilişkin sağlıklı bir biçimde kafa yorabilmektir. Bağlantılarımızı olabildiğince geniş bir tabana yaymaya özen göstermeliydik. Filistinlilerin belirli gruplar halinde bulundukları her yere ulaşabilmeliydik. Bu nedenle her şeyden önce değişik yerlerde önemli konumlara sahip Filistinli liderle temasa geçmeliydik. Belirli miktarda aramızda aidat toplamalıydık. Silah satın almalıydık. Silah depolayabileceğimiz ve gerillalarımızı eğitebileceğimiz belirli yerler saptamalıydık.

Kurduğumuz ve çalınmalarımızı çatısı altında yürüteceğimiz bu örgütün adını belirlemeye gelince... O sırada bunu önemli bir mesele olarak görmüyorduk. Önemli olan faaliyetlerimizi örgütlü bir biçimde yürütebilmek ve de Filistin için, sadece Filistin için çalışabilmektir. Belirli noktalardan hareket etme konusunda tam bir görüş birliğine varmıştık. Örgütün adı meselesini duruma göre daha sonra ele alacaktık. Dedğim gibi o an için önemli olan, örgütümüze vereceğimiz ad değil, Filistin için bir çalışma ortaya koyabilmektir.

Birkaç ay sonra bir oturum sırasında, örgütümüze verebileceğimiz ada ilişkin aradan geçen süre zarfında kafamızda oluşan isimleri gündeme getirdik. Tam iki oturumda, bu konuda önerilen uzun bir liste halindeki isimleri karşılıklı olarak tartışmaya açtık. Yaklaşık otuz sekiz ismin yer aldığı üsteki isimlerden şimdi hatırlayabildiklerim şunlar: *Kurtuluş Hareketi* (Hareket-u Tahrîr), *Kurtuluş Örgütü*

(Munazzamat-u Tahrîr), *Kurtuluş Cephesi* (Cephet-u Tahrîr), *Filistin Ulusal Kurtuluş Hareketi* (Hareket-u Et-Taharrur El-Vatanî El-Filistînî), *Filistin Kurtuluş Örgütü* (Munazzamat-u Tahrîr Filistin), *Filistin Ulusal Kurtuluş Örgütü* (El-Munazzama El-Kavmiyye li Tahrîr Filistin), *Filistin Arap Kurtuluş Örgütü* (El-Munazzama El-Arabiyye li Tahrîr Filistin), *Filistin Gençlik Örgütü* (Munazzamat-u Filistin El-Fetât) *Filistin Devrim Örgütü* (Munazzamat-u El-Sevra El-Filistîniyye).

Bu adları bir bir ele alıp, görüşlerin değerlendirmesini yapıyorduk. Bazı isimleri ise ileriye sürülen görüşler doğrultusunda değiştiriyorduk.

Uzun tartışmalar sonucunda her şeyden önce, “örgüt” değil de “hareket” sözcüğünü kullanmayı kararlaştırdık. Çünkü bu sözcük askerî, politik, sosyal, ekonomik boyutlarının yanı sıra, her bağlamda etkin bir hareketliliği, bir dinamizmi ifade ediyordu. Bunun da ötesinde, “Siyonizm hareketi”ne bir tepki olarak ortaya çıktığımız bu sayede daha net vurgulanmış olacaktı. Gerçekten de düşmanımızın yaslandığı temel siyonizm hareketiydi. Düşman, topraklarımızı bu hareket sayesinde işgal etmiş, bizim topraklarımız üzerindeki devletini de bu hareket sayesinde kurmuştu. Bu nedenle bizler de öncelikle “hareket” sözcüğünü yeğlemek noktasında görüş birliğine vardık. Ardından, bu hareketin amacı, Filistin’i kurtarıp bağımsızlığına kavuşturmak, yani “kurtuluş” olmalıdır dedik. Sonuçta kurduğumuz örgütün tam adını, *Filistin Ulusal Kurtuluş Hareketi* (Hareket-u El-Tahrîr El-Vatanî El-Filistînî) olarak belirledik. Ancak daha sonra bu adı kısaltıp tek bir sözcüğe indirgemeyi kararlaştırdık: FETİH

Örgütümüzün adını, FETİH diyerek neden tek sözcüğe indirgediğimize gelince... Henüz işin başındayken, daha doğrusu henüz yeterince güçlenmemişken, örgütümüz tam olarak duyulsun istemiyorduk. Bir de daha önceleri Beyrut’ta çıkardığımız “Filistînunâ” adlı bir dergi vardı. Bu dergide yazdığımız başmakalenin al-

tını “H.T.F.” (ç.n. Latin Alfabeyle F.T.H) biçiminde imzalıyorduk. Bunlar, o sıralardaki örgütümüzün baş harfleriydi. Yani Filistin Kurtuluş Hareketi (Hareket-u Tahrîr Filistin) adlı örgütümüzün simgesiydi. Bu üç harfı kullanarak değişik sözcükler elde edebilmek olasıydı: Hatûf (Ölümler), Futûh (Fetihler) vs. İşte tüm bunları göz önüne alarak, örgütümüzün adını, pek çok çağrışım uyandırmaya elverişli olan tek bir sözcüğe indirgemıştik: FETÎH.

“FETÎH” iyimser bir hava yaratması ve de gerek Arap gerek İslam tarihinde kendine özgü bir takım önemli olguları çağrıştırması açısından da arkadaşların beğenisini toplamıştı. Bu ismin tutulmasının bir başka nedeni de, tamamen karşılıklı görüş alışverişi ve tartışma sonucunda belirlenmiş olmasıydı, Gerçekten de örgütümüze verebileceğimiz muhtemel adların yazılı olduğu isim listesinde, ne “FETÎH” ne de (Hareketu el-Tahrîr el-Vatanî el-Filistîni) “Filistin Ulusal Kurtuluş Hareketi” diye bir isim yer alıyordu. Bir başka deyişle her iki isim de tek bir kişinin önerisi olarak gelmemiştii günde me. Ortaya atılan görüşler doğrultusunda tamamen ortak bir çaba sonucunda belirlenmişti bu iki isim.

Yepyeni bir örgütlenmeye gitmemiz 1957 yılındadır. Ama kendimize bir isim bulmamız ise 1958’in sonuna doğru gerçekleşmişti. Bu aradaki yaklaşık bir yıllık süre zarfında, kendileriyle temasa geçtiğimiz arkadaşlara sadece Filistin için çalışan bir örgüt olduğumuzu söylüyorduk. Ama örgüt adı veremiyorduk. İşte dört arkadaş 1956 sonlarında örgütümüzün adını kısaca “FETÎH” olarak belirledikten sonra, kurduğumuz bağlantılarda, yaptığımız çalışmalarda, artık örgütümüzün adını kullanmaya başladık.

“FETÎH’in Güçlenmesi”

İşte, “FETÎH” Hareketi böyle kurulmuştu. Daha geniş çaplı çalışmalar yapmaya başladık. Eski dönemlerden beri kendileriyle belirli bir ilişki içerisinde olduğumuz kardeşlerimizle çeşitli gö-

rüşmeler yaptık. O dönemde, Ebu Hazin, Ebu Iusuf ve Ebu Şakir adlı kardeşlerimiz Katar ve Suudi Arabistan'da özellikle de Suudi Arabistan'ın doğu bölgesinde örgütümüz doğrultusunda birtakım çalışmalar yapmaya başlamışlardı. Onlar da bizlerle aynı meseleler üzerine kafa yormaktaydılar. Şehit Abdülfettah Hammûd, Şehit Kemal Udvan, Muaz Abid, Süleyman Ebu Kirş ve daha pek çok arkadaş bu bağlamda etkinliklerde bulunan kardeşlerimiz arasındaydı. Burada sözünü ettiğim arkadaşların tümü, geçmiş dönemde de örgütsel deneyimleri olmuş kişilerdi. Yalnız Şehit Macid Ebu Şirâr, o sırada henüz katılmamıştı bizlere. Ama belirli bir yakınlığı vardı örgütteki arkadaşlarla. Nitekim ileride o da örgütümüzün üyesi olacaktı.

Kuveyt'te örgütsel çalışmaya başlamamızdan kısa bir süre sonra, Filistinlilerin yaşadıkları her ülkede bizlere bağlı gruplar oluşmuştu. Katar, Suudi Arabistan, Ürdün, Mısır, Suriye ve Gazze'de bizlere bağlı olarak faaliyet göstermeye başlayan gruplar çıkmıştı ortaya. Bu gruplar birbirleriyle de temas halindeydiler. Temsilcileri bir araya geliyor, tüm sorunları karşılıklı olarak ele alıyorlardı. Bizim yaptığımız ise kendi başlarına akıp gitmekte olan derelerin tümünü tek bir ırmağa kanalize etmekti. Bunu gerçekleştirdiğimiz oranda sevincimiz de artıyordu. Çeşitli yerlerdeki Filistinli grupların liderleriyle temasa geçiyorduk. Bunlardan ikna edebildiğimiz kişiler derhal katılıyorlardı bize. Ama sözünü ettiğim gruplardan öyleleri de çıkmıştır ki kendileriyle aylarca, hatta kimileriyle neredeyse iki yıl görüşmemiz gerekmiştir. Dediğim gibi bu tür gruplar, bizlere ilişkin kesin bir kanıya varmalarının ardından, hemen ırmağa katılıyorlardı.

Bizlere katılan gruplardan en önemlisi, Şehit Abdulfettah Hammûd, Şehit Kemal Udvan, Ebu Mazin ve Ebu Yusuf El-Neccar'ların oluşturdukları gruptu. Uzun görüşmeler sonucunda, kendileriyle her noktada anlaşma saklandıktan ve de örgütün merkez komitesinde onlara iki üyelik tahsis edildikten sonra katılmışlardı bizlere.

Örgütsel bağlamda büyük gelişmeler kaydediyorduk. Abdullah El-Bennân, Hüsam Suveyd, bir süre sonra da Ebu El-Lutf gibi birçok değerli arkadaş örgütümüzün saflarına katılmıştı. Burada ismen belirttiğim arkadaşlar aynı zamanda, örgütümüzün ilk merkez komitesi üyelerini oluşturacaklardı.

Aynı dönemde, örgütümüze yararlı olacaklarına inandığımız bazı arkadaşlarla diyaloga geçtik. Halid El-Hasan (Ebu Said) ve o dönemde henüz çiçeği burnunda bir delikanlı olan Hanî El-Kaddûmî bunlar arasındadır. Ebu Said kendisi hâlâ Kuveyt'te olsa gerek. Yine Ebu El-Edîb ve çalışmalarımız henüz başlangıç aşamasındayken bizlere önemli katkısı olan Ebu İyad'la da yeniden temasa geçtik. Tüm bu yoğun temaslarımızın temelinde Filistinlilerin tüm potansiyellerini, tüm yetkinliklerini tek bir noktada toplamının zorunlu olduğuna inanmamız yatıyordu. İrmağımız, tüm dereelerin kendisine dökülmesine elverebilecek biçimde derinleştirilmeli ve genişletilmeliydi. FETİH'in tarihî yürüyüşü ancak bunlar yapılırsa gerçekleşebilirdi.

Burada, ilk dönemde karşılaştığımız kimi güçlüklerden söz etmeksizin yapamayacağım. Örneğin kendileriyle temasa geçtiğimiz bazı kişiler, her açıdan mükemmel bir şekilde donatılmış; bir devrimci çalışma masasına teşrif buyurma hayalleri peşindeydi. Bu tür kimseler bizim kendilerine şunları söylememizi bekliyorlardı: "Buyurunuz efendim! Elinizi uzatıp tabağınızdaki yemeği ağzınıza götürmek dışında hiç bir şey yapmanız gerekmiyor!".

Bundan da öte, neredeyse herkesi yanımıza çekmeyi başardıktan sonra bile, örgütümüzün artık her şeyiyle hazır olduğuna, çalışma için gerekli her şeyin sağlandığına bazı kimseleri ikna edebilmemiz için hâlâ uğraşmamız, gerekebiliyordu.

Bunun yanı sıra, olayın tam anlamıyla bilincinde olan insanlar da vardı. İyi bir hasat peşindeyse, gereken her şeyi en iyi biçimde yapmalıydık. Tüm güçlüklerle, tüm tehlikelere göğüs germeyi peşinen kabullenmeliydik. Örgütsel çalışmamızın ilk öncüleri bunun

bilincindeydiler. Eğer ekmek yemek istiyorsak, bunun için gereken neyse yapılmalıydı: Bir toprak bulunmalı, sürölüp hazırlanmalı, tohum atılmalı ve beklemeliydik. Buğday büyüdüğünde, başaktaki taneler iyice dolgunlaştığında, hasada başlamalıydık. Buğday tanelerini üşenmeksizin samandan ayırmalı, değirmende öğütüp un yapmalıydık. Sonra hamur karmalı, ekmeği hazırlayıp fırına atmalı ve onu özenle pişirmeliydik. Kısacası gereksinimimizi gidermek için her şeyi sırasıyla ve en iyi biçimde yapmalıydık.

Sonuçta, örgütsel bağlamda belirli bir fonksiyon icra edebilecek pek çok kişi örgütümüzün safları arasına katılmıştı. Hareketimiz gün geçtikçe genişlemekte ve güçlenmekteydi. Hareketimiz artık, sağlam kökleri olan bir yapıya kavuşmuş ve de kendi yolunu açabilmekte, her yeni örgütün başlangıçta karşılaştığı güçlükleri göğüsleyebilmekteydi. O dönemde her birimiz, tüm fırsatları değerlendirerek Kuveyt dışına çıkıp, yeni hareketimize destek toplamak için çalışıyorduk. Sözgelimi başlangıçta hepimiz aslında geçimini temin etmek için belirli bir işte çalışmakla birlikte, bir tatil söz konusu olduğunda soluğu hemen Kuveyt dışında alıyorduk. Diyelim ki bir bayram tatili var. Birimiz hemen Katar'a gitmeyi üstleniyordu. Tatilini orada geçiriyor ve bu sayede oradaki ilgili kişilerle görüşmeler yapıyor, gerekli bağlantıları kuruyor ve döndüğünde yaptığı tüm çalışmaları ayrıntılı bir biçimde değerlendiriyordu. Başka bir tatil fırsatı yakalamışsak, üç günlük bir tatil bile olsa, Suudi Arabistan, Beyrut ya da Amman'a gidiyor, orada bazı görüşmeler yapıp Kuveyt'e dönüyorduk.

Tabii ki o dönemde yaz tatili bizler için, tam bir altın fırsattı. Yaz tatilinde Mısır'a, oradan Gazze'ye, ayrıca Beyrut, Suriye ve Ürdün'e gidiyor, oralaradaki Filistinlilere yeni düşüncelerimizi, yeni örgütümüzün hedeflerini açıklama olanağı buluyorduk. Her birimiz belirli bir ülkeye, belirli bir misyonla gidiyordu. Hareketimiz için yaptığımız çalışmaları etkinlikleri, aralıksız bir biçimde sürdürüyorduk. Tüm bunlar önceden bir program dahilinde belirlediği-

miz, organize çalışmalardı. Gerekli işler için yurt dışına çıkma olanağımızın bulunmadığı durumlarda ise, belirli görevlerle bazı ulaklar gönderiyorduk. Böylece Kuveyt dışındaki kardeşlerimize gerekli tüm yeni talimatları iletmış oluyorduk.

O dönemde Kuveyt, hareketimizin karargâhı mesabesindeydi. O günkü koşullara göre değerlendirirsek Kuveyt'te, belirli oranda da olsa, büyük olanaklara sahipti örgütümüz. İstedığımız kişilerin Kuveyt'e girmeleri için belirli kolaylıklar sağlayabiliyorduk örneğin. Ya doğrudan görüşme, ya telefonlaşma, ya yazışma ya da başka yollardan yararlanma suretiyle, gerek kendi aramızda, gerekse başka ülkelerdeki örgütümüze mensup elemanlarla sürekli irtibat halindeydik.

FETİH değişik yerleşim merkezlerindeki Filistinlileri örgütlenme konusunda, oldukça iyi bir düzeye ulaşmıştı. Çalışmamız için gerekli ola her şeyi ağır ağır tamamlıyorduk. Tabii bu noktada öncelikle Gazze, Batı Şeria, Güney Lübnan gibi işgal altındaki topraklarımızın çevresinde bulunan yerleşim merkezlerine önem veriyorduk. Belirli gruplar oluşturmayı ve bunları, ilk kurşunu atacağımız, silahlı mücadeleye başlayacağımız güne hazırlamak amacıyla eğitmeye başlamış ve bunu başarmıştık.

"Örgütümüze İlk Darbe"

1962'de bazı temaslarda bulunmak üzere Amman'a gittim. Bu Ürdün'e yaptığım ilk ziyaretti. Batı Şeria'daki tüm kentleri ve köyleri içine alan geniş çaplı bir geziye çıktım. Buraları bizzat görüp gezerek tanımak istiyordum. Gezim sırasında, adlarını daha önceden saptadığımız bazı kişilerle gerekli görüşmeleri yaptım. Zaten benim bu ziyaretimden çok daha önceleri, gerek Kuveyt'te çalışan, gerekse bizleri ziyaret için Kuveyt'e gelip gitmiş olan Batı Şeria'lı kardeşlerimiz sayesinde, Filistin topraklarının bu kesiminde örgütlenme faaliyetimiz mevcuttu.

Ben gezimi tamamlayıp Kudüs Hava Alanı (Klendiye Hava Alanı)'ndan hareket etmemden iki saat sonra El-Halil kentindeki liderlerimizden biri yaklaşık yirmi kişiyle birlikte tutuklanmıştı. İlk dönemdeki bu türden tutuklamalar, hareketimiz için şiddetli bir darbe oluyordu aslında. Tutuklanan yetkili arkadaşımız uzun süre cezaevinde kaldı. Arkadaşımız, işgal altındaki topraklarda El-Nakab bölgesinde 1948'den itibaren inşa edilmeye başlanmış olan İsrail Nükleer Santrali'nı havaya uçurmak amacıyla bir grup Filistinliyi örgütlemekle suçlanıyordu. Zira askeri yetkililer bu arkadaşımızın üzerinde bazı haritalar ve söz konusu bölgeye ait kimi fotoğraflar bulmuşlardı. Ayrıca Batı Şeria'da depoladığımız yaklaşık bir ton civarında patlayıcı madde de ortaya çıkarılmıştı. O dönem için büyük bir miktardı bu. Askeri yetkililer bunların yanı sıra bazı silahlar ve makinalı tüfekler de ele geçirmişlerdi. Olayı soruşturan yetkililer meseleyi çarpıtmaya çalışarak, arkadaşlarımızın İsrail hedeflerine değil de, içerideki bir takım hedeflere yönelik eylemler planladıklarını kanıtlamaya çalıştılar. Ama tutuklu arkadaşlarımız meselenin, soruşturmacıların savladığının tam tersi olduğunu kanıtlamayı başardılar. Gerçekten de aslında arkadaşlarımızın hazırlıkları, işgal altındaki topraklarda bazı eylemler yapmaya yönelikti.

Bu hazırlık aşamasında Filistinlilerin ikamet ettikleri tüm yerleşim merkezlerinde hücreler oluşturunuyorduk. Bunlar özel olarak seçtiğimiz ve silah eğitiminden geçirdiğimiz elemanlardan oluşuyordu. Hücre elemanlarını belirli gruplara ayırmış ve belirli askeri birimlerimizin emrine vermiştik. Silahlı eylem konusunda örgütümüzün temel amacı, işgal altındaki topraklarımız ve oralarındaki en önemli İsrail hedeflerinin yerleri hususunda bilgili ve deneyimli, ayrıca askeri eğitim görmüş kadrolar oluşturmaktır.

Silahları ve patlayıcı maddeleri ise satın alarak ya da toplayarak elde ediyorduk. Başlangıçta gerek Doğu Şeria, gerek Batı Şeria'da herkes kendi silahını kendisini temin etmek durumundaydı. Silahlar, zamanı geldiğinde eylem yapmak üzere yetiştirilen grupların bil-

gisi dahilindeki depolarda saklanıyordu. Satın aldığımız kimi silahları da Filistin'e Suriye sınırından sokuyorduk. Bu noktada o dönemdeki en önemli geçiş noktamızın, Suriye, Ürdün, Batı Şeria ve işgal altındaki toprakların tam ortasında bulunması hasebiyle El-Humma bölgesi olduğunu söyleyebilirim.

"Örgütümüze Sızma Girişimleri"

O dönemde bizler için en büyük sıkıntı, silahlarımıza el konulmasından ve zaman zaman örgütümüze yönelik baltalama girişimlerinden kaynaklanıyordu. Kimi Arap ülkelerinin gizli servislerince sıkı bir takip altındaydık. Söz konusu gizli servisler, belirli bir hazırlık peşinde olan bir Filistin örgütünün varlığını kesinkes öğrenmişlerdi. Ancak bizler, oldukça sık denilebilecek biçimde hemen hemen her yere gidip belirli temaslarda bulunmamıza karşın, gizli servisler yine de bu örgütün liderlerinin ya da önde gelen kişilerinin kimler olduğunu kestiremiyordu.

Kimi Arap ülkelerinin gizli servisleri, daha başlangıç dönemi-mizden itibaren, örgütümüzü baltalamaya çalıştılar. Kimi elemanlarını sezdirmeksizin Filistinlilerin ikamet ettikleri yerleşim merkezlerine ya da belirli grupların arasına sokuyorlardı. Bu elemanlar Filistinlileri örgütleyip mücadele etmek için belirli teşkilatlar kurduklarını iddia ediyorlardı. Aslında asıl amaçları, Filistinlilerin kurdukları diğer örgütlerin arasına sızabilmek ve olup biteni bizzat içeriden izleyebilmektir. Örneğin Arap gizli servislerinden biri hesabına çalışan ve sözünü ettiğim bağlamda faaliyet gösteren biri vardı. Ne zaman önde gelen bir Filistinliyle karşılaşırsa, hemen ona bir örgüt kur-maktan söz açıyordu. Bu bağlamda faaliyet gösteren tam on iki gizli servis elemanı saptamıştık o zamanlar. Her biri ayrı bir örgüt kur-mak peşindeydi.

Doğal olarak bunlardan bazıları, belirli çapta da olsa bir takım teşkilatlar kurmayı başardılar. Bazıları ise servislerince kendilerin-

den isteneni başaramayınca bu sevdadan vazgeçtiler. Arap gizli servislerinin bu tür girişimlerindeki amaç, Filistinlilerin bulunduğu ülkelerde olup biteni yakından öğrenebilmek ve bizzat Filistinlilerin kurduğu belli başlı örgütlerin safları arasında bozgun çıkarabilmektir. Bu tür girişimlerin hemen hemen tümünden haberdardık. Gizli servisler, ülkelerindeki yetkililere sundukları raporlarında, muhtemelen Kuveyt, Suudi Arabistan, Ürdün, Suriye, Almanya ya da Kuzey Afrika'da üslenen güçlü bir Filistinli örgütün varlığına işaret ediyorlardı. Ama söz konusu örgütün lider kadrosunu ya da temel yapısını bir türlü saptayamıyorlardı.

IX

KUZEY AFRİKA'NIN DESTEĞİ

Altmışlı yılların başında Cezayir'de Filistin Bürosu'nu açtığımızı söylemiştim. O yıllarda Cezayir devrimi tam zirvesini yaşamaktaydı. Cezayir'de açtığımız ve sayesinde daha organize çalışmalar yapabileceğimizi elde ettiğimiz söz konusu büromuzun, yüreklerimizdeki manevî değeri sözcüklerle betimlenemeyecek denli büyüktür. Kuzey Afrika'daki Arap ülkeleriyle, özellikle Tunus, Fas ve Libya'yla ilişkiye geçmemizde, bu büronun büyük rolü olmuştur. Çünkü Cezayir o yıllarda herkesin güven duyduğu bir ülkeydi. Cezayir'deki Filistin Bürosu'nun temsilcisi sıfatıyla sözünü ettiğim Arap ülkelere yaptığım ziyaretlerde, gerek resmî yetkililer, gerekse halk tarafından büyük bir ilgi ve görkemli bir coşkuyla karşılanmıştım.

Filistinlileri örgütleme çabalarımıza ek olarak, Kuzey Afrika'daki Arap ülkelerinin kamuoylarının desteklerini kazanabilmek amacıyla belirli etkinliklere başlamıştık. Aslında söz konusu ülkelerdeki kamuoyu, Filistin sorununa karşı tümenden ilgisiz değildi elbet. Ancak bu ülkeler bağımsızlıklarına yeni kavuşmuşlardı. Oralarda uzun süre hüküm süren emperyalizmin, çekip giderken geride bıraktığı binbir yarayı sarıp tedavi etmekle meşguldüler.

Libya'ya gittiğimizde, kamuoyunun desteğini toplama bağlamında, bizler için son derece uygun bir ortam bulunduğunu gördük. Oradaki Cezayir'e Yardım Komitesi, bizim ziyaretimizin ardından hemen "*Filistin'e Yardım komitesi*"ne dönüşmüş; tüm elemanlarıyla, bütün olanaklarıyla bize destek sağlamak için çalışmaya başlamıştı.

Sözünü ettiğim komite, son derece iyi, temiz, dürüst, içten ve yurtsever insanlar tarafından kurulmuştu. Önce, bağımsızlığını kazanana dek Cezayir'e destek sağlamışlardı. Sonra da Filistinliler olarak bizlere destek sağlamaya başladılar. Bize çok ama çok yardımları dokunmuştur bu komitenin. Üstelik o sıralar bizim kafamızdaki düşünce, yardım ve destek toplayalım da nasıl olursa olsun biçimindeydi. Bu noktada en azından kendi adıma, şu gerçeği son derece net bir biçimde ifade etmeyi tarihsel bir yükümlülük sayıyorum: Bize ilk maddî destek veren ülke Libya olmuştur. Hareketimizin gelişmesiyle doğru orantılı olarak malî desteklerini de sürekli arttırdıklarına tanık olduğumuz ilk halk, Libya halkıdır. Bu halkın bizlere yaptığı bağışlar, devrimci hareketimizin büyük olanaklara kavuşmasındaki en temel faktörlerden biri olmuştur diyebilirim.

Cezayir'den, Libya'nın yanı sıra Fas'a da açıldık. Fas'ta o yıllarda çeşitli partiler vardı. Söz konusu partilerin yöneticileriyle görüşmeler yaptık ve hepsinden büyük ilgi gördük. Onlara Filistin'in durumunu ve gerçekleştirdiğimiz çalışmaları anlattık. Fas'ta Filistinliler için bir yardım komitesi kurulmasının bizler için son derece yararlı olacağını söyledik. Bu önerimize tüm partiler olumlu yanıt vermişti. Aslında söz konusu partiler arasında birçok görüş ayrılıkları ve çekişmeler olmasına karşın, bizim önerimiz sayesinde o dönemdeki parti liderleri ilk kez ortak bir zemin yakalayarak görüş birliğine varmışlar ve sonuçta Filistin'e yardım için gerekli çalışmalara başlamışlardı. Bu amaçla ortaklaşa gerçekleştirdikleri organizasyonu da "*Filistin Halkını Desteklemek İçin Mücadele Derneği*" olarak adlandırmışlardı.

Bu dernek değişik eğilimlerdeki tüm partilerin katılımıyla kurulmuştu. Dernek, Fas halkından büyük bir ilgi gördü. Bu derneğin etkinlikleri kısa sürede Fas'ın tüm kentlerini, bütün bölgelerini kapsar düzeye ulaşmıştı. Dolayısıyla bizlere büyük bir destek sağlamıştı. Fas halkı, bu derneğin etkinlikleri sayesinde Filistin davasına ilişkin gerçek duygularını dile getirebilme olanağına kavuşmuştu. Ta-

bii ki bizler de sık sık Fas'a giderek, oradaki resmi yetkililerle temaslarda bulunuyorduk. Örneğin bu temaslarmız sayesinde, bir miktar Fas pasaportu edinmiştik. O dönemde pek çok Filistinli arkadaşımızın, daha rahat seyahat edip değişik ülkelere dikkat çekmeksiz giriş yapabilmelerini sağlamak açısından doğrusu epey işe yarayordu bu tür pasaportlar.

"Yaser Arafat ve Sahte Kimlik"

Özellikle bu ilk dönemlerde bir Filistinli'nin pasaport edinebilmesi çok güçtü. Bu nedenle aldığımız. Fas pasaportları paha biçilmez bir şeydi bizim için. Bu pasaportları kullanarak kimi seyahatlar yapmış olanlardan birisi bizzat Yaser Arafat'tır.

O günlerde, bazı temaslarda bulunmak ve bir müddet de olsa Kudüs'ün, Mescid-i Aksa'nın o gizemli havasını teneffüs etmek isteyen Yaser Arafat, aldığımız pasaportlar sayesinde bu planını kolayca gerçekleştirebilme olanağına kavuşmuştu. Tabii ki pasaportta takma bir ad bulunuyordu. Kısacası Arafat bu pasaport sayesinde, Faslı bir tüccar sıfatıyla İsrail'e kolayca girebilmeyi başarmıştı.

Yaser Arafat bu ziyareti sırasında, Batı Şeria'da önde gelen şahsiyetler ve FETİH yanlısı kardeşlerimizle temaslarda bulunmuştu. Yine Doğu Şeria'da da oradaki Filistinlileri örgütümüzün safları arasına dahil edebilmek için belirli görevler üstlenmiş olan arkadaşlarımızla bazı görüşmeler yapmıştı. Nitekim söz konusu arkadaşlarımızın kimileri, daha sonraki dönemlerde FETİH örgütünün Merkez Komitesi üyeliğine seçileceklerdir.

"Nazlı Kardeşlerimiz!"

(Ebu Cihad, konuşmasına bir süre ara verdikten sonra, kimi Arap rejimlerinin o dönemlerde FETİH'e karşı takındıkları tutumdan söz ediyor. Ancak, bunu anlatırken Filistinliler ile Arap ülkeleri arasında-

ki mevcut ilişkilerin olumsuz yönde etkilenmesini istemediğinden, isim vermeyeceğini peşinen belirtiyor.)

Kimi Arap rejimleri özellikle başlangıçta FETİH'e hep kuşkuyla baktılar. Bununla da yetinmeyip FETİH'e yönelik kimi suçlamalarda bulunanlar, hattâ çalışmalarımızı kösteklemeye çalışanlar bile oldu. Örgütümüzün safları arasında bozgun çıkarabilmek için çablayanlar da oldu. Bununla birlikte, bize olumlu yaklaşan ve sınırlı da olsa -o dönem için büyük bir miktar olarak nitelenebilecek- maddi yardımlarda bulunan Arap rejimleri de.

Kimi Arap rejimleriyle temasa geçebilmek inanılmaz derecede zordu. Bu konuda somut bir örnek olması için, bizzat benim yaşadığım bir deneyimi aktarmak istiyorum.

Düşünün. Bir Arap liderinden sadece görüşmek amacıyla bir randevu koparabilmek için günlerce beklediğimi hatırlıyorum. Ne var ki amacım uğruna katlanmak durumundayım bu zorluklara. Kendisinden bir şey isteyecek değildim. Sadece kendisine davamızı, beklentilerimizi, hedeflerimizi, kısacası FETİH olarak ne yapmak istediğimizi, neyin peşinde olduğumuzu anlatmak istiyordum. Mümkünse de bizi desteklemelerini istemeyi planlıyordum.

Her gün ısrarla kapıları aşındırıyor ve bekliyordum. Bakın, hiç abartmaksızın söylüyorum. Sadece bir randevu koparabilmek için tam doksan gün uğraşmak zorunda kaldım. Bu iş için tıpkı memurlar gibi sabah yedide çıkıyor ve akşam mesai bitimine dek uğraşıyordum. Aslında bu olayı hatırlamak bile istemiyorum. Ama o dönemde kimi Arap rejimlerinin bizlere karşı takındıkları tutuma en azından bir ışık tutabilmek için anlatmadan da geçemiyorum. Dediğim gibi sadece bir randevu koparabilmek için, sözünü ettiğim “bugün git, yarın gel” faslı tam üç ay sürdü. Saraya sabah, çalışanlarla, birlikte giriyor, gün boyunca orada kalıyor ve akşam yine çalışanlarla birlikte çıkıyordum. Artık sarayın korumaları bile, benim orada çalışan personelden biri olduğumu düşünmeye başlamışlardı. Nitekim, gerek avlunun, gerekse sarayın ana giriş kapılarından geçtiğim

sırada, kimi korumalar beni askeri selamla selamlamaya başlamışlardı. Ne var ki her gün görüşme umuduyla geldiğim saraydan hep eli boş dönüyor ve umudum hep ertesi güne kayıyordu. Bu şekilde tam doksan gün gidip geldim. Nihayet doksanıncı gün büyük bir uğraş sonucunda, kendilerinden bir randevu koparabilmeyi başardım. Sonuçta söz konusu Arap liderine de yaşadığımız sorunları, gerçekleştirdiğimiz çalışmaları ve bu alanda karşılaştığımız zorlukları anlatabilmiştım ama bu benim tam doksan gününe mal olmuştu...

(Ebu Cihad, bu olayı anlatmasının ardından bana, söyleşiye o an için kesmek zorunda olduğunu söyledi. Çünkü Trablus kuşatması altındaki Filistinli gerillaların durumu iyice kritikleşmişti. O anda, her şeyden önce Filistinlilerin durumuyla ilgilenmesi gerekiyordu.

Ancak akşamleyin söyleşiye kaldığımız yerden devam edecektik. Bana, FETİH'in ilk genel kongresinden söz edecekti. Çağdaş Filistin devriminin kökenindeki en önemli kongrelerden biriydi bu. Çünkü gelecekteki Filistin mücadelesinin ana nitelikleri bu kongrede belirlenecekti.

Ne var ki karanlık çöktüğünde Ebu Cihad'ın meşguliyeti daha da artmıştı. Zira kentteki FKÖ'ye bağlı gerillaları kuşatmış olan birlikler, Suriye-Lübnan sınırındaki Akkâr bölgesi civarında bulunan Nehr El-Barid mülteci kampına doğru ilerlemeye başlamışlardı. Bu durumda söyleşi yapabilmemiz olası değildi.

Daha sonraki günlerde birkaç kez yine Ebu Cihad'la söyleşimizi devam ettirebilmek için girişimde bulunduydum da, çatışmaların yoğunlaşması nedeniyle mümkün olmadı. Ebu Cihad'ın işleri o denli yoğunlaşmıştı ki uyumaya bile zor zaman buluyordu. Bu nedenle bana, eğer zaman bulabilirse, bu döneme ilişkin anılarını en azından banda okumaya çalışacağını söylemekle yetindi.

Bu arada Ebu Cihad'ın mücadele arkadaşı Yaser Arafat da Trablus'a gelmişti. Ne var ki karşıt birliklerin Filistinli gerilları Trablus'tan söküp atmaya yönelik girişimleri artınca, gerilim zirveye

ulaşmıştı. Şiddetli çatışmaların ardından gerçekleştirilen malum anlaşma sonucunda da Filistinli gerillaların deniz yoluyla Trablus'a veda etmeleri gelmişti gündeme.

Tüm bu trajik olayların ardından, kimi FKÖ yetkilileriyle Ebu Cihad'ı Kıbrıs'taki Larnaka limanından alarak Cezayir'e götürecek olan gemi geldiğinde Ebu Cihad'a söyleşiye devam etmeyi tekrar önerdim. Ancak o an için yaşadığı psikolojik durum nedeniyle konuşabilmesinin pek mümkün olmadığını belirtti. Ortalık durulduktan, her şey netleştikten sonra, daha sonraki dönemlere ilişkin anılarını kayda geçmeye çalışacağını da ekledi.

Bu söyleşiyi tamamlama girişimlerim daha sonraları da devam etti. En son girişimim, 1987 Nisan'ında Cezayir'de gerçekleştirilen 18. Filistin Ulusal Kongresi sırasında olmuştu. Ancak her defasında zamanının hiç müsait olmadığını belirtiyordu. Gerçekten de müsait değildi. Çoğu kez de bana tüm içtenliğiyle, gülümseyerek takılırdı; "Niye bu denli ısrar ediyorsun? Hayatımızın sonuna yaklaştık mı sence?"

Bu toplantıdan birkaç ay sonra Filistin Ulusal Meclisi olağanüstü toplantı için tekrar bir araya geldiği sırada Ebu Cihad'la tekrar görüştüm. O günlerde Filistin hava kuvvetlerine ilişkin yeni düzenlemeler yapmakla meşguldü.

Kısacası yazgı bizden önce davrandı ve Ebu Cihad bu söyleşi tamamlanamadan şehit düştü.)

“YETER ÖLDÜ ARTIK, ÖLDÜ”

Ebu Cihad, 16 Nisan 1988’de muhtemelen MOSSAD tarafından planlanmış bir suikast sonucunda, Tunus’taki evinde, hanımı İntizar El- Vezir (Ümmü Cihad)’ın gözleri önümde hunharca şehit edildi. Katiller tam olarak kaç kişiydi? Tunus’a nereden ve nasıl gelmişlerdi? Olay sonrasında hiç bir iz bırakmaksızın ortalıktan nasıl kaybolabildiler? Ve benzeri türden pek çok sorunun yanıtı bir türlü bulunamadı.

Bu esrarengiz cinayetimin en önemli ve tek görgü tanığı ise Ebu Cihad’ın eşi idi. Suikastin hemen ardından Ümmü Cihad, o korkunç anı El-Mecelle Dergisi’nin muhabirine anlatmıştı. Olayı bütün ayrıntılarıyla, tüm sıcaklığıyla yeniden anlayabilmek için, İntizar El-Vesir’in El-Mecelle’nin 429. sayısına anlattıklarının tümünü Türkçe’ye çevirip sizlere aktarıyoruz:

“ O gece ben, uyumak için yatağıma uzanmıştım. O ise yatak odamızın bitişiğindeki çalışma odasına geçmiş, masasının başına oturmuş ve Filistin’deki ayaklanmaya ilişkin birkaç saat önce eline geçen yeni bir raporu okumaya koyulmuştu yüksek sesle... Gece saat 0.30’a doğru, dalmışım. Keşke yatmaz olaydım. Ama yine de hayal meyal hatırlıyorum. En son, kızımız Hannan’dan, Filistin’deki son olaylara ilişkin İngilizce bir raporu tercüme etmesini istiyordu.

“İnsan ölümünü görmek istemiyor”

Ben o arada, iyice dalmışım uykuya. Birden, korkunç bir masacığırtısı duydum. Onun masasının bulunduğu taraftan gelmişti bu gıcırtı. Gözlerimi açar açmaz, Ebu Cihad’ın elinde silahıyla kapıya

koştuğunu gördüm. Yerimden fırladığım gibi onun yanına koştum. Bana eliyle işaret ederek, kendisinden uzak durmamı istedi. Bunun üzerine diğer köşeye çekildim, herken birkaç metre ötemizde, yüzünü ameliyathanelerde kullanılan türden bir maskeyle örtmüş, kumral, yaklaşık yirmi iki yaşlarında birinin bulunduğunu gördüm. Yanında başkaları da vardı. Uçlarına susturucu taktıkları silahlarıyla ateş ediyorlardı. Hemen Ebu Cihad'a dikkat ettim. Yüzü kanlar içindeydi. Yaslandığı duvar da kan içinde kalmıştı. Ebu Cihad, göğsünden, ağzından, ayaklarından yara almış ve yere yığılmıştı.

Dört kişiydiler. Aralarında bir bayan var mıydı, yok muydu?... Yalnız hepsi askeri üniforma giymişti. Ebu Cihad yere yığıldıktan sonra, dördü de sırayla gelip birer şarjör mermi daha boşalttılar üzerine. Bense korku içerisindeydim. Artık sıranın bana geldiğini düşünüyordum. Ellerimi başımın üzerinde kenetlemiş ve durmadan 'Eşhedu en lâ ilahe illallah ve eşhedu enne muhammeden rasulul-lâh' diyerek kelime-i şahadet getiriyordum. Yüzümü kapatıyordum. İnsan ölümünü kendi gözleriyle görmek istemiyor besbelli. Birkaç kez, kendimi Ebu Cihad'ın üzerine atmaya, onun üzerine kapanmaya niyetlendim. Ama, gözleri üzerimde olan saldırganların engellemesiyle karşılaştım hep. Kendime hâkim olamıyordum. Tehditlerine rağmen, kendimi tutamayıp bağırdım bir ara: 'Yeteer!' dedim, "Öldü artık, öldü... Daha ne istiyorsunuz ondan? Yazıklar olsun size, yazıklar olsun!..."

Sonra topluca yatak odasına geçtiler. İkibuçuk yaşındaki oğlum Nidal orada uyumaktaydı. Şimdi de onu öldürecekler dedim. Hemen odaya doğru koştum. Ama saldırganların biri önüme geçti ve silahıyla tehdit ederek olduğum yerde kalmamı istedi. Diğer üçü ise odaya girmişti. Birkaç el ateş edildi. Kendi kendime, Nidal'ımı da vurdular dedim. Ama Nidal'in çığlık çığlığa ağladığını duyunca biraz rahatladım. Demek ki yaşıyordu. Sonra saldırganlar yatak odasından çıktılar. Tam o sırada, onbeş yaşındaki kızım Hannân da, neler olup bittiğini anlayabilmek için kendi yatak odasından dışarıya

fırlamıştı. Birden yabancılarla karşılaşınca ister istemez şaşırıldı. Saldırganların biri Arapça olarak ona. ‘Hadî! Annenin yanına!’ diyerek çıktı. Sonra evden topluca çıkıp gittiler.

Ebu Cihad’ın yanına koştum. Üzerine eğildim, onu sarsıp se-simi duyurmaya çabaladım. Nefes aldığına ilişkin bir belirti yakala-mak için çırpınıp durdum. Sonra gözlerine baktım. Kendi ellerim-le açıp kapattım gözkapaklarını. Yaşadığına ilişkin hiçbir belirti bu-lamamıştım. Yüzü, boynu, elleri, gövdesi delik deşik olmuştu kur-şunlarla. Vücudunun her yanı kanlar içindeydi. Yatak odasına ko-şup Nidal’i kucaklayıp Ebu Cihad’ın başına döndüm.

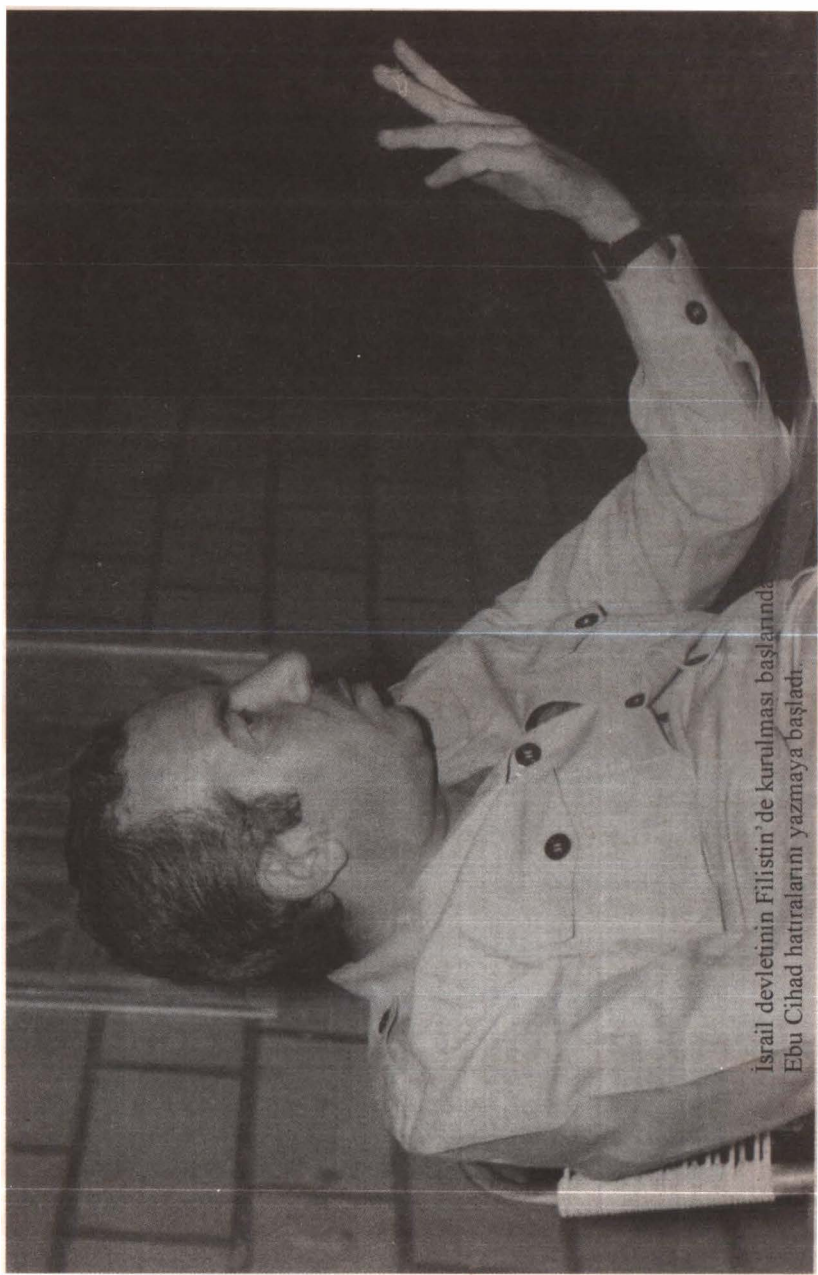
“Avazım çıktığıınca bağırdım. Çıt yoktu”

Derken balkona çıkıp yardım istemek geldi aklıma. Avazım çıktığıınca bağırdım. Çıt çıkmıyordu. Mutlak bir boşluğun içine düşmüştüm sanki. Nidal’i ve kızım Hannân’ı yanıma alıp, evin giri-şine indim. Orada yere oturdum. Nidal’le birbirimize sarılıyorduk. Çevremizde üç ceset daha vardı: Koruma görevlisi Ebu Süleyman, şoför Mustafa Abdul’al ve bahçemizde çalışan Tunuslu genç Habib el-Dhîlî’nin cesetleri...

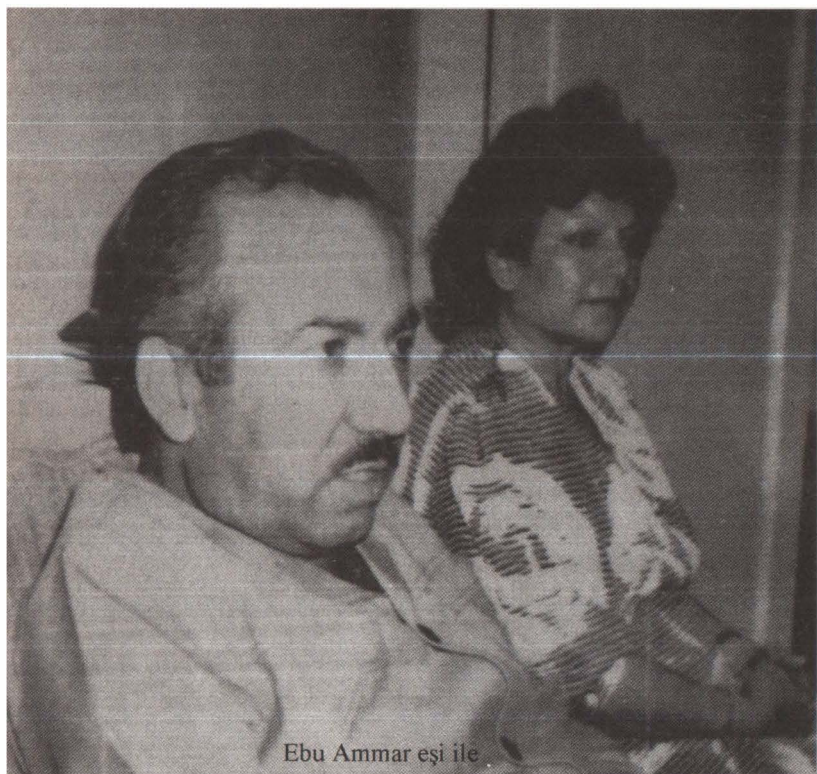
O arada, bana ev işlerinde yardımcı olan Tunuslu kız korku içinde tir tir titreyerek yanıma geldi. Saldırganlar arasında fotoğraf çekmekte olan bir kadının da bulunduğunu söyledi. Yalnız ben ke-sin bir şey diyemeyeceğim bu konuda.

Kucağımdaki oğlum Nidal, ‘Anne! Ben korkuyorum. Sen de korkuyor musun?’ diye soruyordu. ‘Korkmuyorum anneciğim’ de-dim, ‘Korkmuyorum. Sen de korkma !...Onu, Hannân’a bırakıp, Ebu Cihad’ı tekrar görmek için üst kata çıktım. Balkona çıkırm. Tekrar hâğırarak yardım istedim. Bu anlattıklarım, yani saldırı as-lında yaklaşık yedi dakikada olup bitmişti. Bir ara caddeye çıktım, imdat diye bağırdım. Ama tek bir Allah’ın kulu yoktu ortalıkta. Ev, bahçe ve ana cadde arasında mekik dokuyup, sağa sola koşuşup du-

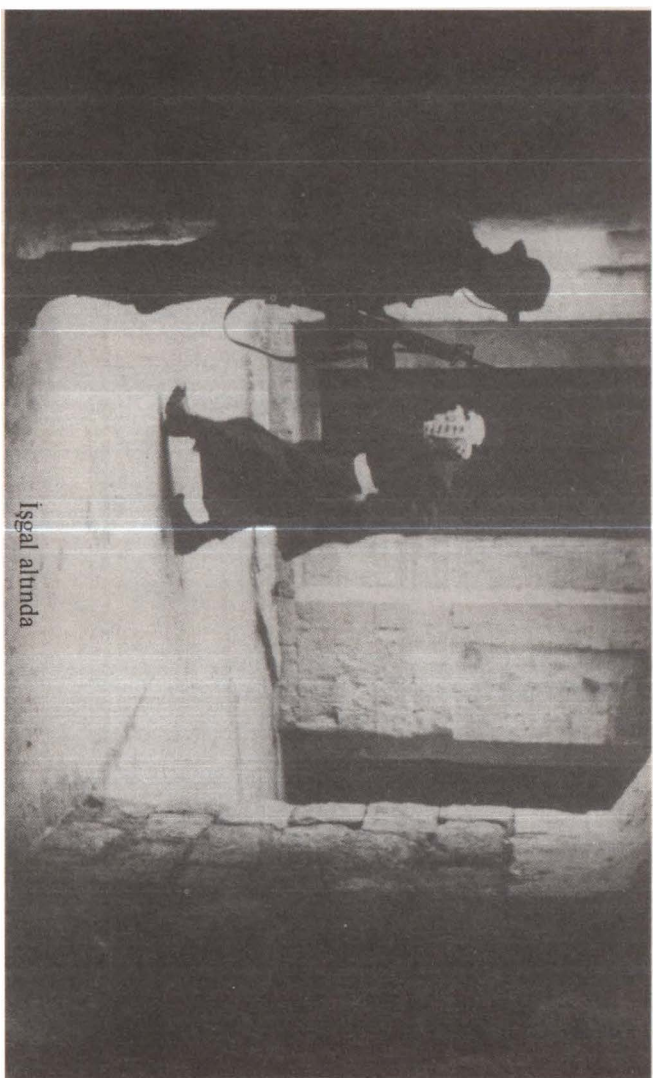
ruyordum. Belki yarım saat bu vaziyette çırpınıp durdum. Sanki ıssız bir mekânda bir yığın aç kurtun arasına düşmüştüm. Öylesine yalnız hissettim kendimi, neden sonra, bizim evin yakınlarında oturan Filistinli bir şoför geldi yardımımıza. Sağolsun, bize yardımcı oldu ve hemen hastaneye kaldırdık Ebu Cihad'ı. Ama iş işten geçmişti artık...”

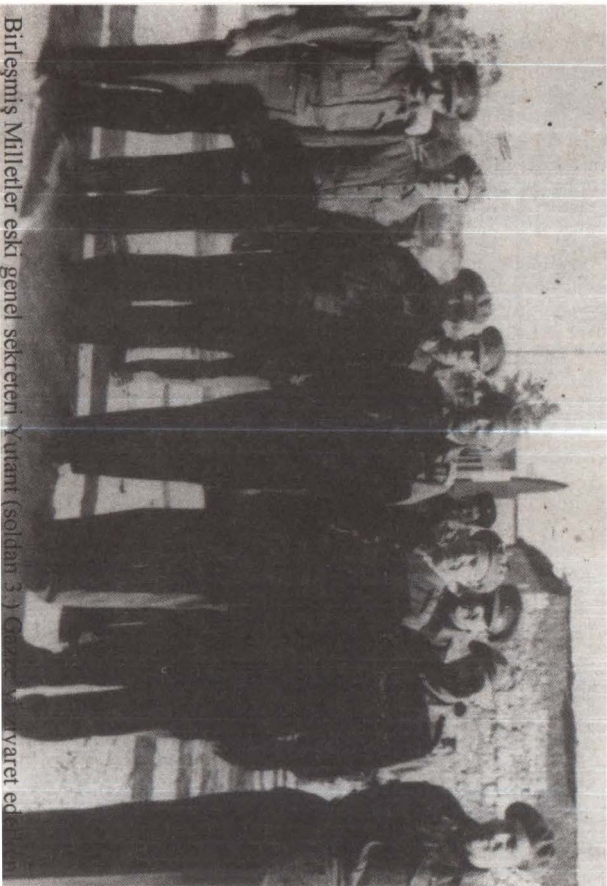
İsrail devletinin Filistin'de kurulması başlarında
Ebu Cihad hatıralarını yazmaya başladı.

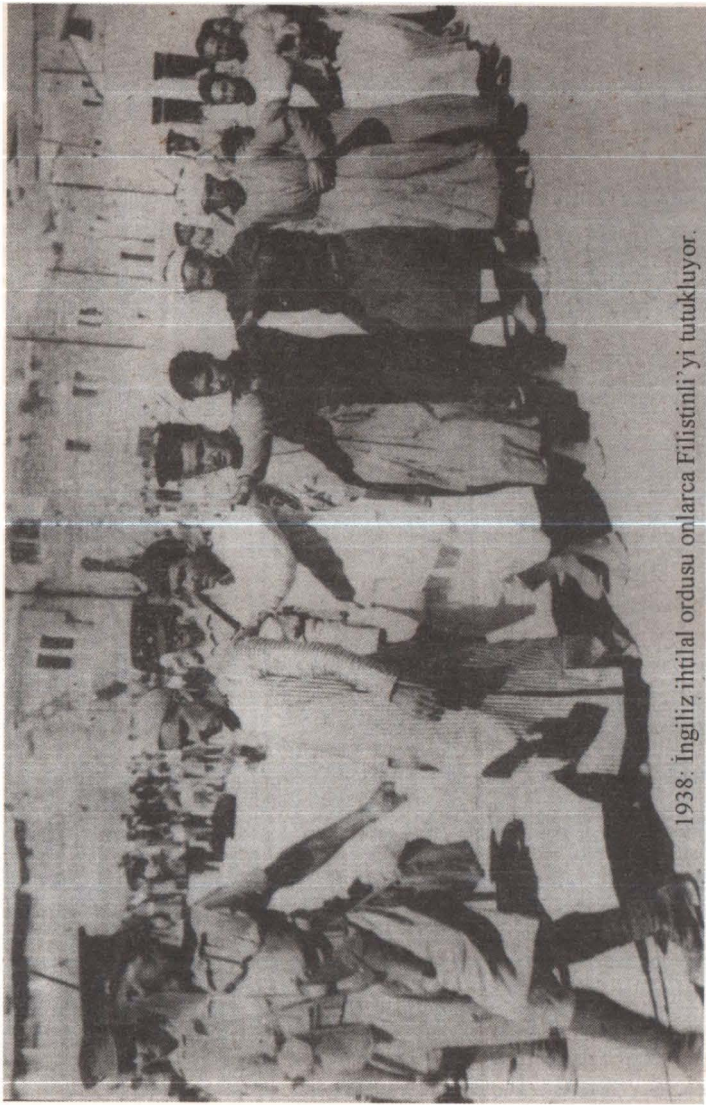
Ebu Ammar eşi ile

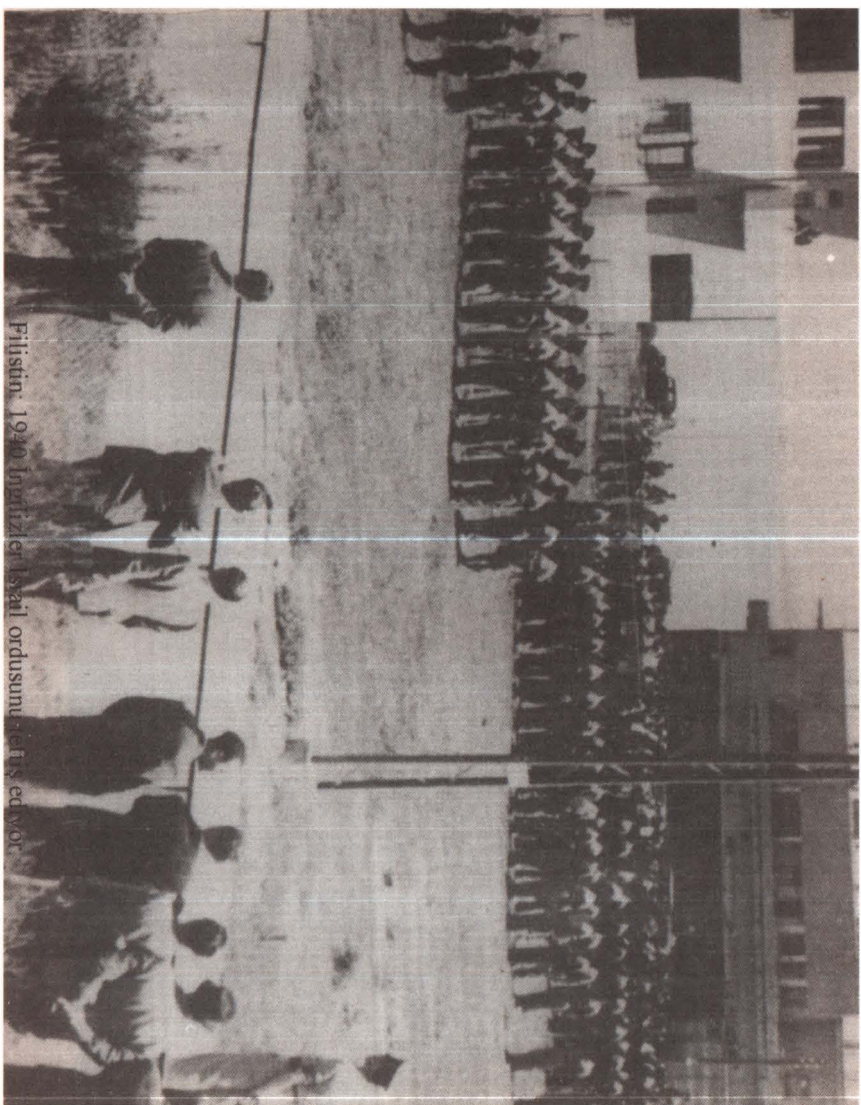
İşgal altında

Birleşmiş Milletler eski genel sekreteri Yünlü (soldan 3.) Gazeteci Yavuz'un yanındadır.

1938: İngiliz ihtilal ordusu onlarca Filistinli'yi tutukluyor.

Filistin, 1940. İngilizler İsrail ordusunu teftiş ediyor.

Kudus'te ana meydan (1940)

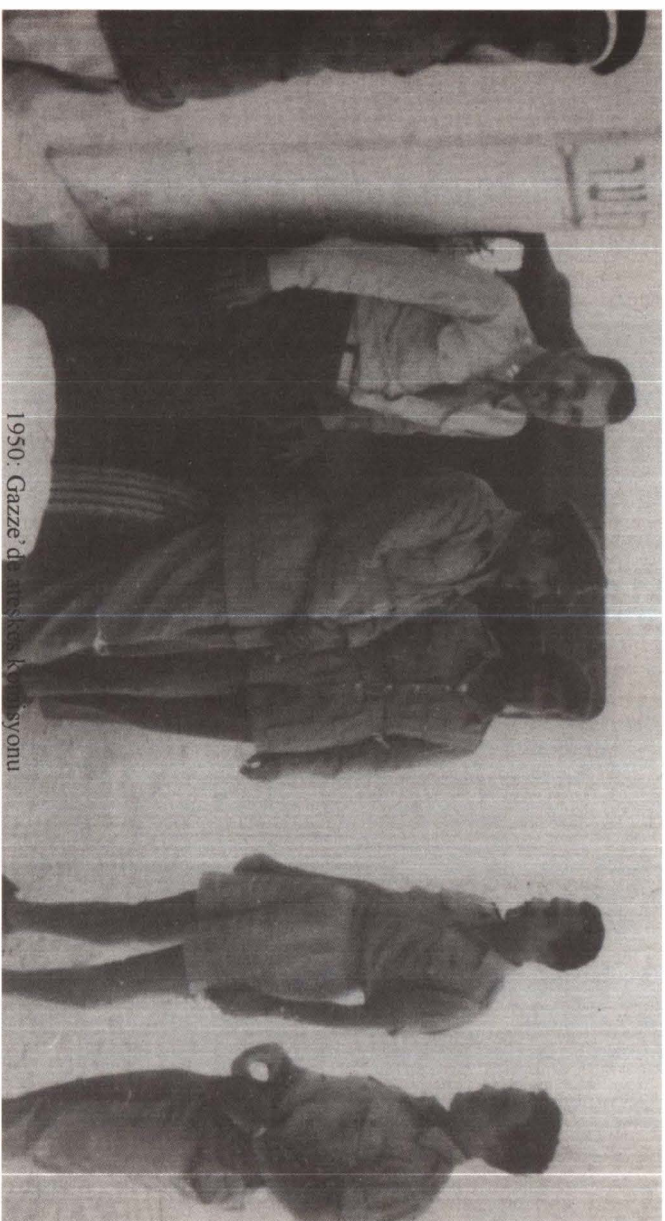
Kudüs'te dikenli teller arasında ekme  alış veriş  (1947)

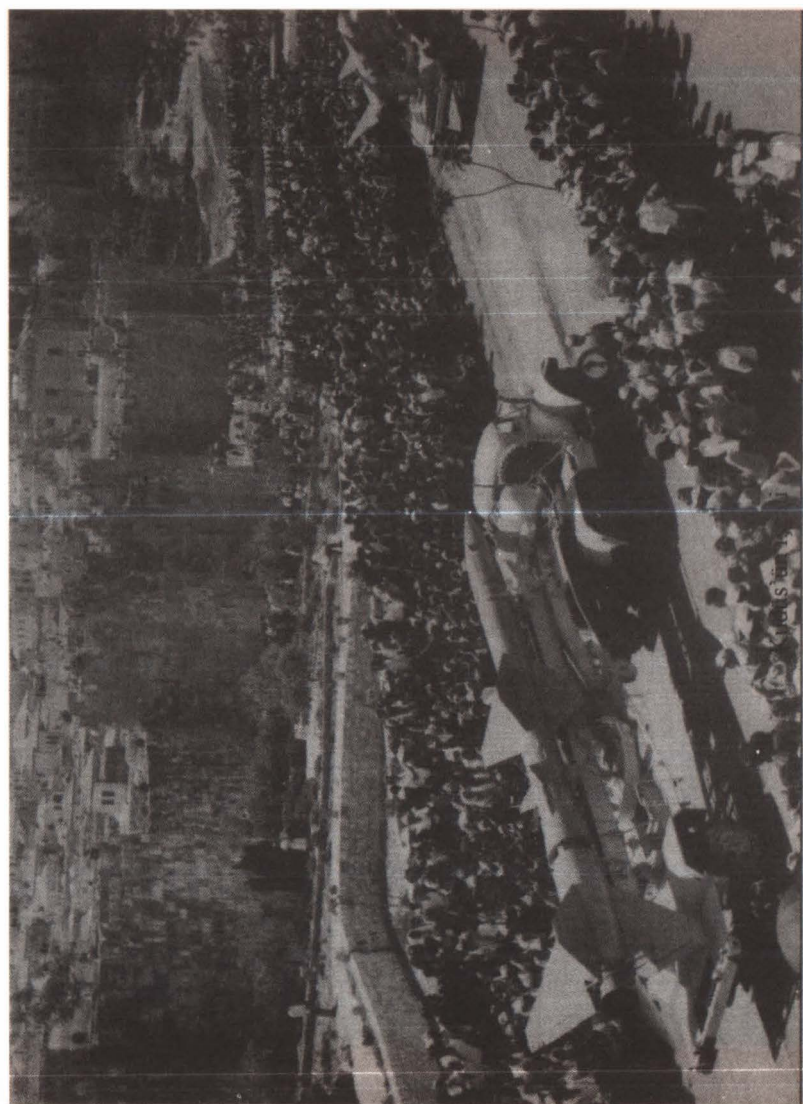
İsrail'in bir arab  tutuklamasından sonraki görünüşü

Bir şehit cenazesinin kaldırılışı

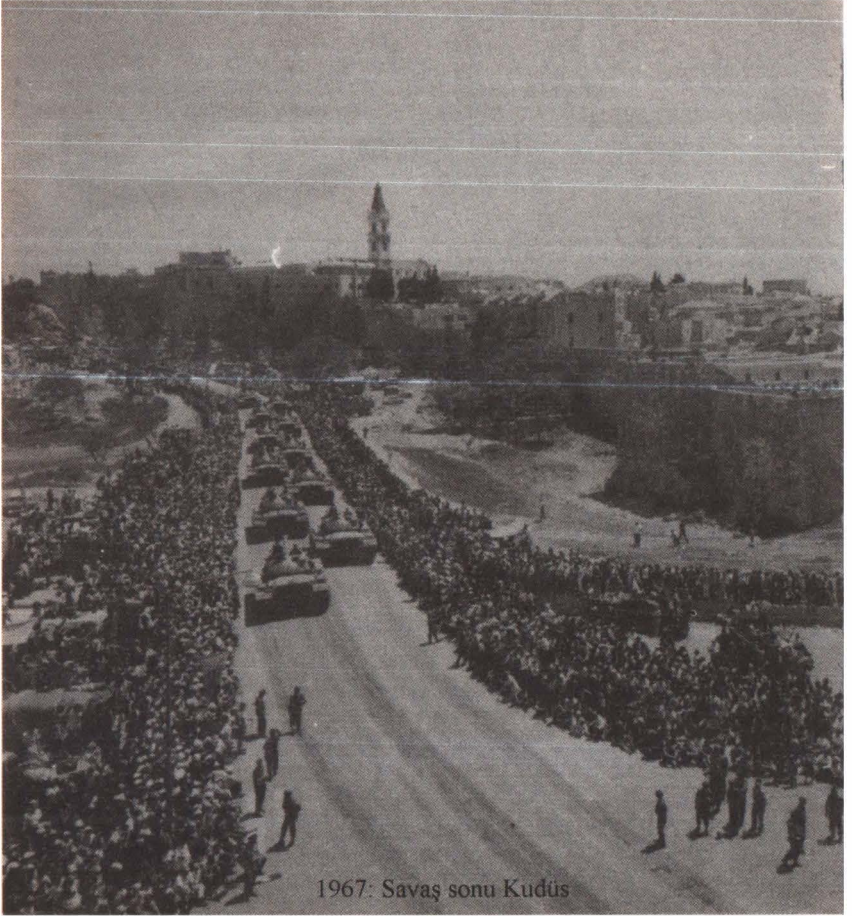

1950. Gazzè de areskes komisyonu

1967: Savaş sonu Kudüs

Dört kişiydiler, aralarında bir bayan var mıydı, yok muydu?... Yalnız hepsi askeri üniforma giymişti, Ebu Cihad yere yığıldıktan sonra, dördü de sırayla gelip birer şarjör mermi daha boşalttılar üstüne. Bense korku içerisindeydim. Kendime hakim olamıyordum. Tehditlerine rağmen, kendimi tutamayıp bağırdım bir ara: "Yeter" dedim. "Öldü artık, öldü... Daha ne istiyorsunuz ondan? Yazıklar olsun size, yazıklar olsun!"

...
Ebu Cihad'ın yanına koştum. Üzerine eğildim, onu sarsıp sesimi duyurmaya çabaladım. Nefes aldığına ilişkin bir belirti yakalamak için çırpınıp durdum. Yüzü, boynu, elleri, gövdesi delik deşik olmuştu kurşunlarla. Vücudunun her yanı kanlar içindeydi.

Ümmü Cihad

ISBN 975344368-4

9 789753 443685